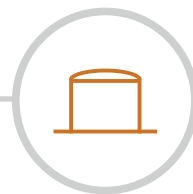
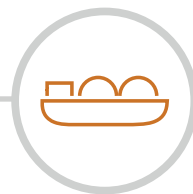

JAARLIJKS FINANCIËEL
VERSLAG **2018**

FLUXYS

FLUXYS

- » **Verkoop vervoerscapaciteit op peil – p. 41**
- » **Overslag grote volumes op LNG-terminal Zeebrugge neemt sterk toe – p. 44**
- » **LNG-terminal Duinkerke deel van de Fluxys-groep – p. 46**
- » **Fluxys partner in Desfa – p. 48**
- » **Reverse Flow capaciteit in Zwitserland en Duitsland operationeel – p. 51**
- » **Aanleg EUGAL-leiding op schema en Trans Adriatic Pipeline meer dan 80% – p. 53**
- » **LNG-bunkeroplossingen in de haven van Antwerpen – p. 60**
- » **Middelgrote LNG-opslagterminal in de haven van Rostock – p. 62**
- » **Power-to-gas project met Eoly en Parkwind – p. 64**

Inhoud

1.	Boodschap van de voorzitter en de gedelegeerd bestuurder	2
2.	Fluxys in het kort	8
3.	Gasinfrastructuur: hoeksteen van een koolstofneutraal energiesysteem	18
4.	Krachtlijnen financiële situatie	30
5.	Blijven evolueren en groeien in België en Europa	38
6.	Inzetten op nieuwe groeigebieden	56
7.	Investeren buiten Europa	68
8.	De kracht van onze medewerkers ontplooiën	70
9.	Voornaamste risico's, onzekerheden en opportuniteiten	74
10.	Wettelijk en regulerend kader	81
11.	Corporate governance	85
12.	Geconsolideerde financiële staten volgens IFRS	87
13.	Verlag van de commissaris en verklaring van de verantwoordelijke personen	242
14.	Statutaire jaarrekening van Fluxys NV volgens de Belgische normen	249
15.	Verklarende woordenlijst	261

A close-up photograph of two hands, one from the top right and one from the bottom left, reaching towards each other. The hands are positioned as if about to shake or clasp. The background is a blurred green landscape, possibly a park or garden. The hands are wearing blue ribbed sleeves.

1. BOODSCHAP VAN DE VOORZITTER EN DE GEDELEGEERD BESTUURDER

Gasinfrastructuur is bijzonder kostenefficiënt en heeft een onmisbare systeemwaarde in de ontwikkeling van een koolstofneutrale economie met een betere luchtkwaliteit. De energie die Fluxys vervoert, aardgas, heeft het beste emissieprofiel onder de fossiele brandstoffen en is daarom essentieel om de energietransitie vooruit te doen gaan. Parallel werken we aan de instroom van groen gas en andere oplossingen die de emissies verder doen dalen.

Fluxys is in 2018 stevig vooruitgegaan in het neerzetten van zijn strategie. De exploitatie van onze infrastructuur stond als een huis, we slaagden erin om een goed niveau van capaciteitsverkoop aan te houden, in Europa bleven de projecten voor nieuwe capaciteit op schema en we realiseerden bovendien een belangrijke groei in onze activa. Ook in innovatie en nieuwe groeigebieden heeft Fluxys belangrijke stappen gezet. Voor onze groei buiten Europa is terrein geëffend om net zoals in Europa weldoordachte keuzes te kunnen maken. Tegelijk presteerde de groep ook financieel goed.

De motor en drijvende kracht achter de goede prestaties in 2018 zijn de mannen en vrouwen bij Fluxys. We willen hen hier van harte bedanken voor de manier waarop ze de groep doen bloeien. Hun inzet, teamgeest en engagement doen de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

Succesvol jaar voor onze kernactiviteiten in Europa

In een markt voor gasinfrastructuurcapaciteit in Europa die in toenemende mate een kortetermijnmarkt wordt, heeft Fluxys commercieel en operationeel in 2018 een sterk jaar neergezet. Dankzij een klantgedreven aanpak en een volgehouden focus op competitieve tarieven hebben de bedrijven van de Fluxys-groep succesvol kunnen inspelen op de kortetermijnvraag van de markt. Met de ingebruikneming van het reverse flow project in Zwitserland en Duitsland zijn bovendien de bijbehorende capaciteitsboekingen beginnen lopen. Voorts is in België met de nationale regulator een nieuwe tariefmethodologie uitgewerkt voor de periode 2020-2023 die zowel de competitiviteit van het aanbod zal verbeteren als de onderbouw voor een beter toegelaten rendement.

De groep heeft in Europa ook fors werk gemaakt van zijn groeiambities. De LNG-terminal in Duinkerke is onderdeel geworden van de Fluxys groep, we zijn ook partner geworden in de Griekse operator Desfa en we hebben ons partnerschap in de Interconnector-leiding versterkt. Industrieel hebben we daarmee niet alleen onze belang als LNG-operator stevig opgetrokken maar ook gezorgd voor de versterking van onze aanwezigheid in Griekenland dat een goed potentieel heeft om zich te ontwikkelen tot een draaischijf voor aardgas in Zuid-Oost Europa.

Tegelijk is de groep volop aan de slag geweest met de investeringsprojecten die in de toekomst voor groei zullen zorgen: de bouw van de 5de opslagtank op de LNG-terminal in Zeebrugge, de aanleg van de Trans Adriatic Pipeline in Griekenland, Albanië en Italië, en de aanleg van de EUGAL-leiding in Duitsland.

“FLUXYS HEEFT IN
EUROPA FORS WERK
GEMAAKT VAN ZIJN
GROEIAMBITIES”

Financiële basis versterkt

Ook financieel boekte de Fluxys-groep goede prestaties in 2018. We slaagden erin om de omzet dichtbij een miljard euro te houden ondanks het aflopen van de langetermijncontracten voor de Interconnector-leiding in september en de bijdrage van Dunkerque LNG die zich beperkte tot twee maanden van het boekjaar. Het resultaat van het boekjaar werd positief beïnvloed door de herwaardering van het oorspronkelijke 25%-belang in Dunkerque LNG en door de overdracht van Swedegas. Ook los van die eenmalige elementen kende het resultaat een positieve evolutie.

“OP BALANSNIVEAU
STEEG HET TOTAAL VAN
DE GROEP MET 30% TOT
8,6 MILJARD EURO
DANKZIJ DE
INTEGRATIE VAN
DUNKERQUE LNG”

Op balansniveau steeg het totaal van de groep met 30% tot 8,6 miljard euro dankzij de integratie van Dunkerque LNG. Voorts deed de succesvolle afronding van de projectfinanciering voor de Trans Adriatic Pipeline bijna 500 miljoen euro naar de onderneming terugvloeien. Bovendien heeft de groep zijn financiële soliditeit versterkt dankzij een goede solvabiliteit die nog verbeterde. Rekening houdend met het lopende investeringsprogramma (de Trans Adriatic Pipeline, de EUGAL-leiding en de 5de opslagtank op de LNG-terminal in Zeebrugge) stelt Fluxys qua rendement een dividend voor dat stabiel is in vergelijking met het vorige boekjaar.

Terrein geëffend voor investeringen buiten Europa

Fluxys is in Europa uitgegroeid tot referentiepartner voor gasinfrastructuurprojecten en we willen die rol ook buiten Europa ontwikkelen. Europa blijft onze kernmarkt maar tegelijk verruimen we ons blikveld voorbij Europa naar regio's die een sterke stijging van de aardgasvraag verwachten. In 2018 heeft Fluxys diverse projecten verkend, uitgebreide contacten gelegd met mogelijke partners en op die manier terrein geëffend om ook voor projecten buiten Europa weldoordachte keuzes te kunnen maken.

Vooruit in nieuwe groeigebieden

De troeven van gas en gasinfrastructuur om een antwoord te bieden aan de klimaatopwarming en de luchtvervuiling openen nieuwe groeigebieden voor Fluxys. Zo hebben we in 2018 ruim ingezet op het spoor van projecten om vloeibaar aardgas als alternatieve brandstof in de scheepvaart en het zwaar vrachtvervoer te faciliteren.

In België zijn we actief geworden in de LNG-bevoorradingketen in de haven van Antwerpen en recent hebben we met Titan LNG een samenwerking opgezet voor de bouw van een bunkering-ponton dat in 2020 LNG in de Antwerpse haven en regio nog breder als scheepsbrandstof zal ontsluiten.

In Frankrijk loopt op de LNG-terminal in Duinkerke een project om LNG-bunkerscheepen te kunnen ontvangen en in Duitsland is Fluxys met Novatek een project begonnen voor de bouw van een middelgrote LNG-terminal in de haven van Rostock. De opzet is om faciliteiten aan te bieden voor de verdeling van LNG als brandstof voor schepen in de Baltische Zee en voor het laden van LNG-tankwagens. Voor die laatste activiteit ging op de LNG-terminal in Zeebrugge overigens een tweede laadstation in gebruik en in 2019 wordt ook de LNG-terminal in Duinkerke een laadstation operationeel.

“IN 2018 RUIM HEEFT FLUXYS RUIM INGEZET OP HET SPOOR VAN PROJECTEN OM VLOEIBAAR AARDGAS ALS ALTERNATIEVE BRANDSTOF IN DE SCHEEPVAART EN HET ZWAAR VRACHTVERVOER TE FACILITEREN”.

Nog een belangrijk groeigebied is de instroom van groen gas. In België hebben we daartoe met de gasfederatie en de distributienetbeheerders een systeem uitgewerkt op basis waarvan consumenten groen gas kunnen aankopen net zoals dat met groene elektriciteit het geval is. Ook heeft Fluxys de krachten gebundeld met Colruyt voor de ontwikkeling van een industriële power-to-gas installatie om groene elektriciteit om te zetten in groene waterstof.

De opvang, het hergebruik en de opslag van CO₂ is een ander belangrijk spoor. Met name voor de industrie is die optie in een aantal gevallen één van de opties in de strijd tegen de klimaatopwarming. Fluxys werkt in die optiek samen met onder meer de haven van Antwerpen.

Gasinfrastructuur hoeksteen van energiesysteem van morgen

Om de fundamentele rol van gas en gasinfrastructuur in het energiesysteem onder de aandacht te houden is de onderneming doorheen het jaar op publieke fora en bij de overheden en beleidsmakers in België en Europa het belang blijven benadrukken van een pragmatische reflectie over de energietoekomst.

Elektriciteit dekt vandaag zowat 20% van de energie die de gezinnen en bedrijven in de Europese Unie verbruiken. Van die elektriciteit is een derde groene stroom en het zal nog heel wat inspanningen vergen om 100% groene stroom te bereiken.

“GASINFRASTRUCTUUR HEEFT EEN BELANGRIJKE SYSTEEMWAARDE VOOR DE TOEKOMST: ZE BIEDT EEN OPLOSSING VOOR DE TOENEMENDE NOOD AAN ENERGIE-OPSLAG EN VERMIJDT AANZIENLIJKE INVESTERINGEN ELDERS IN HET ENERGIESYSTEEM”

Daarnaast is er de uitdaging om ook de overige 80% van het energieverbruik te vergroenen. Vandaag zijn olieproducten en vaste brandstoffen goed voor ruim de helft van die 80%. Om de emissies terug te dringen, hebben we daarom gasinfrastructuur nodig: vandaag voor aardgas, dat beduidend minder belastend is, en morgen voor groen gas.

In die optiek is het van centraal belang om de infrastructuur van Fluxys optimaal zijn rol te doen spelen. Gasinfrastructuur is immers de sleutel om de broeikasgasemissies en de luchtvervuiling sneller en vanuit een bredere basis terug te dringen. Bovendien heeft gasinfrastructuur een belangrijke systeemwaarde voor de toekomst: ze biedt een oplossing voor de toenemende nood aan energie-opslag en vermijdt aanzienlijke investeringen elders in het energiesysteem.

Pascal De Buck
Gedelegeerd bestuurder en CEO

Daniel Termont
Voorzitter van de raad van bestuur

2. FLUXYS IN HET KORT

Onafhankelijk gasinfrastructuurbedrijf

Onafhankelijke onderneming. Fluxys is een gasinfrastructuurbedrijf en staat in voor de ontwikkeling, financiering, bouw, exploitatie en onderhoud van gasinfrastructuur. De onderneming is een belangrijke operator in de internationale doorvoer van aardgas en biedt een combinatie van aardgasvervoer, aardgasopslag en terminalling van vloeibaar aardgas (LNG).

Als onafhankelijke onderneming heeft Fluxys geen belangen in de productie of de verkoop van energie. De inkomsten van de onderneming vloeien voort uit de verkoop van capaciteit in infrastructuur en gerelateerde diensten.

Actief in het midstream-segment. Fluxys is actief in het zogenoemde midstream-segment van de aardgasketen, het segment van het vervoer van aardgas per pijpleiding op hoge druk, de opslag van aardgas en de overslag van vloeibaar aardgas (LNG). We vormen de schakel tussen:

- enerzijds aardgasproducenten die over heel de wereld actief zijn in de exploratie en winning van aardgas en de productie van vloeibaar aardgas (LNG), groothandelaars en traders van aardgas,
- anderzijds leveranciers die aardgas verkopen aan eindverbruikers en de distributienetbeheerders die het aardgas op lage druk tot bij de huishoudens en de KMO's brengen.

Onze visie

Fluxys, de referentie als wereldwijde partner in gasinfrastructuur

Het voorbije decennium heeft Fluxys zich ontwikkeld tot een referentiepartner voor gasinfrastructuurprojecten en ondernemingen verspreid over Europa. We hebben de ambitie om ons te blijven ontwikkelen en ook buiten Europa uit te groeien tot een voorkeurspartner voor gasinfrastructuur.

Onze missie

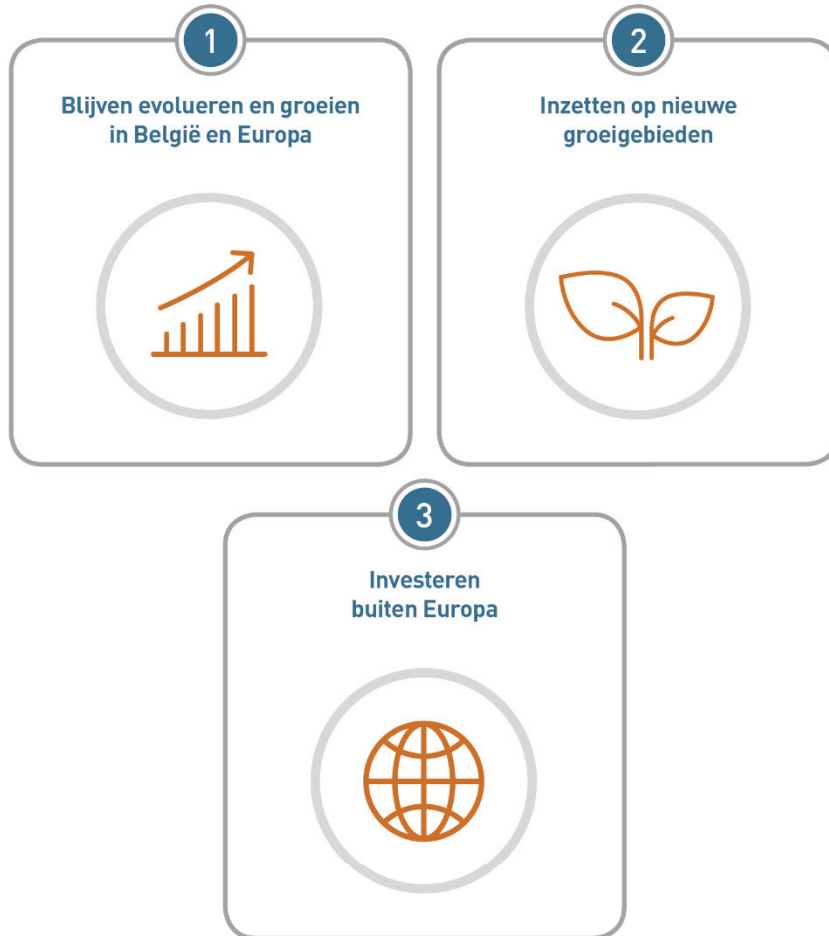
Als onafhankelijk gasinfrastructuurbedrijf draagt Fluxys bij tot een duurzame energietoekomst en onze gepassioneerde teams zorgen voor een betrouwbare en betaalbare instroom van energie naar de markt.

Een samenleving die wil bloeien, heeft iedere dag opnieuw de klok rond nood aan een betrouwbare instroom van energie. En als we rekening willen houden met de klimaatuitdaging, de luchtvervuiling en de socio-economische imperatieven moet die energie ook duurzaam en betaalbaar zijn.

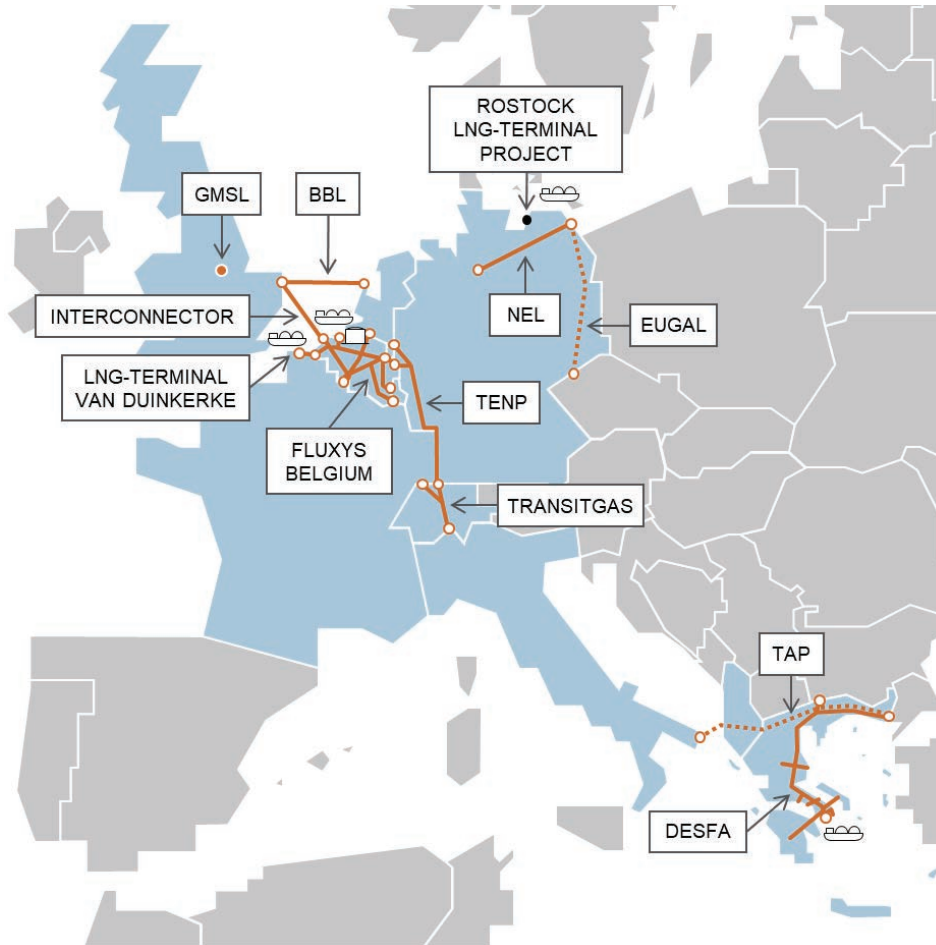
Fluxys is vastberaden om de energietransitie vooruit te doen gaan. Aardgas en groen gas hebben een belangrijke rol in de uitbouw van een koolstofneutrale economie met een betere luchtkwaliteit. Onze gasinfrastructuur is daarom essentieel voor een vlotte en succesvolle energietransitie. Ze vormt een noodzakelijke aanvulling op de elektriciteitsinfrastructuur en is onmisbaar in een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar energiesysteem.

We hebben belangrijke troeven in handen om onze maatschappelijke rol waar te maken. Onze ervaren en gepassioneerde teams zijn onze eerste troef: zij zijn de bron van de inzet en de creativiteit die we nodig hebben om succesvol te zijn in de energiewereld die voortdurend verandert. Onze onafhankelijkheid is onze tweede troef. Doordat we geen belangen hebben in de productie of de levering van energie focussen we ons volledig op het maatschappelijk nut van onze infrastructuur.

Onze strategie

Aanwezig doorheen Europa

Onze waarden

Klantgedrevenheid - We volgen de omgeving op de voet en hebben oor voor de behoeften van onze klanten. Die aanpak vormt de drijvende kracht om de resultaten te bereiken die we voor ogen hebben.

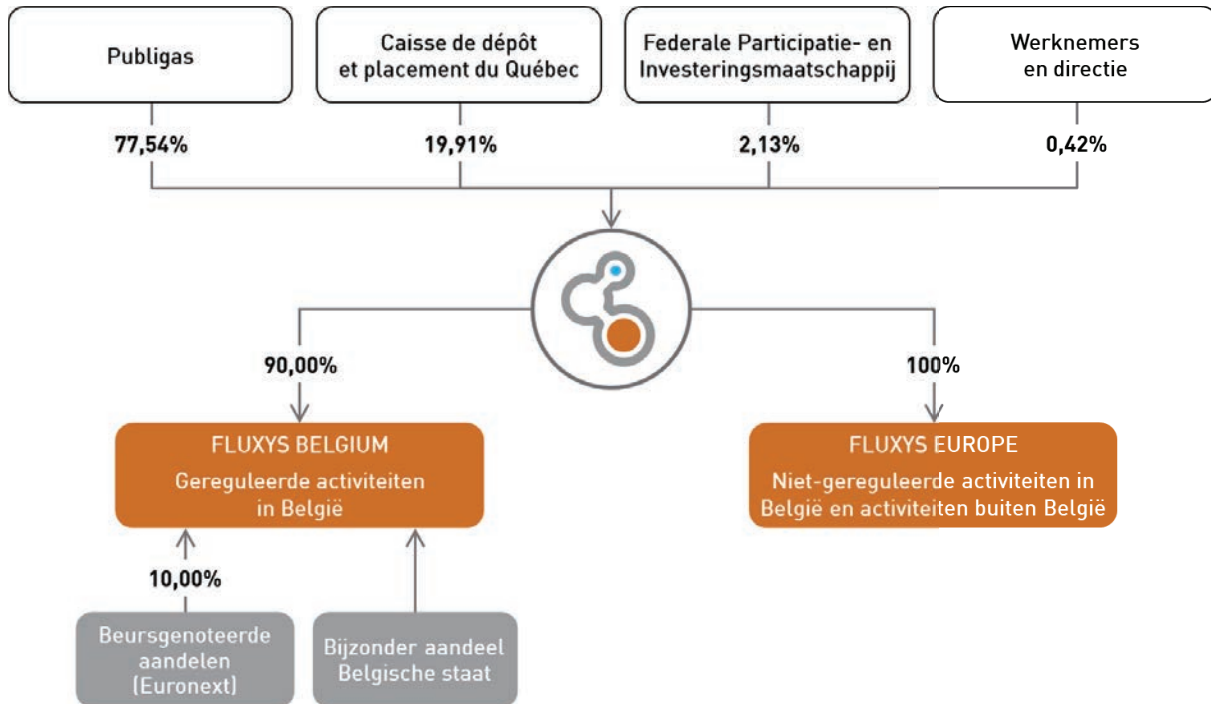
Cohesie - Samenwerking en teamgeest zijn voor ons de sleutel om gezamenlijk de vooropgestelde resultaten te bereiken.

Professionalisme en commitment – We engageren ons om onze resultaten te bereiken met een efficiënte aanpak die de beste praktijken als richtsnoer neemt in alles wat we ondernemen. We ontwikkelen systematisch onze expertise en zoeken telkens opnieuw creatieve en kostenverantwoorde oplossingen.

Veiligheid en milieu - Samen geven we prioriteit aan de veiligheid van onze installaties omdat we verantwoordelijk zijn voor het transport van een energie die risico's inhoudt. In dezelfde geest van duurzaamheid waken we over het welzijn op het werk en streven we naar een zo laag mogelijke impact van onze activiteiten op het milieu.

Goed nabuurschap - We hebben een activiteit van algemeen economisch belang die een geheel moet vormen met de omgeving. In een open dialoog streven we naar een goede verstandhouding met al wie betrokken is bij de bouw en de exploitatie van onze installaties.

Aandeelhouders en structuur op 27 maart 2019

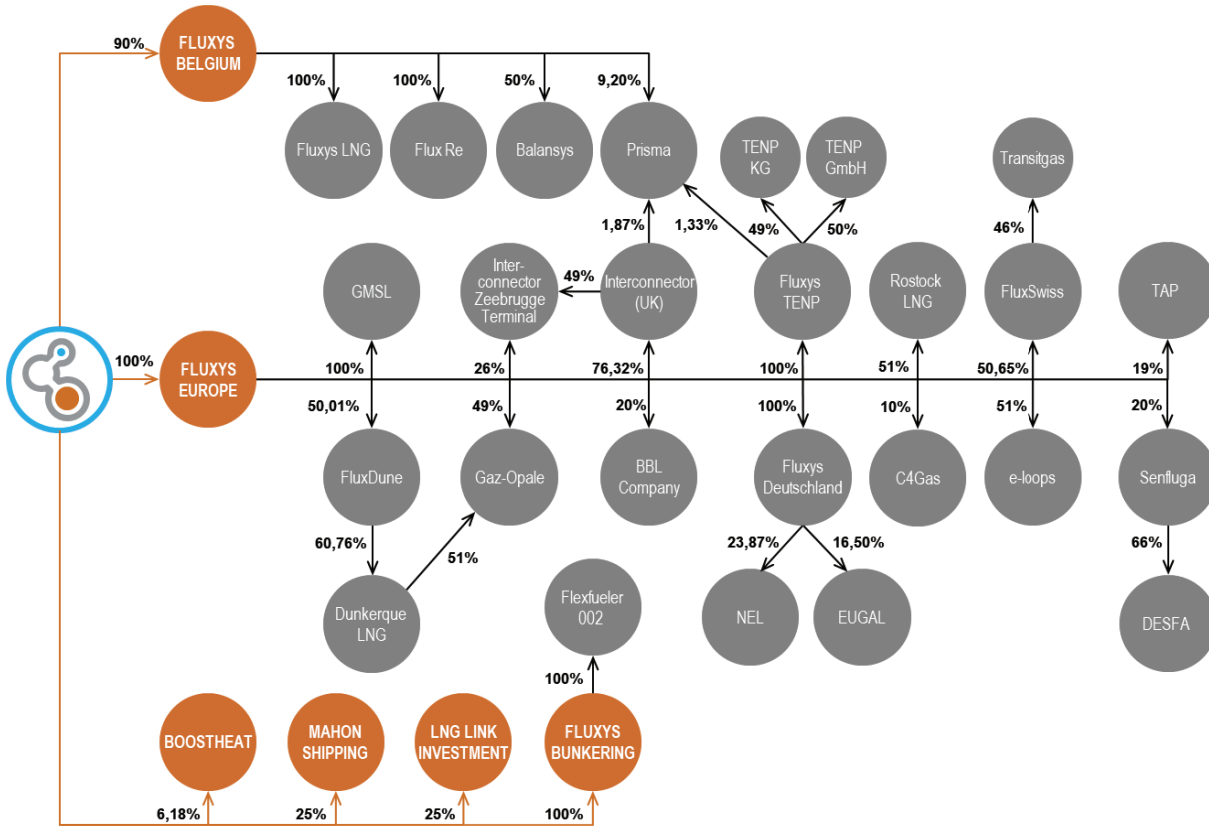
Publigas beheert de belangen van de Belgische gemeenten in Fluxys.

Caisse de dépôt et placement du Québec is een financiële instelling die fondsen beheert van voornamelijk pensioenstelsels en publieke en private verzekeringen in Canada (Québec). La Caisse heeft in de sectoren aardgasvervoer en infrastructuur aanzienlijke ervaring opgebouwd via zijn deelnemingen in aardgasvervoers- en distributieondernemingen in de Verenigde Staten, Canada en Europa.

De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) is een federale Belgische holding die werd opgericht om voor rekening van de Belgische staat deelnemingen te beheren in publieke en private bedrijven die een strategisch economisch belang hebben voor België.

Sinds 2012 kregen de personeelsleden en het management van de Fluxys-groep verschillende keren de kans om aandeelhouder van Fluxys te worden.

Vereenvoudigde structuur van de Fluxys-groep op 27 maart 2019

Samenstelling van de bestuursorganen op 27 maart 2019

Raad van bestuur

- Daniel Termont, voorzitter van de raad van bestuur
- Claude Grégoire, vice-voorzitter van de raad van bestuur
- Pascal De Buck, gedelegeerd bestuurder
- Jos Ansoms
- André Boulanger
- François Fontaine
- Andries Gryffroy
- Luc Hujoel
- Renaud Moens
- Chantale Pelletier
- Josly Piette
- Christian Viaene

Auditcomité

- Renaud Moens, voorzitter van het auditcomité
- Luc Hujoel
- Christian Viaene
- Patrick Côté
- Ludo Kelchtermans
- Pascal De Buck, gedelegeerd bestuurder (genodigde met raadgevende stem)

Benoemings- en vergoedingscomité

- Christian Viaene, voorzitter van het benoemings- en vergoedingscomité
- Luc Hujoel
- Pascal De Buck, gedelegeerd bestuurder (genodigde met raadgevende stem)

Management team

Het management team is belast met het dagelijks bestuur en operationeel beheer van de onderneming. Het management team maakt ook voorstellen aan de raad van bestuur van investeringen in het kader van de ondernemingsstrategie.

- Pascal De Buck, gedelegeerd bestuurder en CEO
- Arno Bux, Chief Commercial Officer
- Paul Tummers, Chief Financial Officer
- Peter Verhaeghe, Chief Technical Officer

3. GASINFRASTRUCTUUR: HOEKSTEEN VAN EEN KOOLSTOFNEUTRAAL ENERGIESYSTEEM

Het jongste klimaatrapport van de Verenigde Naties en de cijfers over de luchtkwaliteit in de steden zijn duidelijk: er is doorgedreven actie nodig om de uitstoot van broeikasgassen en de luchtvervuiling terug te dringen. De doelstelling is eveneens duidelijk: tegen 2050 moet het energiesysteem koolstofneutraal zijn.

De energietransitie die nodig is om die doelstellingen te halen, brengt drie basisuitdagingen mee:

- Zorgen voor duurzame energie die het klimaat en de luchtkwaliteit ontziet,
- De leveringszekerheid in energie blijven garanderen,
- Een betaalbaar energiesysteem bouwen.

Fluxys is van oordeel dat de beste oplossing voor de drie uitdagingen van de energietransitie erin bestaat om op een open en pragmatische manier elektriciteit, aardgas en hernieuwbare energieën – waaronder groen gas – te doen samenwerken. Gasinfrastructuur is daarbij een hoeksteen om het koolstofneutraal energiesysteem van morgen gestalte te geven.

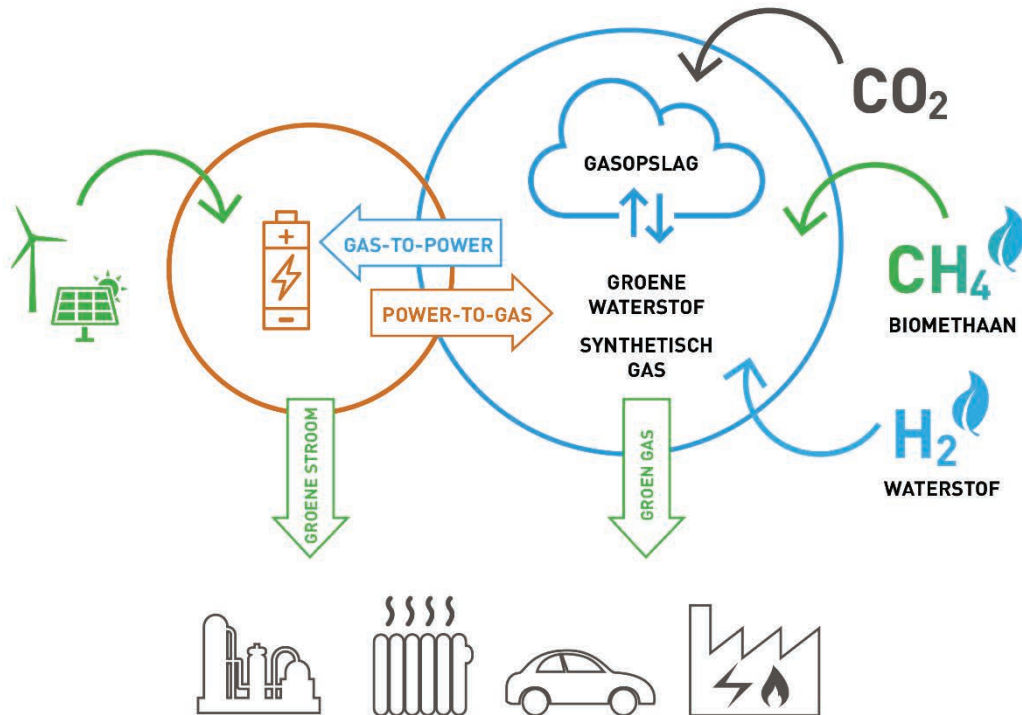
Gasinfrastructuur: 3 centrale troeven

De sleutel tot een succesvolle energietransitie is de juiste energie in de juiste toepassing te gebruiken en zo goed mogelijk de complementariteit tussen de gas- en elektriciteitssystemen te doen spelen. In dat dubbele energiesysteem heeft gasinfrastructuur centrale troeven.

1. **Vervoer van groen gas** – Vandaag vervoeren de aardgasnetten alleen aardgas, maar morgen kan door de bestaande infrastructuur ook groen gas stromen, biomethaan, bijvoorbeeld, synthetisch gas, en onder bepaalde voorwaarden ook waterstof. De infrastructuur is eveneens geschikt voor het vervoer van CO₂.
2. **Zeer grote capaciteit en flexibiliteit** – De gasinfrastructuur biedt het energiesysteem van morgen de capaciteit om niet alleen de behoefte in te vullen aan meer energie met lage uitstoot maar ook aan meer flexibiliteit om back-up te bieden voor de variabele stroomproductie uit wind en zon.
3. **Kostenefficiënt** – De bestaande gasinfrastructuur inzetten voor de energiebehoeften van morgen spaart investeringen in het energiesysteem in zijn geheel. Bovendien is gasinfrastructuur op zich bijzonder efficiënt doordat gas een hoge energiedichtheid heeft.

Het energiesysteem van morgen

Energie-efficiëntie, groene stroom, groen gas en een optimale interactie tussen de gas- en elektriciteitsinfrastructuur zijn de belangrijkste bouwstenen voor een duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar energieaanbod. In dat multi-energetisch en koolstofneutraal systeem zorgt de gasinfrastructuur voor een geheel dat voldoende vermogen, opslag en flexibiliteit biedt om te beantwoorden aan de noden van de energievraag van de toekomst.

Twee pijlers om het energiesysteem van morgen gestalte te geven

1. Voor het vervoer en de opslag van energie maximaal de gasinfrastructuur inzetten

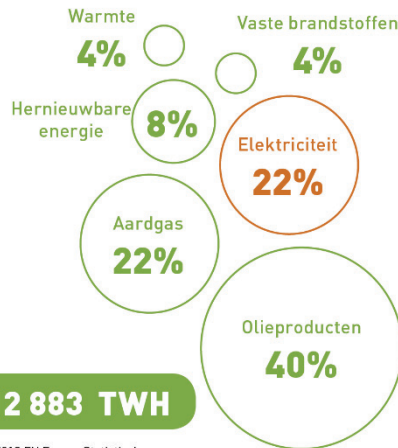
De energietransitie is een gigantische uitdaging. Als we het klimaat willen ontzien en de luchtvervuiling aanpakken, dan moeten we alle middelen gebruiken en ook maximaal inzetten op gasinfrastructuur. Gas als energiedrager en de capaciteit van het gassysteem zijn nodig om de huidige en volgende generaties flexibel van grote hoeveelheden groene energie te voorzien.

Voldoende groene energie leveren

Elektriciteit dekt vandaag ongeveer 20% van de energie die de gezinnen en bedrijven in de EU verbruiken. Van die elektriciteit is maar een derde groene stroom en het zal nog heel wat inspanningen vergen om 100% groene stroom te bereiken.

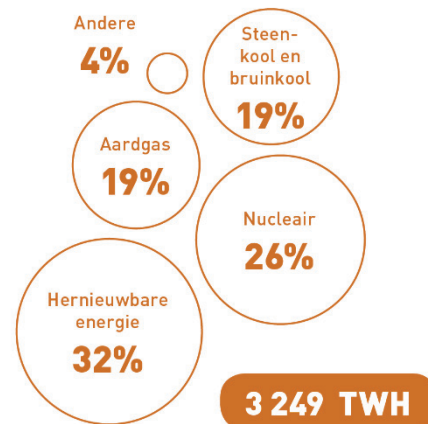
Daarnaast is er de uitdaging om ook de overige 80% van het energieverbruik te vergroenen. Vandaag zijn olieproducten en vaste brandstoffen goed voor ruim de helft van die 80%. Om de emissies terug te dringen, hebben we gas en gasinfrastructuur nodig: vandaag voor aardgas, dat beduidend minder belastend is, en morgen voor groen gas.

EU: finaal energieverbruik

Bron: 2018 EU Energy Statistical pocketbook – referentiejaar 2016

EU: elektriciteitsmix

Bron: Agora Energiewende – Sandbag 2019 – reference year 2018

De juiste energie inzetten op de juiste plaats

We gebruiken energie voor diverse toepassingen en gas – vandaag aardgas, morgen groen gas – is in een waaier daarvan de meest aangewezen oplossing.

- Om te verwarmen: het is veel efficiënter om gas rechtstreeks voor verwarming te gebruiken dan eerst elektriciteit te produceren met gas en dan met elektriciteit te verwarmen.
- Voor proceswarmte op hoge temperatuur in de industrie: elektriciteit komt hier nauwelijks in aanmerking.
- Als grondstof: gas is in de industrie nodig als grondstof voor onder meer de aanmaak van meststoffen.

Voldoende capaciteit bieden

Gasinfrastructuur speelt in het energiesysteem vandaag een centrale rol om voldoende capaciteit te hebben voor energielevering en kan die rol ook probleemloos opnemen in het koolstofneutrale energiesysteem van de toekomst.

Piekcapaciteit. Voor verwarming is de gasinfrastructuur uitgebouwd om de nodige piekcapaciteit te leveren voor de hoge vraag in de winter.

Elektriciteitsproductie. Voor elektriciteitsproductie staat het gassysteem klaar om waar nodig de nucleaire uitstap op te vangen en back-up te blijven bieden voor de toenemende variabiliteit van groene stroom uit wind en zon.

Opslag en flexibiliteit. De behoefte aan opslag en flexibiliteit stijgt naarmate het energiesysteem verder evolueert naar een koolstofarm geheel waarin overschotten groene stroom moeten worden opgevangen. Daarmee groeit ook het belang van de omvangrijke en kostenefficiënte gasopslagcapaciteit.

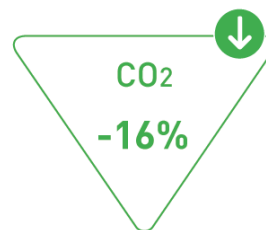
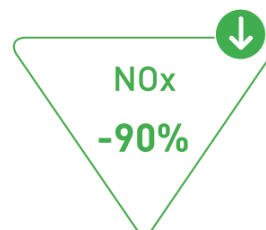
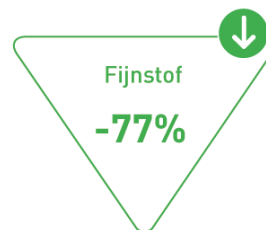
1 250 x Hydro-opslag in België
600 000 000 x Tesla home power wall

Nu al resultaten boeken

Dankzij de gasinfrastructuur kunnen voor verwarming, mobiliteit en warmtevraag in de industrie vandaag al grote stappen worden gezet om onmiddellijk de CO₂-uitstoot en de luchtvervuiling in te perken.

Overschakelen op aardgas zorgt namelijk voor een verlaging van de uitstoot van fijnstof en andere luchtvervuilende stoffen zoals stikstofoxides en ook de CO₂-uitstoot gaat naar omlaag. De CO₂-uitstoot daalt nog verder naarmate meer groen gas in het gassysteem stroomt.

- Voor verwarming en warmtevraag in de industrie: inzetten op efficiënte gastehnologie zoals condensatieketels, gaswarmtepompen, brandstofcellen of warmtekrachtkoppelingstechnologie op gas, die tegelijk warmte en elektriciteit produceert.
- In mobiliteit vormen aardgasvoertuigen een mooie tandem met elektrische voertuigen. Ze zijn interessanter voor langere afstanden omdat ze een ruimere autonomie hebben en zijn een stuk goedkoper in aankoop dan elektrische voertuigen, wat schoner rijden toegankelijk maakt voor een ruimer publiek. Specifiek voor de steden brengen bussen en utilitaire voertuigen op aardgas een onmiddellijk antwoord op de fijnstof-problematiek. En voor zwaar vrachtvervoer en schepen is vloeibaar aardgas (LNG en bio-LNG) een belangrijk alternatief om te verduurzamen.

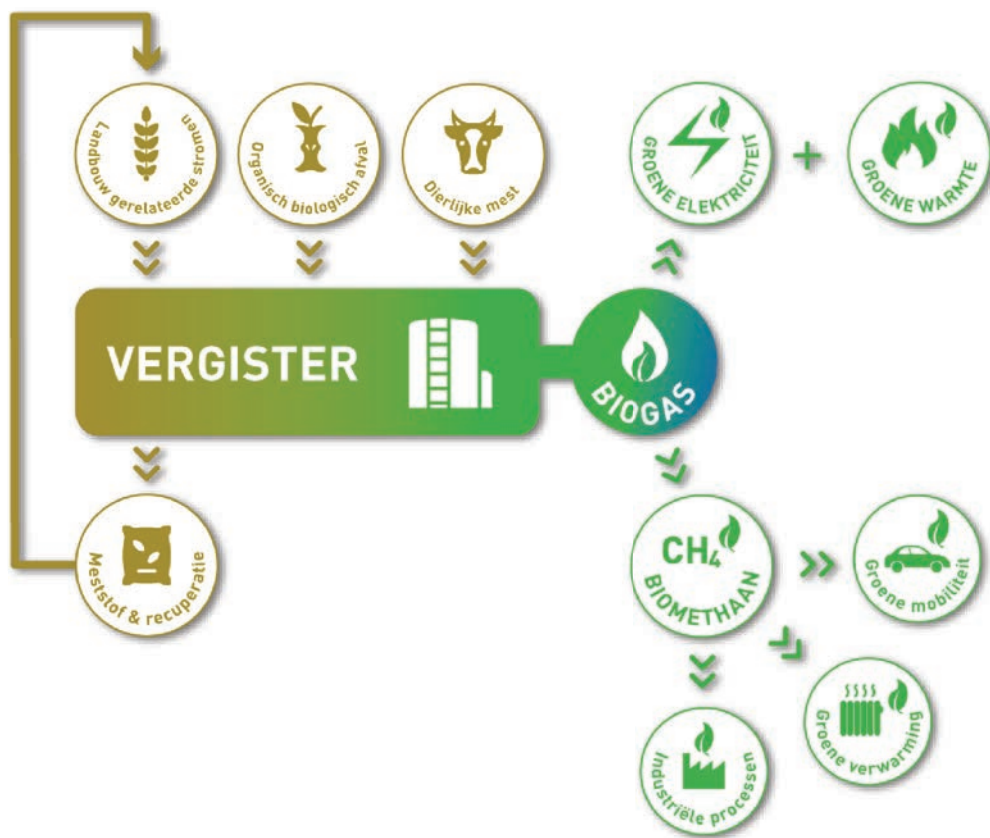

2. Inzetten op groen gas en innovatieve gastehnologieën

De energie van de toekomst moet koolstofneutraal zijn. Naast hernieuwbare bronnen zoals wind- en zonne-energie zal ook groen gas deel uitmaken van de duurzame energiemix. Gasinfrastructuur en innovatieve gastehnologieën zijn de instrumenten om groen gas als bijkomende koolstofneutrale energiebron te ontsluiten voor gezinnen en bedrijven. Gasnetten kunnen in de toekomst ook voor het vervoer van opgevangen CO₂ worden ingezet.

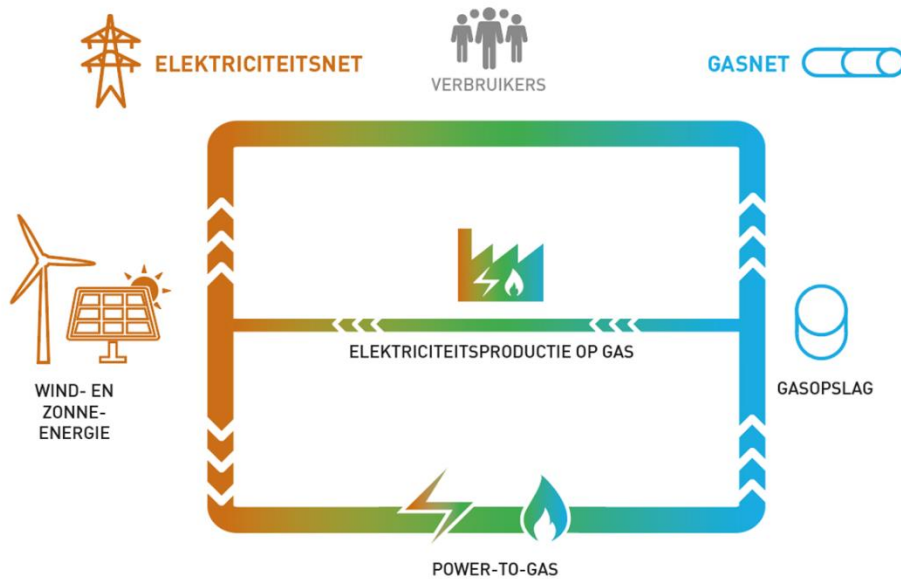
Potentieel van biogas en biomethaan

Biogas is koolstofneutraal en wordt gewonnen uit organisch materiaal zoals slib, tuinafval, groente- en fruitresten en dierlijk afval zoals koeienmest. Als biogas wordt opgezuiverd tot biomethaan kan het onbeperkt in de bestaande gassystemen worden vervoerd. Het potentieel van biogas en biomethaan is aanzienlijk en moet verder worden ontwikkeld. Daarnaast kan biomethaan ook worden ingevoerd.

Power-to-gas: vitale link tussen de gas- en elektriciteitssystemen

Soms staat er veel wind of schijnt de zon hevig maar is de vraag niet groot genoeg om de geproduceerde groene stroom op te vangen. Naarmate de wind- en zonnecapaciteit toeneemt, stijgt het risico op stroomoverschotten en onevenwichten in het elektriciteitssysteem. Als er in periodes van veel zon en wind te weinig vraag is, dan is er met de technologie van vandaag namelijk geen efficiënte manier om het surplus op te slaan. Met power-to-gas technologie kunnen die overschotten wel worden opvangen: ze zet elektriciteit om in groen gas dat bijvoorbeeld in het gassysteem kan vervoerd en opgeslagen worden.

Groen gas uit power-to-gas kan groene waterstof of synthetisch gas zijn. Via elektrolyse wordt groene stroom omgezet in groene waterstof. Door groene waterstof te combineren met opgevangen CO₂ ontstaat synthetisch gas en wordt CO₂ circulair hergebruikt. Synthetisch gas heeft het voordeel dat het onbeperkt in het bestaande gassysteem kan worden gemengd met aardgas. Bij groene waterstof is dat beperkt. Voor het vervoer van waterstof kunnen aparte gedeelten van het leidingennet worden ingezet.

Power-to-gas lijkt met andere woorden een vitale schakel in het benutten van de complementariteit tussen de gas-en elektriciteitssystemen: het gebruikt groene stroom die anders verloren gaat, biedt een oplossing voor de nood aan elektriciteitsopslag en is een middel om het energiesysteem in balans te houden.

Opvang en hergebruik/opslag van CO₂

Het jongste klimaatrapport van de Verenigde Naties brengt duidelijk naar voor dat technologieën voor CO₂-opvang nodig zullen zijn om de CO₂-uitstoot afdoende in te perken. Voor sommige processen blijven fossiele brandstoffen immers vaak de enige optie. Opgevangen CO₂ kan worden hergebruikt in producten zoals polymeren of staal en wereldwijd gebeurt er veel onderzoek naar andere manieren van CO₂-hergebruik. De hoeveelheden opgevangen CO₂ die niet voor hergebruik in aanmerking komen moeten opgeslagen worden, bijvoorbeeld in lege gas- of olievelden.

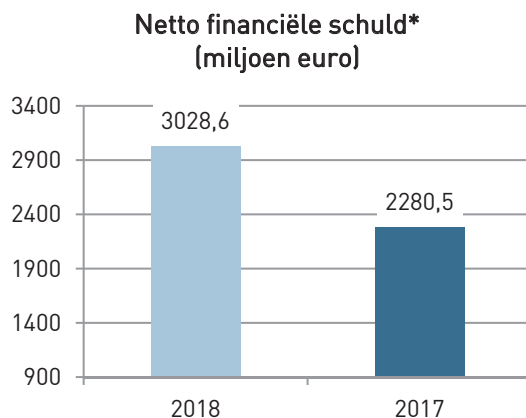
A woman with long brown hair, wearing glasses and a white business shirt, is shown in profile. She is holding a black mobile phone to her ear with her left hand and pointing her right index finger towards a computer monitor. The monitor displays a bar chart with several vertical bars of varying heights. The background is a blurred office environment with another computer monitor visible.

4. KRACHTLIJNEN FINANCIËLE SITUATIE

Financiële kerncijfers 2018 (geconsolideerd)

Financiële ratio's	2018	2017
Solvabiliteit:		
Quotiënt van (i) de netto financiële schuld* en (ii) de som van het eigen vermogen en de netto financiële schuld*	46%	49%
Interestdekking:		
Quotiënt van (i) de som van FFO* en interestlasten en (ii) de interestlasten	9,1	7,7
Netto financiële schuld*/uitgebreide RAB*:		
Quotiënt van (i) de netto financiële schuld en (ii) de uitgebreide RAB	46%	45%
FFO*/Netto financiële schuld*:		
Quotiënt van (i) FFO en (ii) de netto financiële schuld	18%	23%
RCF*/Netto financiële schuld*:		
Quotiënt van (i) RCF en (ii) de netto financiële schuld	12%	15%

*Zie verklarende woordenlijst p. 261

*Exclusief regulatoire schuld

Indicatoren		
	2018	2017
RAB * (in M€)	6.556,7	5.031,4
Vervoer	2.874,1	2.802,4
Opslag	246,1	253,3
LNG-terminalling (in België)	324,6	328,0
Materiële vaste activa behalve RAB* (in M€)	3.111,9	1.647,7

* Zie verklarende woordenlijst p. 261

Winst- en verliesrekening	(in duizenden euro's)	31.12.2018	31.12.2017
Bedrijfsopbrengsten		981.050	1.012.986
EBITDA*		628.206	667.734
EBIT*		254.151	255.598
Nettowinst		447.217	165.109
Balans	(in duizenden euro's)	31.12.2018	31.12.2017
Investerings in materiële vaste activa tijdens het boekjaar		238.431	144.100
Totaal van de materiële vaste activa		5.554.625	4.071.140
Eigen vermogen		3.622.519	2.331.044
Netto financiële schuld*		3.028.572	2.280.502
Totaal van de geconsolideerde balans		8.591.732	6.494.606

* Zie verklarende woordenlijst p. 261

Fluxys NV – Geconsolideerd resultaat 2018

Consolidatiekring

De consolidatiekring en de belangenpercentages zijn dit jaar als volgt geëvolueerd:

- verwerving van een bijkomende deelneming van 25,57% in Interconnector (UK),
- uitwisseling door SNAM van 50% van de aandelen in GasBridge 2 tegen 50% in Gasbridge 1,
- oprichting van FluxDune en Dunkerque LNG Holding en verwerving van een bijkomende deelneming van 5,39% in Dunkerque LNG,
- oprichting van Senfluga Energy Infrastructure Holdings in partnerschap met SNAM en Enagas, die een deelneming heeft van 66% in Desfa,
- verkoop van de deelneming van 50% in Swedegas Holding,
- verwerving van 51% in Rostock LNG en
- verwerving van 100% van Fluxys Bunkering en oprichting van FlexFueler 002.

Fluxys heeft de controle genomen over Dunkerque LNG en Gaz-Opale. Die vennootschappen worden globaal geconsolideerd vanaf november 2018. Er wordt opgemerkt dat de toewijzing van de prijs voor Dunkerque LNG nog voorlopig is. Op de balansdatum werd de prijs voornamelijk toegewezen aan de materiële en immateriële vaste activa. Het verschil tussen die waarde en de fiscale waarde van die vaste activa heeft een invloed op de uitgestelde belastingen. De definitieve toewijzing wordt binnen de 12 maanden verwacht, uiterlijk oktober 2019.

Bedrijfsopbrengsten

De omzet van de groep Fluxys bedraagt 981,1 M€ in 2018 tegenover 1.013,0 M€ in 2017. Die daling wordt voornamelijk verklaard door de beëindiging van de vervoerscontracten op lange termijn van Interconnector (UK) in september 2018. De evolutie van de gereguleerde omzet van Fluxys Belgium, Fluxys Deutschland en Fluxys TENP weerspiegelt de daling van de kosten die moeten worden gedekt door de tarieven. Die gevolgen worden afgezwakt door de eerste globale consolidatie van Dunkerque LNG die een gunstige invloed heeft op de omzet van de groep sinds november 2018.

De omzet kan als volgt worden opgesplitst:

- 499,7 M€ toerekenbaar aan de vervoers-, opslag- en terminallingactiviteiten en aanvullende activiteiten in België, hetzij 50,9% van het totaal van de bedrijfsopbrengsten, en
- 481,4 M€ toerekenbaar aan de activiteiten buiten België, hetzij 49,1% van het totaal van de bedrijfsopbrengsten.

EBIT

De groep Fluxys heeft in 2018 een EBIT gegenereerd van 254,2 M€, vergelijkbaar met het niveau van 2017 (255,6 M€). De EBIT van het segment 'Belgium' daalt lichtjes voornamelijk als gevolg van de lagere financieringskosten en belastingen die moeten worden gedekt door de tarieven. De EBIT van het segment 'Europe' werd in 2017 beïnvloed door de bijkomende afschrijvingen op bepaalde onderdelen van de TENP-installaties in Duitsland, waarbij dat effect in 2018 wordt afgezwakt door het einde van de vervoerscontracten op lange termijn van Interconnector (UK) in september 2018.

Fluxys beschikt aldus over solide financiële middelen om zijn infrastructuur te onderhouden en te ontwikkelen in een steeds internationalere context.

Winst (verlies) uit wijzigingen in de consolidatiekring

Bij de overname van Dunkerque LNG eind oktober 2018 heeft de groep Fluxys de deelneming van 25% uitgeboekt waarop de vermogensmutatiemethode werd toegepast tot die datum. Het boeken van de reële waarde van die deelneming samen met de toewijzing van de prijs heeft geleid tot de boeking van een winst van 280,1 M€. De verkoop van de deelneming van 50% in Swedegas Holding heeft een winst van 23,8 M€ gegenereerd.

Nettowinst

De nettowinst van de groep Fluxys bedraagt 447,2 M€ in 2018 tegenover 165,1 M€ in 2017, wat neerkomt op een stijging met 282,1 M€. Het resultaat van 2018 wordt gunstig beïnvloed door de bovenvermelde nettowinst ten gevolge de wijzigingen in de consolidatiekring (303,9 M€). In 2017 werd het beïnvloed door de herziening van de uitgestelde belastingen (33,5 M€).

Afgezien van deze eenmalige elementen gaat het resultaat erop vooruit dankzij een hogere bijdrage van Fluxys Belgium en Fluxys TENP en ook een daling van de kosten van schulden.

Investerings in infrastructuurprojecten

In 2018 realiseerde de groep Fluxys investeringen in infrastructuur voor een bedrag van 238,4 M€ in zijn drie basisactiviteiten vervoer, opslag en LNG-terminalling. De investeringen in België (33%) hebben hoofdzakelijk betrekking op de overslaginstallaties in de LNG-terminal van Zeebrugge, terwijl de investeringen in infrastructuur buiten België (67%) hoofdzakelijk betrekking hebben op het EUGAL-project in Duitsland.

Financiële deelnemingen

De groep Fluxys heeft 224,8 M€ geïnvesteerd in financiële deelnemingen in Interconnector (UK), Senfluga Energy Infrastructure Holdings, Dunkerque LNG en TAP.

Fluxys NV – Resultaten 2018 (volgens Belgische normen)

Het nettoresultaat van Fluxys bedraagt 144.818 k€, tegenover 83.228 k€ vorig jaar. Het resultaat van de onderneming bestaat voornamelijk uit ontvangen dividenden. In 2018 heeft Fluxys dividenden ontvangen van Fluxys Belgium, maar ook van Fluxys Europe en LNG Link Investment. Voor de twee laatstgenoemde ondernemingen was dat niet het geval in 2017.

Indien het voorstel van resultaatverwerking door de algemene vergadering wordt aanvaard, dan bedraagt het totale brutodividend 138.929 k€ voor het boekjaar 2018 en blijft het stabiel ten opzichte van 2017.

Vooruitzichten 2019

Gelet op de voortdurende ontwikkeling van zijn activiteiten en behoudens onvoorziene omstandigheden, verwacht Fluxys op het einde van het boekjaar 2019 een dividend te kunnen uitkeren dat minstens equivalent is aan het recurrent dividend van 2018 als de OLO-interestvoeten onveranderd blijven.

**5. BLIJVEN EVOLUEREN
EN GROEIEN
IN BELGIË EN EUROPA**

De aardgasproductie in Europa blijft structureel achteruitgaan door de uitputting van conventionele gasreserves. De daling wordt nog versneld door de opeenvolgende beperkingen die in Nederland worden opgelegd voor de productie uit het Groningenveld als maatregel om het risico op aardbevingen te beperken.

Die afname van de Europese aardgasproductie brengt mee dat er belangrijke nieuwe invoerstromen nodig zijn. Bovendien streeft het Europese beleid naar een verdere diversifiëring van de bevoorradingsbronnen en willen producenten hun aanvoerroutes diversifiëren.

Fluxys is actief betrokken bij verschillende projecten om de bevoorradingscapaciteit voor Europa te versterken. Tegelijk is de bestaande infrastructuur van Fluxys dankzij zijn ligging goed gepositioneerd om zijn rol op te nemen in de nieuwe stromen die de bijkomende invoer zal meebrengen.

Verkoop vervoerscapaciteit: verschuiving naar kortetermijnmarkt

Netgebruikers optimaliseren capaciteitsportfolio. De capaciteitsverkoop op de Europese aardgasvervoersmarkt staat al verschillende jaren onder druk. Netgebruikers optimaliseren in toenemende mate hun capaciteitsportfolio: ze berekenen de te contracteren hoeveelheden zo scherp mogelijk op basis van de inschatting van de precieze capaciteit die nodig zal zijn om hun klanten te belevaren.

Lange termijn ruimt plaats voor korte termijn. De tendens naar toenemende optimalisering van de capaciteitsportfolio's brengt ook mee dat de praktijk van capaciteitsboekingen op lange termijn plaats maakt voor meer en meer capaciteitsboekingen op korte termijn. Zo kopen leveranciers hun aardgas in toenemende mate op korte termijn op de gashandelsplaatsen en dat vertaalt zich in meer kortetermijn-capaciteitscontracten. De verschuiving naar kortetermijncontracten wordt nog versterkt door de nieuwe geharmoniseerde Europese regels voor het gebruik van de netten. Bij het aflopen van langetermijncontracten, bijvoorbeeld, dient de vrijgekomen capaciteit via veilingen te worden verkocht. En aangezien er in Noordwest-Europa ruim voldoende capaciteit beschikbaar is, betekent dat voor netgebruikers vaak een stimulans om alleen kortetermijn capaciteit te kopen.

Uitdaging voor vervoersnetbeheerders. Met langetermijncontracten hebben vervoersnetbeheerders over een lange periode vooruitzicht op stabiele inkomsten ongeacht de gebruiksgraad van de infrastructuur. Hoe meer capaciteit op korte termijn wordt verkocht, hoe meer de inkomsten echter meeschommelen met het reële capaciteitsgebruik dat variabel is. Het is immers afhankelijk van onder andere de inkoopstrategie van de netgebruikers en van het eindverbruik dat voor een groot deel onderhevig is aan temperatuurschommelingen. Die evolutie naar inkomsten die het variabele profiel volgen van het reële capaciteitsgebruik is voor operatoren van gereguleerde infrastructuur een bijzondere uitdaging omdat de kostenbasis bij meer of minder capaciteitsgebruik dezelfde blijft.

Daarnaast ligt een bijzondere uitdaging in het opzetten van virtuele interconnectiepunten. Virtuele interconnectiepunten maken het voor netgebruikers eenvoudiger om capaciteit te boeken: voor de stromen tussen twee landen kunnen ze alles boeken op één enkel virtueel punt in plaats van op de verschillende fysieke interconnectiepunten. De netbeheerders staan in voor de complexe onderliggende logistiek.

Fluxys houdt verkoop vervoerscapaciteit op peil

Focus op competitieve tarieven. In een markt voor grens-tot-grensvervoer die in toenemende mate kortetermijnboekingen kent is het van centraal belang voor de bedrijven van de Fluxys-groep om competitieve tarieven aan te houden. Daartoe worden doorheen heel de groep belangrijke efficiëntie-inspanningen geleverd en op diverse domeinen synergieën uitgewerkt.

Fluxys Belgium kon zijn vervoerstarieven vanaf januari 2018 met ongeveer 7,5% doen dalen. Voor de periode 2020-2023 heeft de federale energieregulator CREG in overleg met Fluxys Belgium bovendien een nieuwe tariefmethodologie uitgewerkt die in het licht van de kortetermijndynamiek op de markt de competitiviteit van het aanbod verder verbetert.

Ook Interconnector UK slaagde erin om zijn tarieven te verscherpen en in Duitsland realiseerde Fluxys Deutschland in januari 2018 een tariefverlaging van 20% voor capaciteit in de NEL-leiding. Fluxys TENP behield met zijn tarieven in de TENP-leiding een goede competitiviteit met alternatieve capaciteit ondanks de tariefverhoging die nodig was om binnen het regulatorische stelsel rekening te houden met de verlaagde beschikbare capaciteit (zie p. 51).

Sterke verkoop van kortetermijncapaciteit. De bedrijven van de Fluxys-groep slaagden erin om voor een belangrijk gedeelte beter te doen dan de vooropgestelde verkoopdoelstellingen. De proactieve commerciële aanpak binnen de groep zorgde voor een sterke verkoop van kortetermijncapaciteit in functie van de marktomstandigheden en de prijsverschillen tussen de handelsplaatsen. De opportuniteiten in Zwitserland waren het meest uitgesproken. Belangrijk nieuw element was dat in oktober 2018 de langetermijncontracten afliepen voor Interconnector UK en voor een aanzienlijk pakket grens-tot-grenscapaciteit op de oost/west-vervoersas in België.

Marktomstandigheden voor opslag blijven moeilijk

Sinds een paar jaar is er een relatief overaanbod van opslagmogelijkheden in Europa en op de gashandelsplaatsen is aardgas overvloedig beschikbaar. Dat leidt tot structureel kleine prijsverschillen tussen zomer en winter die de fysieke opslag van aardgas uit de markt prijzen.

Tegen die achtergrond zijn onder meer in Frankrijk en Duitsland een aantal opslagsites uit gebruik genomen. Verschillende landen in Europa zetten hun opslagfaciliteiten steeds meer in als middel in de bevoorradingszekerheid en gebruiken daartoe een vergoedingsmodel dat wordt gedragen door de volledige eindverbruikersmarkt.

De uitdaging voor opslagoperatoren bestaat erin om producten en diensten te blijven ontwikkelen die zo nauw mogelijk inspelen op de wijzigende behoeften van opslagklanten. Belangrijk daarbij is dat het regulatorisch kader de mogelijkheid blijft bieden om flexibel in te spelen op de marktbehoeften.

Overslag grote volumes op LNG-terminal Zeebrugge neemt sterk toe

Bijzonder hoge scheepstrafiek. Op de LNG-terminal in Zeebrugge hebben terminalgebruikers langetermijncontracten lopen voor het lossen van 110 grote LNG-schepen per jaar. In 2018 meerden in totaal 76 schepen aan op de terminal, goed voor een vierde plaats in de rangschikking sinds de terminal in gebruik ging in 1987.

In vergelijking met 2017 kwamen bijna dubbel zoveel schepen naar de LNG-terminal in Zeebrugge om LNG te lossen en er is meer dan dubbel zoveel LNG hervergast en in het net geïnjecteerd. Ook de vraag naar het laden van grote LNG-schepen veerde weer op.

In mei 2018 werd met de start van de scheepsoverslagdiensten bovendien een nieuwe fase ingezet in de diversificatie van de LNG-terminal. Er werden maar liefst 9 operaties uitgevoerd waarbij LNG rechtstreeks werd overgeslagen tussen twee schepen.

Vijfde LNG-opslagtank in aanbouw. Sinds midden 2015 zijn op de LNG-terminal in Zeebrugge een vijfde LNG-opslagtank en bijbehorende procesinstallaties in aanbouw. De ingebruikneming wordt verwacht in de loop van 2019. De investeringen vloeien voort uit het langetermijncontract dat in 2015 werd gesloten met Yamal Trade om op de terminal een volume tot 8 miljoen ton LNG per jaar over te slaan (circa 123 TWh aardgas). De opzet is om LNG dat vanuit de nieuwe productieterminal in het Noord-Siberische Yamal wordt aangevoerd met ijsbreker/LNG-schepen over te laden op conventionele LNG-schepen die de ladingen daarna naar hun eindbestemming brengen. De bijkomende LNG-opslagtank zal als buffer dienen voor de overslag van LNG tussen twee schepen als die niet gelijktijdig aangemeerd liggen.

LNG-terminal Duinkerke deel van de Fluxys-groep

Samen met consortiumpartners AXA Investment Managers – Real Assets, handelend in opdracht van zijn klanten, en Crédit Agricole Assurances heeft Fluxys in oktober 2018 van EDF en Total een deelneming van 35,76% overgenomen in Dunkerque LNG, eigenaar van de LNG-terminal in Duinkerke. Het partnerschap van Fluxys in Gaz-Opale, de onderneming die instaat voor de exploitatie van de terminal blijft ongewijzigd op 49%, de overige 51% is in handen van Dunkerque LNG.

De nieuwe deelneming van 35,76% komt bovenop de bestaande 25%-deelneming van Fluxys en maakt dat de onderneming en haar consortiumpartners nu 60,76% partner zijn. Daarmee is de LNG-terminal in Duinkerke deel geworden van de Fluxys-groep. Fluxys zet de expertise van de teams op de terminal in Duinkerke samen met zijn eigen LNG-knowhow in om de activiteiten verder te ontplooiën en zowel in grootschalig als kleinschalig LNG commercieel nieuw terrein te verkennen.

Partnerschap in Interconnector-leiding versterkt

Fluxys en Snam namen in maart 2018 de 33,5% deelneming over van Caisse de dépôt et placement du Québec (CDPQ) in de Interconnector-leiding. De transactie maakte het voor CDPQ mogelijk om het beheer van zijn deelneming in de leiding samen te brengen in zijn 20% partnerschap in Fluxys. Sinds de overname zijn Fluxys en Snam de enige aandeelhouders van de onderneming met een deelneming van respectievelijk 76,32% en 23,68%.

Partnerschap in Swedegas overgedragen

In november 2018 hebben Fluxys en Enagás hun deelneming in Swedegas verkocht aan FS Gas Transport AB, een dochteronderneming van First State. First State is recent eigenaar geworden van het grootste gasdistributienet in Zweden en had eerder op het jaar Fluxys en Enagás benaderd met een bod voor de overname van Swedegas, dat eigenaar en beheerder is van het hogedruk-gasnet in Zweden.

Met Fluxys en Enagás als aandeelhouders heeft Swedegas de voorbije jaren Zweden doen uitgroeien tot een belangrijke groeimarkt voor kleinschalig LNG (vloeibaar aardgas) in zowel de scheepvaart als de industrie. Het bedrijf is bovendien een voortrekker in het vervoer van koolstofarm gas en heeft met succes de voorbereidingen voltooid voor een gezamenlijke balanceringszone met Denemarken.

Fluxys partner in Desfa

Fluxys heeft een aandeel van 20% in het consortium met Snam en Enagas dat eind 2018 voor 66% partner werd in DESFA, de eigenaar en beheerder van het hogedruknet en de LNG-terminal in Revithoussa in Griekenland. Het land is in Europees perspectief strategisch belangrijk omdat het met de TAP-leiding in aanbouw en verschillende andere initiatieven in projectfase een belangrijke as voor de diversificatie van de bronnen en aanvoerroutes van aardgas wordt en zich kan ontplooiën tot een draaischijf voor aardgas in Zuidoost-Europa. Fluxys en zijn consortium-partners stellen als industriële partners hun expertise ter beschikking zodat DESFA zijn strategische positie in het Middellandse Zeegebied ten volle kan ontwikkelen.

België, Duitsland en Frankrijk: omschakeling van laagcalorisch naar hoogcalorisch aardgas

Vermindering productie laagcalorisch aardgas. De geleidelijke vermindering van de productie uit het Groningenveld, een bron van laagcalorisch aardgas of L-gas, leidt er onder meer toe dat Nederland stapsgewijs de uitvoer van L-gas afbouwt. Naar Duitsland zal dat gebeuren tussen 2020-2030 en naar België en Frankrijk tussen 2024 en 2030. Bovendien gaat de aardgaswinning uit het Groningenveld gepaard met aardbevingen en daardoor werd sinds 2014 de productie uit het Groningenveld herhaaldelijk verder ingeperkt.

In het perspectief van een dalende uitvoer van L-gas vanuit Nederland moeten in België, Frankrijk en Duitsland de netten worden aangepast om stapsgewijs de aanvoer van L-gas te vervangen door hoogcalorisch aardgas (H-gas) uit andere bronnen.

L/H-conversie in België op schema. België voert momenteel ongeveer 45 TWh L-gas per jaar in voor verbruik op de Belgische markt. Tegelijk dient het Belgische net ook als een corridor om L-gas naar Frankrijk door te voeren. Na een aantal kleine conversieprojecten in de periode 2016-2017 heeft Fluxys Belgium in 2018 samen met de betrokken distributienetbeheerders een eerste grootschalige conversie uitgevoerd en is klaar om binnen de vooropgestelde timing de conversie in 2029 af te werken. Dankzij de goede interconnecties met de buurnetten en bronnen van H-gas kan de aanvoer van L-gas probleemloos worden vervangen.

Fluxys-infrastructuur: oplossingen voor bijkomende aanvoer van H-gas naar Duitsland. Vandaag verbruikt Duitsland circa 230 TWh L-gas en ook die volumes moeten tegen 2030 stapsgewijs worden vervangen door H-gas uit andere bronnen. De infrastructuur van Fluxys biedt op verschillende manieren oplossingen voor de bijkomende aanvoer van H-gas naar Duitsland.

- Via het Duits/Belgische interconnectiepunt Eynatten in het westen kan Duitsland meer H-gas invoeren dat via pijpleidingen naar het net in België stroomt. Door de rechtstreekse verbinding van de LNG-terminals in Zeebrugge en Duinkerke met het Belgische net biedt de aanvoer vanuit het westen Duitsland ook de opportuniteit om zijn bevoorradingsportfolio soepel te diversifiëren met LNG. Bovendien voorziet het

Duitse netwerkontwikkelingsplan in de aanleg van de Zeelink-leiding die in Duitsland de ingangscapaciteit versterkt om gas vanuit het interconnectiepoint Eynatten in te voeren.

- Via het Duits/Zwitserse interconnectiepoint Wallbach in het zuiden: dankzij het Alpine Reverse Flow project is capaciteit beschikbaar om gas vanuit het zuiden naar Duitsland te brengen.
- Het EUGAL-leidingproject brengt bijkomende aanvoer van H-gas vanuit het noorden (zie p. 53).

Langdurig onderhoud op TENP-infrastructuur

Op basis van uitvoerige inspecties van één van de twee TENP-leidingen hebben de aandeelhouders van TENP in 2017 uit voorzorg beslist om bijkomend onderzoek uit te voeren en daarvoor een groot deel van de leiding tijdelijk uit dienst te nemen. Daardoor is de beschikbare capaciteit in de infrastructuur langdurig verlaagd tot oktober 2020. Fluxys TENP zorgt er samen met andere vervoersnetbeheerders voor dat de betrokken netgebruikers over voldoende capaciteit kunnen beschikken voor de levering van aardgas op de lokale markten in Zuid-Duitsland. Tegelijk blijft de bevoorrading van Zwitserland verzekerd en wordt de doorvoer naar Italië zo hoog mogelijk gehouden.

Reverse Flow capaciteit in Zwitserland en Duitsland operationeel

Capaciteit van zuid naar noord beschikbaar voor de markt. Marktspelers kopen sinds 2018 bij FluxSwiss en Fluxys TENP zogenoemde reverse flow capaciteit, capaciteit om gas van zuid naar noord te vervoeren in de Transitgas- en TENP-leidingen. In juni werd de reverse flow capaciteit operationeel van Italië naar Frankrijk en in oktober ook de capaciteit van Italië naar Duitsland, België en Nederland. Tot dan toe kon gas in de leidingen fysiek alleen van noord naar zuid stromen.

De nieuwe capaciteit is het resultaat van de technische en commerciële samenwerking tussen Fluxys TENP, FluxSwiss, Transitgas, Swissgas, OGE, GRTgaz en Snam Rete Gas. De

vervoersnetbeheerders zorgden er ook voor dat met alle partijen werd overlegd en afgestemd om de marktbehoeften voor zowel de grensoverschrijdende als de lokale gasstromen te kunnen invullen.

Het gas dat met de reverse flow capaciteit ter beschikking komt vanuit Italië omvat niet alleen de huidige bronnen in Noord-Afrika en Rusland en de LNG-bronnen die in Italië aanlanden. Als de Trans Adriatic Pipeline in gebruik wordt genomen, zal de reverse flow capaciteit het ook mogelijk maken om aardgas dat via de Zuidelijke Gasridor naar Italië wordt vervoerd verder noordwaarts te doen stromen naar de Noord-Europese markten (zie p. 53).

Project van Gemeenschappelijk belang. De reverse flow capaciteit maakt van de noord/zuid-vervoersas tussen Noordwest-Europa en Italië een volledig bidirectioneel systeem en heeft een dubbel doel: de bevoorradingszekerheid versterken en de volledige koppeling van de gashandelsplaats PSV in Italië met de gashandelsplaatsen in Noordwest-Europa. In die optiek was het reverse flow project opgenomen in de lijst van Europese projecten van Gemeenschappelijk Belang (Project of Common Interest - PCI) en ontving het ook Europese steun vanuit het Connecting Europe Facility-programma.

Deodorisatie-installatie in aanbouw. In het kader van het reverse flow project is in Schwörstadt in het zuiden van Duitsland een industriële deodorisatie-installatie in aanbouw. Dankzij de installatie zullen de betrokken vervoersnetbeheerders meer flexibiliteit hebben om gas naar Duitsland te doen stromen als het gedeeltelijk uit Frankrijk afkomstig is en daardoor een zekere concentratie geurstof bevat. In Duitsland wordt in de vervoersnetten geen geurstof toegestaan terwijl dat in Zwitserland, Italië en Frankrijk anders is. Met de deodorisatie-installatie kan indien nodig geurstof uit het gas worden verwijderd.

Aanleg EUGAL-leiding op schema

Fluxys is 16,5% partner in het EUGAL-leidingproject in Duitsland (Europäische Gas-Anbindungsleitung). Het project omvat de bouw van twee parallelle leidingen om gas vanuit het noorden van Duitsland zuidwaarts te vervoeren naar de grens met Tsjechië.

De aanleg van de EUGAL-leiding zit op schema. De bouw van het ontvangststation verloopt goed, de aanleg van de eerste leiding is gestart in augustus 2018 en medio 2019 begint de aanleg van de tweede leiding. De ingebruikneming van de leiding en de bijbehorende infrastructuur is gepland in 2020.

Trans Adriatic Pipeline meer dan 80% aangelegd

TAP: westelijke tak van de Zuidelijke Gasridor. Fluxys is 19% partner in de Trans Adriatic Pipeline (TAP), de leiding in aanbouw die de westelijke tak vormt in de zogenoemde Zuidelijke Gasridor om aardgas afkomstig uit het Shah Deniz II veld in Azerbeidzjan voor Europa in 2020 te ontsluiten. In een eerste fase zal de leiding tot 10 miljard kubieke meter aardgas per jaar kunnen vervoeren. Die capaciteit kan in een latere fase nog worden verhoogd tot 20 miljard kubieke meter per jaar met relatief beperkte bijkomende investeringen. Diverse bronnen komen daarvoor in aanmerking: onder meer bronnen uit de ruimere Kaspische regio, het Midden-Oosten en het oostelijke Middellandse-Zeebekken.

Door het ontsluiten van nieuwe bronnen vormt TAP een belangrijke schakel in de bronnendiversificatie en bevoorradingszekerheid van aardgas voor Europa. In die context heeft Europa aan TAP de status van Project van Gemeenschappelijk Belang (*Project of Common Interest – PCI*) verleend in het kader van de *Trans-European Networks for Energy* (TEN-E).

Werken vorderen goed. Sinds de start van de werken in 2016 is de aanleg van de Trans Adriatic Pipeline goed gevorderd. Eind 2018 was het project voor meer dan 80% voltooid.

- In Griekenland en Albanië is de leiding op het tracé van 767 kilometer al over 683 kilometer afgewerkt.
- De bouw van de compressiestations in Fier (Albanië) en in Kopoi (Griekenland) is op schema om tijdig in gebruik te worden genomen.
- Op het aanlandingspunt in Italië heeft TAP moeilijkheden ondervonden omwille van weerstand bij de omwonenden en lokale overheden. TAP stelt alles in het werk om in een geest van goed nabuurschap en overleg een antwoord te bieden op de lokale bezorgdheden en de leiding tijdig in gebruik te nemen.

Fluxys brengt expertise aan. Als industriële partner stelt Fluxys uitgebreid zijn kennis en knowhow ter beschikking om TAP operationeel voor te bereiden op het beheer van de gasstromen en de veilige exploitatie van de leiding.

Projectfinanciering rond. Eind 2018 heeft TAP in totaal € 3,9 miljard opgehaald en daarmee succesvol de financiering van het project afgesloten. De Europese Investeringsbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling zijn cruciale investeringspartners die samen met 17 commerciële banken en 3 exportkredietinstellingen hun schouders hebben gezet onder de financiering van het project.

**6. INZETTEN
OP NIEUWE
GROEIGEBIEDEN**

Fluxys werkt mee aan een brede energietransitie waarin gas- en elektriciteitsinfrastructuur elkaar optimaal aanvullen in een duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. We zetten daarbij in op nieuwe technologieën en het potentieel van groen gas.

Aardgas als brandstof voor vervoer: Fluxys op diverse fronten actief

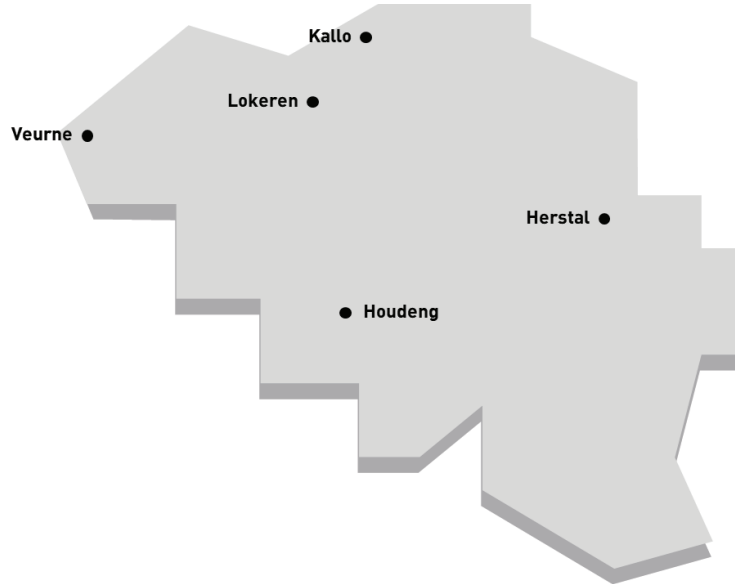
Fluxys is op diverse fronten aan de slag om aardgas als brandstof voor vervoer te promoten en die veelbelovende maar nog ontluikende markt te doen aantrekken. De grote uitdaging voor de omschakeling bestaat erin de nodige infrastructuur te ontwikkelen zodat voertuigen en schepen vlot aardgas kunnen tanken. Voor personenwagens, bestelwagens, bussen en utilitaire voertuigen is dat gecombineerd aardgas in gasvorm (CNG). Vloeibaar aardgas (LNG) is dan weer de aangewezen oplossing voor schepen en voor vrachtvervoer over lange afstanden.

Aardgas voor vervoer in België trekt verder aan

CNG-voertuigen in de lift. In België werkt Fluxys samen met andere marktpartijen om het gebruik van CNG wagens te stimuleren bij particulieren, bedrijven en lokale overheden. Ook de overheden nemen via onder meer fiscale maatregelen en premiesystemen diverse initiatieven om de overstap naar CNG te stimuleren. Het beleid van diverse steden om lage-emissiezones in te voeren, betekent eveneens een stimulans.

In 2018 steeg het aantal CNG-voertuigen met bijna 60%: van 9.000 naar 14.000 voertuigen. Ook ging gemiddeld meer dan 1 CNG-tankstation per maand open: hun aantal nam toe van 90 naar 104. Voor 2019 wordt een verdere stijging tot 170 stations verwacht.

Markt voor vrachtwagens op LNG trekt aan. Logistieke bedrijven overwegen voor hun lange-afstandstransporten steeds vaker de overstap naar het schonere LNG, zeker nu er vrachtwagens met krachtiger motoren op LNG op de markt zijn. Eind 2018 telde België vier vaste LNG-tankstations voor vrachtwagens.

Sinds januari 2019 is een mobiel tankstation operationeel in Houdeng (La Louvière), waar in de loop van 2019 een vast tankstation wordt gebouwd. Het gaat om een gezamenlijk investeringsproject van Fluxys en transporteur Mattheeuws. Fluxys en Mattheeuws bouwden eerder al een LNG-tankstation in Veurne.

Tweede laadstation voor LNG-tankwagens op LNG-terminal Zeebrugge

Op de LNG-terminal in Zeebrugge heeft Fluxys in 2018 een tweede laadstation voor LNG-tankwagens gebouwd om in de toekomst de vraag vlot te kunnen blijven beantwoorden. Het station ging in december in gebruik en doet de capaciteit toenemen van 4.000 tot 8.000 laadbeurten per jaar.

Het station krijgt via de Connecting Europe Facility (CEF) financiële steun van de Europese Commissie in het kader van het Go4Synergy-project, een gezamenlijk project van Fluxys en Swedegas om LNG per container van Zeebrugge naar Göteborg te transporteren en om daar schepen met LNG te bunkeren. De subsidie wordt toegekend aan projecten die de synergie tussen de transport- en energiesector laten spelen in het teken van een koolstofarme toekomst en het versterken van de interne Europese energiemarkt.

LNG-bunkeroplossingen voor de haven van Antwerpen

Mobiele bunkering met LNG-tankwagens. Begin 2018 heeft Fluxys op kaai 526/528 in de haven van Antwerpen de concessie overgenomen om LNG als alternatieve brandstof ter beschikking te stellen van de scheepvaart. Verschillende schepen gebruiken de kaai om LNG te bunkeren met LNG-tankwagens.

Bunkeringpontoon op komst. Begin 2019 heeft Fluxys met Titan LNG een akkoord gesloten voor de bouw van een bunkeringpontoon om LNG als scheepsbrandstof ruimer beschikbaar te maken in de Antwerpse haven en regio. Het pontoon gaat midden 2020 in gebruik, zal kaai 526/528 als thuislocatie hebben en Titan LNG wordt de langetermijn-operator ervan.

Ook vast bunkerpunt in het vooruitzicht. Naast kaai 526/528 zullen G&V Energy Group en Titan LNG dochterbedrijf Rolande LNG een LNG-tankstation voor zware vrachtwagens bouwen. Fluxys en Titan LNG zullen de infrastructuur benutten om aan kaai 526/528 ook permanent LNG-bunkeringdiensten aan binnenschepen aan te bieden naast de huidige optie om LNG-bunkeringdiensten af te roepen via bevoorrading met LNG-tankwagens.

Ook LNG-terminal Duinkerke ontwikkelt diensten voor kleinschalig LNG

De LNG-terminal in Duinkerke werkte in 2018 eveneens aan de bouw van een laadstation voor LNG-tankwagens. Het station heeft een capaciteit van 3.000 laadbeurten per jaar en gaat in de eerste helft van 2019 in gebruik.

De terminal werkt ook aan de aanpassing van de aanlegsteiger om LNG-bunkerschepen met een capaciteit vanaf 5.000 m³ te kunnen laden. Momenteel kunnen alleen LNG-schepen met een capaciteit vanaf 65.000 m³ aan de steiger aanmeren.

Middelgrote LNG-opslagterminal in de haven van Rostock

Fluxys heeft in 2018 met Novatek de joint venture Rostock LNG opgericht voor de bouw en de exploitatie van een middelgrote LNG-opslagterminal in de haven van Rostock in Duitsland. De opzet van de beoogde installatie is om LNG te ontsluiten als koolstofarm alternatief voor zware stookolie, diesel en LPG in Noord- en Centraal-Europa en in de regio rond de Baltische Zee.

Het concept voor de installatie is een LNG-terminal waar middelgrote LNG-schepen kunnen aanmeren en lossen, LNG kan worden opgeslagen en diensten kunnen worden verleend voor de verdere distributie van LNG:

- laden van tankwagens (en mogelijk spoortankwagens) om LNG te kunnen leveren aan industriële afnemers of aan LNG-tankstations voor vrachtwagens,
- laden van schepen om LNG onder meer ook te leveren als brandstof voor schepen die actief zijn in de Baltische Zee.

De terminal zou LNG-schepen ontvangen van de vloeibaarmakingsinstallatie die Novatek momenteel samen met Gazprom bouwt in de haven van Vysotsk nabij Sint-Petersburg. De concessie-overeenkomst met de haven van Rostock is rond en eind 2018 zat het project zit in de engineering- en vergunningsfase. De definitieve investeringsbeslissing voor het project moet nog worden genomen.

Power-to-gas project met Eoly en Parkwind

Power-to-gas is een technologie om elektriciteit om te zetten in groene waterstof of synthetisch gas. Door groene elektriciteit om te zetten in een andere energievorm biedt power-to-gas een bijzonder interessante oplossing voor het probleem van elektriciteitsopslag: wanneer bijvoorbeeld windmolens volop draaien terwijl de elektriciteitsvraag laag ligt, kan het overschot aan energie in de vorm van waterstof of synthetisch methaan worden opgeslagen in de gasinfrastructuur.

Begin 2018 hebben Fluxys, Eoly (Colruyt Group) en Parkwind een samenwerking opgezet voor een haalbaarheidsstudie om een power-to-gas installatie op industriële schaal te bouwen met een geïnstalleerde capaciteit van 25 MW elektriciteit. Het project krijgt de steun van het federale Energietransitiefonds.

Biomethaan: België zet belangrijke stap

België zette in 2018 de eerste stap naar groen gas voor de consument. In de Kempen heeft de intercommunale IOK Afvalbeheer de eerste biomethaan-eenheid in gebruik genomen en via het distributienet vindt het groene gas zijn weg naar de eindverbruiker. Fluxys Belgium werkte in dat verband samen met Belgische gasfederatie gas.be en de distributienetbeheerders een systeem van groengascertificaten uit. Op die manier kunnen consumenten in België groen gas kopen net zoals dat met groene stroom het geval is. Dat is een belangrijke evolutie in de decarbonisering van het energiesysteem omdat het een markt voor groen gas tot stand brengt en daarmee vraag creëert voor de productie van biomethaan die in België nog in de kinderschoenen staat.

Opvang en hergebruik/opslag van CO₂: samenwerking met de havens

Voor de industrie in de havens is de opvang, het hergebruik en de opslag van CO₂ een belangrijk middel in de strijd tegen de klimaatopwarming. Fluxys werkt in die optiek samen met een aantal havens in België en Nederland.

Zo heeft Fluxys in 2018 de krachten gebundeld met het Havenbedrijf Antwerpen. In een eerste fase wordt de haalbaarheid onderzocht van de oplossingen om bij de industrie in de haven CO₂ op te vangen, het opgevangen CO₂ per pijpleiding of per schip te vervoeren en het te hergebruiken of op te slaan. De opzet is om samen de schouders te zetten onder concrete projecten als de haalbaarheidsstudie positief is.

Innovatieve gastechnologie

Vernieuwende gastechnologie heeft door zijn hoge energie-efficiëntie en goede emissiewaarden een belangrijke rol te vervullen in de overgang naar een koolstofneutrale samenleving. Fluxys ondersteunt daarom de versnelde ontwikkeling en marktintroductie van innovatieve en aantrekkelijke gastoeepassingen voor verwarming, industrie en mobiliteit.

De participatie in boostHEAT, het bedrijf dat een innovatieve thermodynamische gaswarmtepomp heeft ontwikkeld, verloopt positief. Volgens de huidige planning zullen de gaswarmtepompen vóór eind 2019 beschikbaar zijn voor verkoop in Frankrijk, België, Duitsland en Zwitserland.

Onderzoek en ontwikkeling

Het onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid van Fluxys mikt erop om kennis en technologie te verwerven die de activiteiten van de groep kunnen versterken en verder ontwikkelen. In lijn daarmee wordt in de schoot van de groep toegepast onderzoek uitgevoerd samenwerking met de academische wereld, in eigen beheer, of in samenwerking met andere Europese gasbedrijven onder de koepel van een aantal organisaties:

- Pipeline Operators Forum (POF),
- Groupe européen de Recherches gazières (GERG),
- Comité européen de normalisation (CEN),
- European Pipeline Research Group (EPRG),
- International Organization for Standardization (ISO),
- EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange – gas),
- Marcogaz, de technische federatie van de Europese aardgasindustrie.

In 2018 was Fluxys betrokken bij onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten in onder meer het domein van het ontwerp en de veilige exploitatie van gasinfrastructuur en in het domein van dynamische geologische modellen voor ondergrondse aardgasopslag. Daarnaast ging specifieke aandacht naar onderzoek en ontwikkeling op het vlak van innovatieve gastoepassingen en kleinschalig LNG.

Integratie van innovatieve gastechnologie. Fluxys Belgium voerde verschillende studies naar de integratie van brandstofcellen en efficiënte gaswarmtepompen in zijn gasinfrastructuur en gebouwen.

Kleinschalig LNG. LNG kent een toenemend succes als alternatieve brandstof voor vrachtwagens en schepen. Voor dat soort kleinschalig LNG-gebruik moet LNG op eenzelfde nauwkeurigheidsniveau kunnen worden gemeten als andere brandstoffen. Fluxys Belgium maakt in die optiek samen met verschillende metrologie-instituten en industriële partners deel uit van een projectgroep om een internationale standaard te ontwikkelen voor het meten van kleine tot middelgrote LNG-debietten. Voor de ontwikkeling van de internationale standaard is in 2018 op de Rotterdamse Maasvlakte de bouw van een meet- en kalibratiefaciliteit afgewerkt. In 2019 wordt de installatie ingekeurd en getest.

7. INVESTEREN BUITEN EUROPA

Het voorbije decennium heeft Fluxys zich ontwikkeld tot een referentiepartner voor gasinfrastructuurprojecten in Europa. Fluxys heeft de ambitie om zich te blijven ontwikkelen en naar opportuniteiten te kijken om ook buiten Europa uit te groeien tot een voorkeurspartner voor gasinfrastructuur.

Veel regio's buiten Europa verwachten een sterke stijging van de gasvraag om de behoefte aan bijkomende energie te verzoenen met de uitdagingen van het klimaat en de luchtkwaliteit. Voor diverse projecten wordt gezocht naar samenwerking met ervaren partners en Fluxys legde in 2018 uitgebreide contacten om in welbepaalde regio's projecten te ontwikkelen.

8. DE KRACHT VAN ONZE MEDEWERKERS ONTPLOOIEN

Als onderneming in de energiesector is Fluxys actief in een snel en continu evoluerende markt. Om daarin succesvol te blijven, moet de onderneming kunnen rekenen op competente, gemotiveerde en permanent inzetbare medewerkers. Dat vergt veel wendbaarheid en aanpassingsvermogen in een samenspel tussen mensen, processen en structuren.

Het personeelsbeleid is erop gericht om dat aanpassingsvermogen zoveel mogelijk te activeren en daarbij rekening te houden met de opportuniteiten en uitdagingen van de digitalisering. Tegelijk mikt het beleid erop om het juiste talent op het juiste moment naar de juiste plaats te loodsen, waar het optimaal kan bijdragen tot het succes van de hele onderneming.

Een organisatie die meebeweegt met de groeistrategie

Fluxys houdt zijn processen en structuren voortdurend tegen het licht van nieuwe uitdagingen. Een markt in volle verandering vraagt immers een organisatie die met die snelle veranderingen kan meebewegen. Onder meer dankzij de adequate inzet van de juiste digitaliseringstechnologie streven we naar efficiëntere processen en structuren die de onderneming in staat stellen om performanter te werken. Op die manier kan Fluxys duurzaam blijven groeien en zijn positie op de markt nog versterken.

In die optiek hebben we in 2018 het management versterkt met het oog op de stroomlijning en de transversale afstemming van de initiatieven rond innovatie, groen gas, het verkleinen van de eigen voetafdruk en het doortrekken van de digitalisering in het bedrijfsmodel.

Om de groeistrategie waar te maken zijn niet alleen processen en structuren nodig. Elke medewerker levert een cruciale bijdrage. Daarom wordt van alle medewerkers verwacht dat ze hun dagelijkse aanpak kritisch onder de loep houden en wendbaar en met een open geest inspelen op veranderingen.

Het juiste talent aantrekken voor vandaag en morgen

Op basis van de ondernemingsdoelstellingen brengt Fluxys zijn toekomstige personeelsbehoeften in kaart, zodat we weten welke competenties we vandaag en morgen in huis moeten hebben. Daar hoort een duurzame, toekomstgerichte rekruteringsaanpak bij: we trekken medewerkers aan die hun werk met engagement, motivatie en inzet willen doen en die op termijn ook elders in de Fluxys-groep een meerwaarde kunnen bieden.

Net zoals andere ondernemingen wordt Fluxys geconfronteerd met een heuse 'war for talent'. Om die het hoofd te kunnen bieden, is innovatie op het vlak van rekrutering een must. Daarom hebben we in 2018 een nieuw concept gelanceerd, de 'Fluxys Job Apero', bedoeld om potentiële medewerkers op een originele manier en in een informele setting aan te trekken en aan te werven. De eerste editie was een groot succes: het event heeft de

onderneming diverse nieuwe medewerkers opgeleverd en tegelijk het imago van Fluxys als werkgever versterkt.

Talent doen bijdragen tot de ondernemingsdoelstellingen

Het competentiebeheer en het ontwikkelings- en opleidingsaanbod bij Fluxys zijn erop gericht medewerkers de juiste ondersteuning te bieden, zodat de medewerkers in staat zijn om zowel de doelstellingen van de onderneming als hun eigen ambities waar te maken. Om nieuwe werknemers en medewerkers in een nieuwe functie bijvoorbeeld snel en performant van start te doen gaan, werkt Fluxys met een gepersonaliseerd onthaal- en integratieprogramma.

Betrokkenheid creëren

Fluxys hecht er groot belang aan dat de medewerkers vertrouwd zijn met de bedrijfscontext en de uitdagingen van de onderneming. Dat versterkt hun betrokkenheid bij de visie, de strategie en de doelstellingen. Via een mix van kanalen leveren we bijzondere inspanningen om de medewerkers beter te doen begrijpen hoe de energiewereld verandert, hoe de onderneming haar strategie en doelstellingen aanpast om op die evoluties in te spelen en wat die doelstellingen voor iedereen afzonderlijk betekenen.

Transparante en constructieve sociale dialoog

Een sereen sociaal klimaat is essentieel voor de cohesie binnen de onderneming en voor de ontwikkeling van de activiteiten. Fluxys voert daarom een transparante en constructieve sociale dialoog met het geheel van de sociale partners.

9. VOORNAAMSTE RISICO'S, ONZEKERHEDEN EN OPPORTUNITEITEN

Interne controle- en risicobeheersystemen

Referentiekader. Fluxys heeft een risicobeheersysteem opgesteld op basis van het COSO-model. Een richtlijn beschrijft wanneer en door wie welke risicobeheersactiviteiten moeten worden uitgevoerd.

Rollen en verantwoordelijkheden. De raad van bestuur bepaalt, op voorstel van de gedelegeerd bestuurder, de mate van risico's die de onderneming bereid is te nemen, in overeenstemming met de waarden, de strategie en de fundamentele beleidslijnen. De raad van bestuur keurt ook het referentiekader goed voor de interne controle en het risicobeheer en beoordeelt de implementatie van dat referentiekader. Het auditcomité brengt daarover advies uit aan de raad van bestuur.

Minstens één keer per jaar onderzoekt het auditcomité de systemen voor interne controle en risicobeheer die door de gedelegeerd bestuurder worden opgezet in de filialen (volledig en meerderheidszeggenschap) van Fluxys. Op die manier vergewist het comité zich ervan dat de belangrijkste risico's op gepaste wijze worden herkend, beheerd en gecommuniceerd. Ook de risico's verbonden aan de sociale, de personeels- en milieuaangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping worden bekeken. De belangrijkste risico's worden regelmatig opgevolgd en aan de gedelegeerd bestuurder gerapporteerd. De uitvoering van het risicobeheer is de verantwoordelijkheid van de gedelegeerd bestuurder. In die hoedanigheid evalueert de gedelegeerd bestuurder de risico's en de mitigerende maatregelen.

Om efficiënte interne controles te kunnen waarborgen, heeft Fluxys een scheiding van functies georganiseerd in de processen en in de IT-systemen. Dat moet het risico op fouten en fraude in de rekeningen beperken. Daarnaast bestaan er controlefuncties binnen de belangrijkste departementen die op een regelmatige basis hun risico's en controles

evalueren, bijsturen en rapporteren. Ook wordt in het kader van de financiële rapportering regelmatig een budgettaire opvolging georganiseerd.

Risicoregister. De geïdentificeerde risico's worden ofwel kwantitatief, ofwel kwalitatief geëvalueerd in termen van de kans van voorkomen (likelihood) en de ernst (impact). De criteria voor de impactbeoordeling kunnen betrekking hebben op de financiële situatie, maar ook op de reputatie, de veiligheid, het milieu en de beschikbaarheid. Fluxys bekijkt de impact als een combinatie van die verschillende impactelementen. Sommige risico's kunnen een impact hebben op de financiële situatie, terwijl andere een grotere impact zullen hebben op reputatie of veiligheid. Als de impact van een risico op meerdere criteria (financieel, reputatie, enz.) wordt ingeschaald, dan kiest Fluxys voor het criterium met de hoogste inschaling (volgens het voorzichtigheidsprincipe). Op die manier wordt het risicoprofiel van de onderneming periodiek bijgewerkt.

De risico's worden op een risicomatrix uitgezet. Fluxys onderscheidt drie risiconiveaus:

- Onaanvaardbare risico's: risico's waarvoor altijd en onmiddellijk maatregelen worden getroffen om ze te verkleinen.
- Risico's waarvoor maatregelen worden genomen om ze te verkleinen volgens het ALARP-principe (as low as reasonably possible). Dat wil zeggen dat de technologische middelen, de economische beperkingen en de haalbaarheid van de maatregelen zorgvuldig worden afgewogen tegen het risico-reducerend effect dat die maatregelen sorteren. De verschillende directies volgen de risico's van nabij op.
- Risico's die aanvaardbaar zijn omdat de nodige controles en maatregelen bestaan.

Controlemaatregelen. Het risicoprofiel zoals dat blijkt uit het risicoregister wordt vergeleken met de risicotolerantie. Waar nodig worden bijkomende maatregelen getroffen om alle risico's binnen aanvaardbare grenzen te brengen. Die maatregelen worden vertaald in een beleid, procedures, instructies en regelmatige evaluaties via externe en interne audits, technische audits en controles op de kwaliteit van de uitvoering. Op die manier wordt het risicobewustzijn binnen de organisatie versterkt.

Departement interne audit. Het departement interne audit is een onafhankelijke en objectieve controleafdeling binnen de Fluxys-organisatie. De interne audit manager rapporteert functioneel aan de voorzitter van het auditcomité, wat de onafhankelijkheid

waarborgt. Het departement interne audit heeft tot doel om met een systematische en rigoureuze aanpak de doeltreffendheid van het risicobeheer, de risicocontrole en de processen te evalueren en te verbeteren.

Vertrekkend van een meerjaren-risicogebaseerd auditplan wordt ieder jaar een jaarlijks auditplan opgesteld. Verschillende belanghebbenden zijn betrokken bij dat planningsproces. De betrokkenheid van de business en van het risicobeheer in het planningsproces biedt het voordeel dat de audit wordt toegespitst op de relevante en belangrijke risico's en controles.

Overzicht van de belangrijkste risico's

Marktrisico. De huidige marktsituatie maakt dat zowel vervoer als opslag van aardgas onder druk staan. Dat heeft een impact op de gereserveerde capaciteit. In die context waken Fluxys en zijn dochterondernemingen erover om hun dienstenaanbod nog aantrekkelijker te maken en hun tarieven zo competitief mogelijk te houden.

In de context van de Europese energie- en klimaatpolitiek maakt de tendens naar hogere energie-efficiëntie en een koolstofarme energiemix ten voordele van onder andere hernieuwbare energiebronnen de evolutie van de aardgasvraag op termijn onzeker. Ook worden voor vervoer minder langetermijncontracten en meer kortetermijncontracten afgesloten. Om die reden onderzoekt Fluxys nauwgezet waar te investeren in nieuwe infrastructuur.

Het einde van Nederlands L-gas tegen 2030 en de afname van de uitvoer ervan vanaf 2024 zullen een einde maken aan de transitstromen van L-gas door België en het is niet zeker of die zullen worden gecompenseerd door transitstromen van H-gas. Verder levert de geleidelijke verdwijning van L-gas en de bijbehorende conversie naar H-gas een mogelijk risico op voor marktaandeelverlies omdat gebruikers van L-gas voor andere energiebronnen zouden kunnen kiezen.

In het segment van de elektriciteitsproductie hangt de bezettingsgraad van de gascentrales in Europa af van diverse factoren zoals de mate en het tempo waarmee de

productiecapaciteit met hernieuwbare energiebronnen toeneemt, de weersomstandigheden, de evolutie van de steenkoolprijs en de evolutie van de prijs voor CO₂-emissierechten. Die onzekerheid over de bezettingsgraad van gasgestookte centrales vertaalt zich voor aardgasvervoersbedrijven in onzekerheid over de capaciteitsboekingen voor die centrales. Anderzijds opent in een aantal landen de uitstap uit kernenergie en de afbouw van het productiepark op steenkool en bruinkool nieuwe perspectieven voor gasgestookte centrales.

Ook de energietransitie en de uitdaging van de luchtkwaliteit biedt opportuniteiten voor Fluxys als gasinfrastructuurbedrijf. Dankzij de gasinfrastructuur kunnen voor verwarming, mobiliteit en warmtevraag in de industrie vandaag al grote stappen worden gezet om onmiddellijk de CO₂-uitstoot en de luchtvervuiling in te perken. Overschakelen op aardgas zorgt namelijk voor een verlaging van de uitstoot van fijnstof en andere luchtvervuilende stoffen zoals stikstofoxides en ook de CO₂-uitstoot gaat naar omlaag. De CO₂-uitstoot daalt nog verder naarmate meer groen gas in het gassysteem stroomt (zie ook 'Gasinfrastructuur: hoeksteen van een koolstofneutraal energiesysteem', p. 18).

Regelgevend kader. De Europese Unie voorziet in een systeem van gereguleerde toegang tot de aardgasvervoersnetten en tot de LNG-terminallinginstallaties die niet van regulering zijn vrijgesteld. Toezicht op die gereguleerde activiteiten gebeurt door de nationale regulatorische overheden. Op Europees vlak werken de nationale regulatorische overheden samen via het Agentschap voor de Cooperatie van Energie Regulators (ACER). Het zijn echter de nationale regulatorische overheden die de tarifaire methodologie bepalen en instaan voor de goedkeuring van de tariefvoorstellen voor het gebruik van de aardgasvervoersnetten en de LNG-terminallinginstallaties die niet van regulering zijn vrijgesteld.

De Europese regelgeving omvat voor de beheerders van de vervoersnetten ook een certificeringsprocedure die nagaat of de ontvlechtigingsvereisten door de eigenaars-operators worden opgevolgd. Eigenaars-operators mogen immers niet verbonden zijn met energieleveranciers of -producenten. Fluxys handelt als eigenaar-operator in het ontvlecht regime.

De activiteiten van FluxSwiss zijn momenteel niet gereguleerd maar op termijn bestaat de mogelijkheid dat aardgastransport in Zwitserland een vorm van regulering krijgt die zich inspireert op het kader dat de Europese Unie hanteert.

Elke wijziging van het regulatoire kader kan een significante impact hebben op de activiteiten, resultaten en financiële positie van Fluxys.

Integriteit van het netwerk en van de ICT-infrastructuur. Aan de exploitatie van aardgsinfrastructuur zijn inherente veiligheidsrisico's verbonden, zoals beschadigingen van het netwerk en de installaties als gevolg van werken door derden of beschadigingen als gevolg van corrosie of incidenten tijdens onderhoudswerkzaamheden. Fluxys neemt diverse maatregelen voor de veilige en continue exploitatie van de infrastructuur en het beheer van de risico's die eraan verbonden zijn. Zo werd de leiding TENP-1 in Duitsland tijdelijk uit gebruik genomen voor nader onderzoek. Een specifiek risico voor de operationele activiteiten is ICT-security (beschikbaarheid en *cyber security*). Daarom neemt Fluxys de nodige voorzorgen om de ICT- en IC (Industrial Control)-systemen in optimale staat te houden en ze ook te beschermen tegen bedreigingen van buitenaf.

Groei van de activiteiten. Om zijn groei en rendabiliteit in een Europese aardgasmarkt in snelle verandering te verzekeren, kan Fluxys dankzij zijn unieke ligging, competenties en *knowhow* opportuniteiten grijpen om te investeren in projecten voor nieuwe of bestaande aardgasvervoersnetten, pijpleidingen, LNG-terminallingprojecten of het innovatief gebruik van gas. De implementatie van zulke projecten kan verschillende soorten risico's en onzekerheden meebrengen zoals geopolitieke ontwikkelingen, verschillen in bedrijfscultuur, diensten, regulering, markt, operationele en technische risico's, tijdige ingebruikneming en budgetoverschrijdingen. Fluxys maakt daarom bij elk project een grondige analyse van de risico's en zorgt voor een adequate opvolging ervan. Bovendien worden grote projecten voor capaciteitsverhogingen geschraagd door langetermijncontracten.

Wisselrisico. Een deel van de huidige kasstromen van de Fluxys-groep wordt in andere deviezen dan de euro gegenereerd, voornamelijk in CHF en GBP en tot aan de verkoop van Swedegas ook in SEK. Aangezien de euro de functionele munt is voor de Fluxys-groep, zou een variatie van de wisselkoers tussen de euro en de kasstromen in vreemde deviezen de

winst- en verliesrekening en de geconsolideerde balans van Fluxys kunnen beïnvloeden bij de omzetting van die deviezen in euro. In overeenstemming met het financieel beleid van de groep worden die wisselkoersrisico's echter zodra ze komen vast te staan ingedekt met financiële instrumenten zoals *foreign exchange swaps*, *forwards* en *cross currency rate swaps*. Die financiële instrumenten worden zoveel mogelijk gekwalificeerd als dekkingsinstrumenten zodat de boekhoudkundige impact van wisselkoersvariaties op de winst- en verliesrekening wordt beperkt.

Interestrisico. Een deel van de huidige financieringen van de Fluxys-groep werd afgesloten tegen een vlottende rentevoet. Een schommeling in interestvoeten zou de winst- en verliesrekening van Fluxys kunnen beïnvloeden. In overeenstemming met het financieel beleid van de groep worden die risico's echter zoveel mogelijk ingedekt door financiële instrumenten zoals *interest rate swaps* (IRS). Bij een aantal financieringscontracten werd de volgens de leningsovereenkomst te betalen interest onder vlottende rentevoeten beperkt tot een bodem van 0% (in enkele gevallen heeft die bodemgrens enkel betrekking op de referentierentevoet, in alle andere gevallen op de *all-in* rentevoet, marge inclusief). De lening in FluxSwiss en Transitgas is volledig gedekt door middel van cap-derivaten.

Door de overschakeling naar projectfinanciering voor Dunkerque LNG en TAP had Fluxys op het einde van het jaar belangrijke thesaurieoverschotten. Die zijn gebruikt om leningen met vlottende rentevoeten terug te betalen zonder wederbeleggingsvergoeding.

Tegenpartijrisico. De thesaurie-overschotten van de filialen van de Fluxys-groep worden belegd bij Fluxys in het kader van *cash pooling* overeenkomsten (behalve Flux Re, dochterondernemingen die projectfinancieringen hebben afgesloten en dochterondernemingen waar Fluxys geen meerderheidsbelang heeft in het aandelenkapitaal). De thesaurie-overschotten worden aan marktvoorwaarden geleend aan dochterondernemingen via leningen binnen de groep. Het toezicht dat Fluxys uitoefent bij zijn dochterondernemingen zorgt ervoor dat het tegenpartijrisico bij dochterondernemingen beperkt en onder controle blijft.

Resterende thesaurie-overschotten binnen de groep worden geïnvesteerd in financiële producten. Op het niveau van Fluxys is het risico dat een tegenpartij daarbij in gebreke blijft

heel beperkt. Fluxys belegt immers de thesaurie-overschotten ofwel bij eersterangs financiële instellingen, ofwel in de vorm van financiële instrumenten uitgegeven door emittenten met een notering van beleggingskwaliteit (*investment grade*), ofwel in financiële instrumenten van emittenten waarvan een kredietwaardige overheid meerderheidsaandeelhouder is.

In het kader van zijn beleid om het tegenpartijrisico te beheren, voert Fluxys zelf een kredietanalyse uit van zijn klantenbestand op vlak van winstgevendheid, liquiditeit en solvabiliteit op basis van interne gegevens en gespecialiseerde databanken aan de hand van financiële gegevens en marktdata. Die analyse wordt aangevuld met informatie over externe kredietbeoordelingen als die beschikbaar zijn. Via die aanpak wordt de blootstelling van de groep aan kredietrisico beperkt voor zowel wanbetaling als klantenconcentratie. Belangrijke leveranciers worden eveneens gescreend om het langetermijnperspectief van de samenwerking te bestendigen.

Liquiditeitsrisico. De Fluxys-groep is een kapitaalintensieve onderneming en vertrouwt bijgevolg op (onder andere) externe financiering om zijn bedrijfs- en investeringsactiviteiten te financieren. In het kader van de bedrijfsontwikkeling en herfinancieringsverplichtingen is de groep onderhevig aan een liquiditeitsrisico. De financiële markten bieden niet altijd voldoende toegang tot de nodige liquide middelen, vooral in periodes van economische en geopolitieke instabiliteit. Het beleid van Fluxys bestaat erin zijn bevoorrechte toegang tot financiering te behouden door de implementatie van voldoende en bevestigde kredietlijnen, een sterk netwerk van banken en financiers, en solide financiële parameters voor de kredietwaardigheid van de onderneming die Fluxys voor zijn kredietverschaffers een betrouwbare tegenpartij maken.

10. WETTELIJK EN REGULEREND KADER

Sinds 3 maart 2011 wordt de Europese aardgasmarkt gereguleerd door het derde energiepakket van de Europese Unie.

- Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG (de 3e Gasrichtlijn);
- Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1775/2005 (2e Gasverordening);
- Verordening (EG) nr. 713/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot oprichting van een Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER-verordening).

Tariefbepaling

Algemeen

Een Tariefnetwerkcode (TAR-NC) werd aangenomen bij Verordening (EU) nr. 2017/460 van de Europese Commissie op 16 maart 2017. Deze streeft naar een harmonisering van de tariefmethodologieën voor gasvervoer in Europa en voorziet in uiteenlopende vereisten met betrekking tot publicatie van gegevens en overleg over tarieven. Deze zal een impact hebben op de tariefbepaling in de volgende regulatoire periode.

Binnen de Fluxys-groep is er sprake van gereguleerde entiteiten (Fluxys Belgium, Fluxys LNG, Fluxys Deutschland & Fluxys TENP), van vrijgestelde entiteiten of entiteiten onder een merchant model (Interconnector UK, Fluxys BBL, Dunkerque LNG) en ten slotte van niet-gereguleerde entiteiten (FluxSwiss & GMSL).

Principes

Inkomstenprincipe van de vervoers/opslagactiviteiten bij geregeleerde entiteiten binnen de EU

De gasvervoers-, opslag- en terminallingactiviteiten zijn 'rate-regulated activities' binnen de EU. Conform het belangrijkste principe van de regulering moeten de inkomsten zodanig zijn dat ze de in aanmerking komende kosten dekken en dat aandeelhouders een billijke compensatie krijgen (afhankelijk van het toegewezen geregeleerde eigen vermogen en, doorgaans, het rendement van staatsobligaties op 10 jaar). In dit verband moeten de inkomsten worden vastgesteld, rekening houdend met:

- Operationele uitgaven;
- Toegestane afschrijvingen;
- Kosten van schulden; en
- Billijke marge voor aandeelhouders.

Toelichting geregeleerde inkomsten

De regulering voorziet in regulatoire periodes van bepaalde duur (bijvoorbeeld 4 jaar in België, 5 jaar in Duitsland). Voordat de regulatoire periode start, dient de vervoersnetbeheerder (TSO) een budget in voor de regulatoire periode (operationele uitgaven, toegestane afschrijvingen, kosten van schulden en billijke marge).

Daarbovenop worden de jaarlijks verkochte capaciteiten (Q) geschat. Vervolgens wordt het eenheidstarief (T) berekend door de som van de gebudgetteerde inkomsten te delen, rekening houdend met het gebruik van de regulatoire rekening, door de som van de geschatte verkochte capaciteiten voor de periode. Dat tarief moet worden toegepast voor alle contracten met klanten voor de overeengekomen periode (uniek tarief per geregeleerde dienst).

De rekeningen van een jaar kunnen verschillen van de gebudgetteerde bedragen. Daarom is er een jaarlijkse afrekening wanneer de reële cijfers vergeleken worden met de toegestane cijfers en bepaalde verschillen worden overgeboekt naar/van de regulatoire rekening. Bijvoorbeeld: als de inkomsten die aan klanten worden gefactureerd (contante inkomsten) en die worden berekend als reële verkochte hoeveelheden x toegepast tarief,

hoger liggen dan de toegestane gereguleerde inkomsten (som van de te dekken reële kosten - de 4 voornoemde elementen), moet het overschot worden overgeboekt van de winst en het verlies naar het krediet van de regulatoire rekening (als uitgesteld baten). Dit overschot kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld (onvollledige lijst):

- Lagere operationele kosten (niet-beheersbare kosten of deel van de beheersbare kosten);
- Commodity-elementen;
- Verkochte capaciteiten.

Als de inkomsten die aan klanten worden gefactureerd (contante inkomsten) daarentegen lager zijn dan de som van de te dekken reële kosten, zal het tekort worden geboekt op het debet van de regulatoire rekening (als een te ontvangen opbrengst) in IFRS.

Bijgevolg zal de winst en het verlies enkel de gereguleerde toegestane inkomsten (gefactureerde (contante) inkomsten plus/min bewegingen op de regularisatierekening) bevatten.

Sommige regulatoren maken een onderscheid tussen beheersbare operationele uitgaven en niet-beheersbare operationele uitgaven. De beheersbare operationele uitgaven zijn de uitgaven die eventueel door het bedrijf worden beheerd. Over de niet-beheersbare uitgaven kan het bedrijf geen controle uitoefenen.

Als stimulans moet een deel van het verschil tussen het gebudgetteerde bedrag en het reële bedrag van de beheersbare operationele uitgaven worden verwerkt via de regulatoire rekening.

Bovendien verkoopt de Fluxys-groep commodity (gas) voor balanceringsdoeleinden.

Balanceren is het kopen of verkopen van flexibel gas om ervoor te zorgen dat het systeem binnen de veilige operationele grenzen blijft. Die activiteit is volledig gereguleerd.

Inkomstenprincipe van de terminallingactiviteiten in gereguleerde entiteiten binnen de EU

De regulering wordt op dezelfde manier toegepast op de terminallingactiviteiten als op de vervoers/opslagactiviteiten. Sommige investeringen zouden echter kunnen worden gecompenseerd via het model van Interne Opbrengstvoet (zoals in België het geval is).

De behandeling van de verschillen tussen de toegestane en de reële cijfers is vergelijkbaar met wat eerder werd beschreven voor de vervoers/opslagactiviteiten. Alle operationele uitgaven worden beschouwd als niet-beheersbare kosten in België.

Vrijgestelde entiteiten en regulering voor Interconnectoren

In sommige landen verleende de regulator vrijstelling van regulering voor een bepaalde periode. Deze vrijstellingen stimuleren nieuwe investeringen in vervoers/opslag/terminallinginfrastructuur doordat die het afsluiten van langetermijncontracten met geïnteresseerde shippers mogelijk maken. Dit is het geval voor BBL Company VOF en Dunkerque LNG en was het geval voor Interconnector VK tot 09/2018. Desalniettemin is de regulering na de vrijgestelde periode van toepassing zoals voorheen werd beschreven.

Entiteiten als Interconnector VK of BBL Company VOF zijn onderworpen aan een specifieke regulering voor Interconnectoren, zoals een merchant model. Bij dit model moet namelijk aan de algemene principes van een gereguleerde markt worden voldaan. De entiteiten genieten wel van commerciële flexibiliteit met betrekking tot de te genereren inkomsten. De nettowinst van Interconnector VK heeft bijvoorbeeld een limiet; als de nettowinst die grens overschrijdt, wordt de overschreden hoeveelheid geboekt als een regulatoire schuld op de markt. Die grens is voor een bepaalde periode actief en kan worden herzien door de regulator als de entiteiten kunnen aantonen dat ze door die grens de operationele uitgaven, de afschrijvingen en de billijke marge voor de aandeelhouders niet kunnen dekken.

Niet gereguleerde inkomsten

De aardgasmarkt is momenteel niet gereguleerd in Zwitserland. Bijgevolg zijn de inkomsten van FluxSwiss, die verband houden met capaciteitsvoorziening voor gasvervoer, niet onderworpen aan EU-regulering.

Samen met de capaciteitsvoorzieningsdiensten levert de Fluxys-groep ook bijkomende diensten, zoals operationele ondersteuning via GMSL. Die diensten zijn niet gereguleerd en de prijzen ervan verschillen naargelang de contracten en de marktomgeving.

11. CORPORATE GOVERNANCE

Kader

Wettelijke aspecten. Fluxys is onderworpen aan de Belgische wetgeving en heeft in overeenstemming daarmee een corporate governance charter opgesteld met de manier waarop Fluxys functioneert. Zo bevat het corporate governance charter onder meer een reglement voor de interne organisatie van het auditcomité en het benoemings- en vergoedingscomité, opgericht door de raad van bestuur.

Gedragscode. Voorts heeft Fluxys een gedragscode opgesteld met de principes inzake integriteit, ethiek en gedragsregels van toepassing op alle werknemers van de organisatie.

Samenstelling raad van bestuur

Tijdens de gewone algemene vergadering van 8 mei 2018 werd het mandaat van bestuurder van Christian Viaene hernieuwd voor een periode van 1 jaar, tot aan de gewone algemene vergadering van 2019.

André Boulanger, die gecoöpteerd werd door de raad van bestuur van 31 mei 2017 met ingang op 10 mei 2017, en Chantale Pelletier, die gecoöpteerd werd door de raad van bestuur van 31 januari 2018 met ingang op 1 januari 2018, werden door dezelfde algemene vergadering definitief verkozen als bestuurder van de onderneming, tot aan de gewone algemene vergadering van 2023.

De procedure voor hernieuwing van mandaten en nieuwe benoemingen bij het benoemings- en vergoedingscomité werd nageleefd.

Presentiegeld

Aan de bestuurders wordt per vergadering van de raad van bestuur en van de comités een presentiegeld van € 250 toegekend.

Commissaris

De gewone algemene vergadering heeft zich uitgesproken over de jaarlijkse bezoldiging van Deloitte CVBA, Bedrijfsrevisoren. Voor zijn mandaat als commissaris bij de groep Fluxys NV heeft Deloitte in 2018 bezoldigingen ontvangen ten belope van € 485.949. Daarnaast heeft Deloitte ook andere opdrachten uitgevoerd voor een totaalbedrag van € 183.321. De bezoldigingen kunnen als volgt worden opgesplitst:

- Auditopdrachten als commissaris bij de groep in België: € 287.760
- Auditopdrachten als commissaris bij dochterondernemingen van de groep door entiteiten verbonden met de commissaris: € 198.189
- Andere controle-opdrachten door de commissaris: € 58.365
- Andere controle-opdrachten door entiteiten verbonden met de commissaris: € 23.421
- Andere raadgevende opdrachten door entiteiten verbonden met de commissaris: € 101.535

Het mandaat van de commissaris, DELOITTE Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door Jurgen Kesselaers, verstrijkt na afloop van de gewone algemene vergadering van 14 mei 2019.

Aangezien dochteronderneming Fluxys Belgium een organisatie van openbaar belang en een aanbestedende entiteit is, dient ze te voldoen aan Verordening nr. 537/2014 over specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang en gunt ze derhalve de opdrachten overeenkomstig de Europese aanbestedingswetgeving zoals ingevoerd in België.

Naar analogie met Fluxys Belgium heeft het Auditcomité van Fluxys aan de raad van bestuur van Fluxys aanbevolen om aan de gewone algemene vergadering voor te stellen Ernst & Young Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren & C° BVBA, vertegenwoordigd door haar vaste vertegenwoordiger Marnix Van Dooren en Wim Van Gasse BVBA, vertegenwoordigd door haar vaste vertegenwoordiger Wim Van Gasse, te benoemen als commissaris voor een termijn van 3 jaar die zal verstrijken na afloop van de gewone algemene vergadering van 2022.

Er wordt eveneens voorgesteld aan de algemene vergadering om de emolumenten voor de commissaris vast te leggen op een jaarlijks bedrag van 110.010 EUR, geïndexeerd.

12. GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VOLGENS IFRS

1. Algemene inlichtingen over de vennootschap

Benaming en maatschappelijke zetel. De maatschappelijke zetel van de moedermaatschappij Fluxys NV is gevestigd in België, Kunstlaan 31 te 1040 Brussel.

Activiteiten van de groep. De activiteiten van de groep Fluxys worden voornamelijk onderverdeeld in 2 hoofdactiviteiten.

De eerste hoofdactiviteit betreft het vervoer en de opslag van aardgas, evenals de terminallingdiensten voor vloeibaar aardgas (liquefied natural gas, LNG) in België. Naast de activiteiten die onderworpen zijn aan de Gaswet¹, verzorgt de groep Fluxys eveneens aanvullende diensten, verwant met voornoemde activiteiten.

De tweede hoofdactiviteit omvat voornamelijk de activiteiten in het buitenland.

Voor meer informatie over die activiteiten verwijzen we naar de specifieke hoofdstukken van het jaarverslag.

¹ Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals later gewijzigd.

2. Geconsolideerde financiële staten van de groep Fluxys volgens IFRS

2.1. Geconsolideerde balans

Geconsolideerde balans		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
I. Vaste activa		7.752.717	5.796.307
Materiële vaste activa	5.1	5.554.625	4.071.140
Immateriële vaste activa	5.2	1.737.465	593.876
Goodwill	5.3	1.924	1.924
Deelnemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode	5.4	240.456	551.351
Overige financiële vaste activa	5.5/6	88.995	93.923
Overige vorderingen	5.6/6	109.276	468.264
Uitgestelde belastingvorderingen	5.15	1.311	0
Overige vaste activa	5.6	18.665	15.829
II. Vlottende activa		839.015	698.299
Vorraden	5.7	40.069	29.891
Overige financiële vlottende activa	6	1.340	4.088
Belastingvorderingen		12.285	2.851
Handels- en overige vorderingen	5.8/6	196.306	210.073
Geldbeleggingen	5.9/6	270.215	162.696
Geldmiddelen en kasequivalenten	5.9/6	296.558	265.668
Overige vlottende activa	5.10	22.242	23.032
Totaal der activa		8.591.732	6.494.606

Geconsolideerde balans		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
I. Eigen vermogen			
	5.11	3.622.519	2.331.044
Eigen vermogen toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij		2.138.962	1.805.236
<i>Maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies</i>		<i>1.785.471</i>	<i>1.782.781</i>
<i>Niet uitgekeerd resultaat en overige reserves</i>		<i>387.970</i>	<i>42.161</i>
<i>Omrekeningsverschillen</i>		<i>-34.479</i>	<i>-19.706</i>
Minderheidsbelangen		1.483.557	525.808
II. Langlopende verplichtingen			
		4.364.820	3.344.076
Rentedragende verplichtingen	5.12/6	3.330.377	2.723.882
Voorzieningen	5.13.2	54.892	18.649
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	5.14	68.469	62.517
Overige langlopende financiële verplichtingen	6	5.735	2.006
Uitgestelde belastingverplichtingen	5.15	905.347	537.022
III. Kortlopende verplichtingen			
		604.393	819.486
Rentedragende verplichtingen	5.12/6	370.643	637.257
Voorzieningen	5.13.2	4.075	325
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	5.14	4.650	3.984
Overige kortlopende financiële verplichtingen	6	993	0
Belastingverplichtingen		35.621	36.852
Kortlopende handels- en overige schulden	5.16/6	172.039	121.692
Overige kortlopende verplichtingen		16.372	19.376
Totaal van het eigen vermogen en de verplichtingen		8.591.732	6.494.606

2.2. Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten	4.1	981.050	1.012.986
Verkoop van gas voor balancing en operationele behoeften		117.388	73.083
Overige bedrijfsopbrengsten	4.2	12.611	10.273
Grondstoffen en gebruikte hulpstoffen	4.3.1	-4.280	-3.888
Aankoop van gas voor balancing en operationele behoeften		-130.243	-81.649
Diensten en diverse goederen	4.3.2	-223.182	-220.183
Personeelslasten	4.3.3	-130.685	-128.075
Overige bedrijfskosten	4.3.4	-11.040	-10.116
Netto toevoegingen aan de afschrijvingen	4.3.5	-381.567	-419.367
Netto toevoegingen aan de voorzieningen	4.3.5	7.960	6.400
Waardeverminderingen	4.3.5	-448	831
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		237.564	240.295
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	4.6	16.587	15.294
Winst (verlies) voor financiële resultaten en belastingen		254.151	255.589
Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten	4.5.3	-5.544	-2.924
Winst (verlies) uit wijzigingen in de consolidatiekring	4.4.1	303.907	0
Financiële opbrengsten	4.4.2	22.835	21.270
Financieringskosten	4.5	-74.729	-95.832
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten na financieel nettoresultaat		500.620	178.103
Winstbelastingen	4.7	-53.403	-12.994
Winst (verlies) van het boekjaar	4.8	447.217	165.109
Gedeelte Fluxys		409.508	120.476
Gedeelte minderheidsbelangen		37.709	44.633

2.3. Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Nettoresultaat van de periode	4.8	447.217	165.109
Elementen welke in de toekomst niet door de winst- en verliesrekening zullen geherklasseerd worden			
Herwaardering van personeelsbeloningen	5.13.1	5.441	-3.488
Belastingen op deze verschillen		-1.285	1.301
Andere componenten van het totaalresultaat van de ondernemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode - Herwaardering van personeelsbeloningen		0	195
Belastingen - Verandering van belastingvoet	(1)	0	36.399
Elementen welke in de toekomst door de winst- en verliesrekening kunnen geherklasseerd worden			
Netto-investeringen in het buitenland - Omrekeningsverschillen (2)		13.104	-56.567
Netto-investeringen in het buitenland - Afdekkingsinstrumenten	6	-5.048	11.942
Belastingen - Netto-investeringen in het buitenland - Afdekkingsinstrumenten		1.268	-2.986
Afdekkingsinstrumenten van de kasstromen	6	5.087	4.019
Belastingen - Afdekkingsinstrumenten van de kasstromen		-1.229	-950
Andere componenten van het totaalresultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode - Afdekkingsinstrumenten van de kasstromen		4.721	1.691
Andere componenten van het totaalresultaat		22.059	-8.444
Totaalresultaat van de periode		469.276	156.665
Gedeelte Fluxys		421.217	138.324
Gedeelte minderheidsbelangen		48.059	18.341

(1) De hervorming van de Belgische vennootschapsbelasting leidde tot een eenmalige herziening van de in het verleden geboekte uitgestelde belastingen. De vermindering van de uitgestelde belastingen op het passief van de balans werd geboekt via de andere elementen van het totaalresultaat voor het gedeelte met betrekking tot verrichtingen die gewoonlijk daar worden geboekt (zie Toelichting 2.23), namelijk de herwaardering van materiële vaste activa (€ 37,7 miljoen), de gespreide belasting op de meerwaarde op materiële vaste activa (€ 0,4 miljoen) en de herwaarderingen van toegezegd-pensioenregelingen (€ -1,7 miljoen). Het saldo van die herziening werd geboekt op het nettoresultaat van de periode (€ 31,8 miljoen - zie Toelichtingen 2.23 en 4.7.2).

(2) Wegens de valutadaling van het Britse pond en de Zwitserse frank in 2017.

2.4. Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Maatschappelijk kapitaal	Uitgifte- premies	Niet uitgekeerd resultaat	Afdekkings- instrumenten van de kasstromen(4)
I. EINDSALDO OP 31-12-2016	1.701.341	81.131	44.708	-12.976
1. Winst (verlies) van het boekjaar	0	0	120.476	0
2. Andere componenten van het totaalresultaat	0	0	0	2.728
3. Uitgekeerde dividenden	0	0	-138.749	0
4. Wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	-305	0
5. Kapitaalverhogingen / -verlagingen	276	33	0	0
6. Overige mutaties	0	0	0	0
II EINDSALDO OP 31-12-2017	1.701.617	81.164	26.130	-10.248
1. Aanpassingen met betrekking tot het vorige boekjaar	0	0	0	0
1.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving die het eigen vermogen beïnvloeden (1)	0	0	1.329	0
III. EINDSALDO OP 01-01-2018 HERWERKT	1.701.617	81.164	27.459	-10.248
1. Winst (verlies) van het boekjaar	0	0	409.508	0
2. Andere componenten van het totaalresultaat	0	0	0	6.161
3. Uitgekeerde dividenden	0	0	-138.839	0
4. Wijzigingen in de consolidatiekring(2)	0	0	66.775	0
5. Kapitaalverhogingen / -verlagingen	2.402	288	0	0
6. Overige mutaties	0	0	0	0
IV. EINDSALDO OP 31-12-2018	1.704.019	81.452	364.903	-4.087

(1) Eerste toepassing van IFRS 9 – zie Toelichting 1e.

(2) Zie Toelichting 3.3.1, hoofdzakelijk Dunkerque LNG en Interconnector (UK).

In duizenden euro's

Afdekkings-instrumenten netto-investeringen in het buitenland (5)	Reserves personeels-beloningen	Omrekenings-verschillen	Andere componenten van het totaalresultaat (3)	Eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij	Minderheids-belangen	Totaal van het eigen vermogen
-8.936	-5.295	5.684	0	1.805.657	598.244	2.403.901
0	0	0	0	120.476	44.633	165.109
9.766	-3.506	-25.390	34.250	17.848	-26.292	-8.444
0	0	0	0	-138.749	-60.636	-199.385
0	0	0	0	-305	-275	-580
0	0	0	0	309	-29.866	-29.557
0	0	0	0	0	0	0
830	-8.801	-19.706	34.250	1.805.236	525.808	2.331.044
				1.329	1.126	2.455
830	-8.801	-19.706	34.250	1.806.565	526.934	2.333.499
0	0	0	0	409.508	37.709	447.217
-3.072	3.947	4.673	0	11.709	10.350	22.059
0	0	0	0	-138.839	-35.999	-174.838
0	0	-19.446	0	47.329	944.563	991.892
0	0	0	0	2.690	0	2.690
0	0	0	0	0	0	0
-2.242	-4.854	-34.479	34.250	2.138.962	1.483.557	3.622.519

(3) Aandeel van de groep van de impact van de belastinghervormingsgroep in België (zie commentaar bij het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat).

(4) Waarvan € -3,4 miljoen afkomstig van de leningen in CHF, € -0,7 miljoen van de leningen in EUR (zie toelichting 6).

(5) Waarvan € -2,1 miljoen afkomstig van de investeringen in CHF, € -0,1 miljoen van de investeringen in USD (zie toelichting 6).

2.5. Geconsolideerd kasstroomoverzicht (indirecte methode)

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (indirecte methode)	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
I. Geldmiddelen en kasequivalenten, openingsbalans	265.668	280.084
II. Nettokasstromen met betrekking tot de bedrijfsactiviteiten	541.735	569.292
1. Kasstromen met betrekking tot de exploitatie	606.078	677.477
1.1. Resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten	237.564	240.295
1.2. Aanpassingen voor niet-geldelijke posten	352.478	461.947
1.2.1. Afschrijvingen	381.567	419.367
1.2.2. Voorzieningen	-7.960	-6.400
1.2.3. Waardeverminderingen	448	-831
1.2.4. Omrekeningsverschillen	-16.738	50.522
1.2.5. Overige aanpassingen voor niet-geldelijke posten	-4.839	-711
1.3. Toename (afname) in werkkapitaal	16.036	-24.765
1.3.1. Toename (afname) in voorraden	-2.278	-5.805
1.3.2. Toename (afname) in belastingvorderingen	1.231	-638
1.3.3. Toename (afname) in handels- en overige vorderingen	38.395	-27.168
1.3.4. Toename (afname) in andere vlottende activa	1.466	-269
1.3.5. Toename (afname) in belastingschulden	-16.387	-638
1.3.6. Toename (afname) in handels- en overige schulden	-1.682	8.679
1.3.7. Toename (afname) in andere kortlopende verplichtingen	-4.261	328
1.3.8. Overige toename (afname) in werkkapitaal	-448	746
2. Kasstromen met betrekking tot de andere bedrijfsactiviteiten	-64.343	-108.185
2.1. Gestorte verschuldigde belastingen	-95.150	-114.299
2.2. Ontvangen rente met betrekking tot beleggingsinstrumenten, geldmiddelen en kasequivalenten	15.163	14.007
2.3. Instromen met betrekking tot ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (dividend ontvangen)	13.952	148
2.4. Overige instromen (uitstromen) met betrekking tot de andere bedrijfsactiviteiten	1.692	-8.041

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (indirecte methode)

In duizenden euro's

	31-12-2018	31-12-2017
III. Nettokasstromen met betrekking tot investeringsactiviteiten	248.642	-433.021
1. Aankopen	-479.662	-407.726
1.1. Betalingen om materiële en immateriële vaste activa te verwerven	-235.179	-167.224
1.2. Betalingen om dochterondernemingen, gezamenlijke overeenkomsten of geassocieerde ondernemingen te verwerven (1)	-104.188	-61.464
1.3. Betalingen om andere financiële activa te verwerven (2)	-140.295	-179.038
2. Overdrachten	835.844	30.052
2.1. Ontvangsten uit de overdracht van materiële en immateriële vaste activa	4.477	1.925
2.2. Ontvangsten uit de overdracht van dochterondernemingen, gezamenlijke overeenkomsten of geassocieerde ondernemingen (3)	326.556	9.122
2.3. Ontvangsten uit de overdracht van andere financiële activa (2)	504.811	19.005
3. Ontvangen dividenden ingedeeld als investeringsactiviteiten	0	9
4. Ontvangen overheidssubsidies	0	2.116
5. Toename (-) / Afname (+) van termijnbeleggingen	-107.540	-57.472
IV. Nettokasstromen met betrekking tot financieringsactiviteiten	-761.377	-141.125
1. Ontvangen kasstromen m.b.t. financieringen	591.123	729.324
1.1. Ontvangsten uit de uitgifte van eigenvermogensinstrumenten	2.690	309
1.2. Ontvangsten uit de verkoop van aandelen	0	0
1.3. Ontvangsten uit financiële lease	0	0
1.4. Ontvangsten uit andere vaste activa	1.684	1.684
1.5. Ontvangsten uit de uitgifte van samengestelde financiële instrumenten	0	0
1.6. Ontvangsten uit de uitgifte van andere financiële verplichtingen (4)	586.749	727.331
2. Uitgaande kasstromen m.b.t. financieringen	-1.035.028	-574.569
2.1. Terugkoop van eigenvermogensinstrumenten die vervolgens werden vernietigd	0	0
2.2. Terugbetaling van kapitaal aan minderheidsbelangen (5)	0	-29.866
2.3. Aflossing van financiële leaseschulden	-12.012	-6.993
2.4. Aflossing van samengestelde financiële instrumenten	0	0
2.5. Terugbetaling van andere financiële verplichtingen	-1.023.016	-537.710

(1) In 2018, verwerving van 5,39% in Dunkerque LNG (€ 32,2 miljoen - € 4,8 miljoen geldmiddelen van Gaz-Opale) en 20% in Senfluga Energy Infrastructure Holdings (€ 40,5 miljoen), evenals kapitaalverhogingen in TAP (€ 36,3 miljoen).

(2) Aandeelhoudersleningen werden tot 2018 gestort aan TAP, terwijl TAP deze leningen aan de groep terugbetaalde in december 2018 nadat de externe financiering ervan was afgerond.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (indirecte methode)

In duizenden euro's

	31-12-2018	31-12-2017
3. Rente	-78.092	-79.746
3.1. Betaalde rente ingedeeld als financieringsactiviteit	-78.092	-79.746
3.2. Ontvangen rente ingedeeld als financieringsactiviteit	0	0
4. Betaalde dividenden	-174.838	-199.385
5. Betalingen gedaan om het eigendomspercentage van dochterondernemingen te verhogen, zonder controlewijziging (6)	-64.542	0
6. Andere kasstromen met betrekking tot financieringsactiviteiten (7)	0	-16.749
V. Nettotoename in geldmiddelen en kasequivalenten	29.000	-4.854
Omrekeningsverschillen op geldmiddelen en kasequivalenten	1.890	-9.562
VI. Geldmiddelen en kasequivalenten, eindbalans	296.558	265.668

- (3) In 2018, ontvangsten met betrekking tot de verkoop van de 50% deelneming in Swedegas Holding en de kapitaalverminderingen in Dunkerque LNG.
- (4) Om een lening te herfinancieren die verviel in mei 2018, heeft Fluxys Belgium in oktober 2017 obligaties uitgegeven voor € 350 miljoen.
- (5) Terugbetaling van kapitaal door FluxSwiss en GasBridge 1 en 2.
- (6) Betalingen met betrekking tot de bijkomende 25,57% verworven in Interconnector (UK).
- (7) In 2017 hebben FluxSwiss en Transitgas hun leningen heronderhandeld en tegelijkertijd de afdekkingsinstrumenten van de kasstromen beëindigd aangezien deze renteswaps niet echt doeltreffend meer waren in een omgeving met negatieve interestvoeten. In deze rubriek wordt het bedrag opgenomen dat werd betaald voor de beëindiging.

3. Toelichtingen

Toelichting 1a. Aandeelhouderschap en kapitaalverhogingen

Op 31 december 2018 heeft Fluxys de volgende aandeelhoudersstructuur:

- 77,54%: Publigas
- 19,91%: Caisse de dépôt et placement du Québec
- 2,13%: Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM)
- 0,42%: Personeelsleden en management

In 2018 is Fluxys overgegaan tot een kapitaalverhoging bestemd voor het personeel en het management van de groep voor een totaalbedrag van 2,7 M€.

Toelichting 1b. Verklaring van overeenstemming met IFRS

De geconsolideerde financiële staten van de groep Fluxys worden opgesteld in overeenstemming met het referentiekader van de *International Financial Reporting Standards*, zoals goedgekeurd in de Europese Unie. Ze zijn opgesteld in duizenden euro's.

Toelichting 1c. Oordeelsvorming en gebruik van inschattingen

Voor het opstellen van de financiële staten moeten bepaalde inschattingen en veronderstellingen worden gebruikt om activa en passiva te waarderen en de positieve en negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden en gebeurtenissen op de balansdatum in te schatten, alsook om een oordeel te vormen van de opbrengsten en lasten van het boekjaar.

De belangrijkste inschattingen die de groep heeft uitgevoerd om de financiële staten op te stellen, hebben in hoofdzaak te maken met de reële waarde van de verworven activa en passiva (zie Toelichting 3), met de waardering van de realiseerbare waarde van de materiële en immateriële vaste activa (zie Toelichtingen 5.1 en 5.2), de waardering van de voorzieningen en met name de voorzieningen voor geschillen (zie Toelichtingen 5.13 en 7), alsook de pensioen- en daarmee gelijkgestelde verplichtingen (zie Toelichting 5.14).

Als het gebruik van bepaalde activa nauw verbonden is met de marktvraag, opteert de groep voor een afschrijvingswijze die gebaseerd is op het voorziene gebruik van de betrokken activa. De representatieve toekomstige economische voordelen van deze activa vloeien immers voornamelijk naar de groep omwille van het gebruik ervan. Een verandering van de marktvraag kan leiden tot een prospectieve herziening van de afschrijvingen geboekt op deze activa. Voor deze herziening zal de groep zich baseren op vroegere ervaringen voor vergelijkbare activa.

De gebruikte criteria voor de classificatie van gezamenlijke overeenkomsten werden opgenomen onder de boekhoudmethodes (zie Toelichting 2.4) en Toelichting 3.2.

Gelet op de onzekerheden waarmee elk waarderingproces gepaard gaat, stelt de groep haar inschattingen waar nodig bij op basis van periodiek informatie. Het is mogelijk dat de toekomstige resultaten van de betrokken verrichtingen afwijken van die inschattingen.

Daarnaast heeft de leiding van de groep ook beroep gedaan op hun beoordelingsvermogen om de meeste aangewezen boekhoudkundige verwerking van bepaalde activiteiten en transacties vast te leggen wanneer de geldende IFRS-normen en interpretaties geen afdoende uitsluitel geven.

Aldus boekt de groep de gereguleerde verplichtingen op de balans ten belope van het overschot aan gereguleerde inkomsten ten opzichte van de werkelijke kosten gedekt door de aanvaarde gereguleerde tarieven. Dat verschil wordt overgeboekt van de winst- en verliesrekening via de bedrijfsopbrengsten naar de balans in de rentedragende verplichtingen (langlopend en kortlopend – zie Toelichtingen 5.12.4 en 5.12.5).

De gereguleerde activa worden geboekt (in vlottende overige vorderingen of in vlottende handels- en overige vorderingen op de balans) wanneer de gereguleerde inkomsten lager zijn dan de werkelijke kosten te dekken door de aanvaarde gereguleerde tarieven. Die worden geboekt zolang de groep het hoogst waarschijnlijk acht dat ze zullen worden gecupereerd.

Die boekhoudkundige methode (zie Toelichting 2.20) werd door de groep bepaald aangezien er tot nu toe geen definitieve richtlijnen over de "rate-regulated activities" werden gepubliceerd.

Toelichting 1d. Datum van vrijgave voor bekendmaking

De raad van bestuur van Fluxys NV heeft de financiële staten van de groep Fluxys, opgesteld volgens de IFRS-normen, op 27 maart 2019 vastgelegd.

Toelichting 1e. Wijzigingen of aanvullingen op boekhoudkundige principes

De boekhoudprincipes en -methodes werden aangepast naar aanleiding van de invoering op 1 januari 2018 van IFRS-norm 9 "Financiële instrumenten" en 15 "Opbrengsten uit contracten met klanten".

De aanpassingen aan de boekhoudprincipes en -methodes (zie Toelichting 2) zijn onderlijnd.

Ze hebben geen materiële impact op het resultaat van het boekjaar.

a. IFRS 9 Financiële instrumenten

IFRS-norm 9 "Financiële instrumenten" wijzigt:

- de classificatie en waardering van financiële activa,
- de waardering van verwachte kredietverliezen en
- de hedge accounting.

Classificatie en waardering van financiële activa

Eigenvermogensinstrumenten

Fluxys en zijn dochterondernemingen hebben beslist om de niet-geconsolideerde eigenvermogensinstrumenten te waarderen tegen de reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat. De ontvangen dividenden worden in het resultaat

geboekt. Maar gelet op de materialiteit van bepaalde instrumenten en de onbeschikbaarheid van recente marktwaarden, worden sommige eigenvermogensinstrumenten tegen kostprijs geboekt.

Andere financiële activa dan eigenvermogensinstrumenten

Het economisch model van Fluxys en zijn dochterondernemingen voor het beheer van hun financiële activa heeft als doel financiële activa aan te houden om er de contractuele kasstromen van te ontvangen. Financiële activa worden immers zelden verkocht en de groep verwacht niet dat dergelijke activa in de toekomst zullen worden verkocht, behalve in geval van een stijging van het kredietrisico van de activa boven het door de groep vastgelegde beleid. Een verkoop kan ook worden ingegeven door een onverwachte financieringsbehoefte.

De kasstromen van de financiële activa op 1 januari 2018 werden geanalyseerd. De contractuele voorwaarden van die activa genereren kasstromen die uitsluitend overeenstemmen met terugbetalingen van de hoofdsom en betalingen van interesten op de uitstaande hoofdsom, met uitzondering van een gestructureerde belegging voor een bedrag van € 5 miljoen dat aan reële waarde werd gewaardeerd via het nettoresultaat.

Besluit: alle financiële activa worden tegen geamortiseerde kostprijs geboekt uitgezonderd de eigenvermogensinstrumenten, gestructureerde beleggingen en derivaten.

Waardering van verwachte kredietverliezen

Waardering van verwachte kredietverliezen op handelsvorderingen

Gezien de activiteiten van Fluxys en zijn dochterondernemingen hanteert de groep een individuele aanpak van de handelsvorderingen en berekent ze de bedragen van de verwachte kredietverliezen op basis van de waarschijnlijkheid van wanbetaling die wordt afgeleid van de externe kredietbeoordeling van haar klanten. Voor de groep is een portfolio benadering niet interessant omdat de statistieken van historische verliezen niet op een klein aantal klanten kunnen worden toegepast. Er wordt rekening gehouden met de ontvangen financiële waarborgen om de bedragen van de verwachte kredietverliezen te bepalen. Als het saldo van de ontvangen waarborg om een kredietrisico op een bepaald financieel activum te dekken, groter is dan het bedrag ervan, dan zijn de verwachte

kredietverliezen gelijk aan nul. De handelsvorderingen hebben contractuele vervaldatum op korte termijn. De verwachte kredietverliezen worden derhalve berekend met een waarschijnlijkheid van wanbetaling op 12 maanden.

Waardering van verwachte kredietverliezen op andere financiële activa

De verwachte kredietverliezen op andere financiële activa worden tegen geamortiseerde kostprijs geboekt en worden ook individueel berekend op basis van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en de vervaldatum van het financiële activum. Om de verwachte kredietverliezen voor die activa te bepalen, baseert de groep zich op het vereenvoudigde model en beschouwt ze dat de financiële activa met tegenpartijen met een notering "beleggingskwaliteit" (investment grade) een laag kredietrisico vertegenwoordigen. De verwachte kredietverliezen worden derhalve berekend met een waarschijnlijkheid van wanbetaling op 12 maanden.

Planning voor de boeking van verwachte kredietverliezen over de levensduur

Er kan worden beslist om verwachte kredietverliezen over de levensduur te boeken wanneer de waarschijnlijkheid of het risico van wanbetaling is vergroot sinds de initiële boeking.

Definitie van significante stijging van het kredietrisico

Wanneer financiële instrumenten al langer dan 30 dagen niet werden betaald, dan bestaat er een weerlegbaar vermoeden dat het kredietrisico significant is gestegen. De entiteit kan dat vermoeden weerleggen als ze redelijke en verdedigbare informatie heeft die aantoont dat het kredietrisico niet aanzienlijk is gestegen sinds de initiële boeking, ondanks een achterstand van contractuele betalingen van meer dan 30 dagen.

Het kredietrisico stijgt significant indien een tegenpartij voor een financieel activum niet meer de notering "beleggingskwaliteit" (investment grade) heeft.

Definitie van wanbetaling

Een financieel activum wordt in waarde verminderd wanneer er zich een of meer gebeurtenissen hebben voorgedaan die nadelig zijn voor de geraamde toekomstige kasstromen van dat activum. Aanwijzingen voor een waardevermindering van een financieel activum zijn onder andere observeerbare gegevens over de volgende gebeurtenissen:

- wanbetaling van meer dan 90 dagen,
- aanzienlijke financiële moeilijkheden bij de emittent of de debiteur en
- groeiende waarschijnlijkheid van faillissement of financiële herstructurering bij de lener.

Waardeverminderingen

De entiteit moet onmiddellijk de brutoboekwaarde van een financieel activum verminderen wanneer ze redelijkerwijze aanneemt dat ze dat financiële activum niet geheel of gedeeltelijk kan invorderen. De financiële activa waarvan de invordering onwaarschijnlijk is, worden voor de volledige waarde in waarde verminderd.

Hedge accounting

IFRS-norm 9 zorgt ervoor dat hedge accounting en risicobeheer van ondernemingen nauwer op elkaar worden afgestemd.

De aanpassingen aan de hedge accounting hebben geen significante invloed op de geconsolideerde financiële staten.

Conform de overgangsbepalingen van IFRS 9 heeft de groep de vereisten van IFRS 9 inzake hedge accounting op prospectieve wijze toegepast vanaf de oorspronkelijke datum van toepassing, namelijk 1 januari 2018. De relaties die zijn aangemerkt als afdekking van kracht op 1 januari 2018 behouden hun kwalificatie als afdekking conform IFRS 9. Een herwerking was dus niet nodig. Daar de basisvoorwaarden van de afdekkingsinstrumenten dezelfde zijn als de daarmee overeenstemmende afgedekte elementen, blijven alle afdekkingsrelaties effectief ten aanzien van de vereisten van IFRS 9 voor de beoordeling van de effectiviteit.

b. IFRS 15: Opbrengsten uit contracten met klanten

Die nieuwe norm legt de principes vast voor de boeking van de omzet uit contracten met klanten op basis van een vijfstappenplan. De norm verduidelijkt of, voor welk bedrag en wanneer opbrengsten in het kader van een contract met een klant worden erkend.

De invoering van IFRS-norm 15 heeft geen invloed op de geconsolideerde financiële staten van Fluxys, uitgezonderd de bijkomende informatie die in de toelichtingen moet worden gegeven (zie Toelichting 4).

In de contracten van Fluxys en zijn dochterondernemingen met hun klanten kan de transactieprijs relatief gemakkelijk worden toegewezen aan de verschillende prestatieverplichtingen. Die toewijzing verloopt volledig conform de momenteel toegepaste principes.

Er dient te worden opgemerkt dat de omzet van activiteiten vervoer, opslag en terminalling voornamelijk wordt erkend op basis van gereserveerde capaciteit. De aanverwante diensten van de groep komen hoofdzakelijk overeen met progressief vervulde prestaties.

c. Impact op de financiële staten

Gelet op de beperkte impact van IFRS-norm 9 op de financiële staten heeft de groep beslist om gebruik te maken van de mogelijkheid in de norm om de vergelijkende financiële staten niet te herwerken.

Herclassificaties en aanpassingen als gevolg van de invoering van die norm worden geboekt in de openingsbalans op 1 januari 2018. De volgende tabel geeft de herclassificaties en aanpassingen voor elke rubriek van de openingsbalans:

	Toelicht-ingen	Oorspronkelijke classificatie volgens IAS39	Nieuwe classificatie onder IFRS 9
Overige financiële vaste activa	5.5		
Aandelen	5.5.1	Reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat	
Beleggingen	5.5.2	Reële waarde via de resultatenrekening	
Beleggingen	5.5.2		Geamortiseerde kostprijs
Overige financiële activa aan reële waarde	5.5.4	Reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat	Reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat
Overige financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs)		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Andere vorderingen	5.6		
Langlopende leningen	5.6.1	Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Fondsenwerving en andere	5.6.2	Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Overige financiële vaste activa	6	Reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat	Reële waarde via de andere componenten van het totaalresultaat
Handelsvorderingen en overige vorderingen	5.8		
Handelsvorderingen	5.8.1	Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Overige vorderingen		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Geldbeleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten	5.9		
Geldbeleggingen		Reële waarde via de resultatenrekening	
Geldbeleggingen			Geamortiseerde kostprijs
Geldbeleggingen - Andere		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Kortlopende rekeningen		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Kortlopende rekeningen		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Banktegoeden		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Kasgeld		Geamortiseerde kostprijs	Geamortiseerde kostprijs
Langlopende verplichtingen			
Rentedragende verplichtingen			
Bankleningen Fluxswiss	(1)		
Bankleningen Transitgas	(1)		
TOTAAL			

Transitietabel naar IFRS9
(In duizenden euro's)

Oorspronkelijk bedrag gerapporteerd onder IAS 39 op 31/12/17 (A)	Herclassificatie (B)	Gevolgen van de herclassificatie en wijziging van de schulden op het niet uitgekeerd resultaat (C)	Gevolgen van verwacht kredietverlies op het niet uitgekeerd resultaat (D)	Nieuw bedrag gerapporteerd onder IFRS 9 op 01/01/18 = (A) + (B) + (C) + (D)
2.777	0	0	0	2.777
81.092	-76.092	0	0	5.000
	76.092	681	-20	76.753
9.801	0	0	0	9.801
253	0	0	0	253
				0
				0
110.673	0	0	0	110.673
357.591	0	0	-47	357.544
				0
4.088	0	0	0	4.088
				0
				0
151.207	0	0	-66	151.141
58.866	0	0	-32	58.834
40.153	-40.153	0	0	0
0	40.153	-158	-36	39.959
122.543	0	0	0	122.543
43.658	0	0	-61	43.597
30.007	0	0	-3	30.004
191.969	0	0	0	191.969
34	0	0	0	34
-184.149	0	3.286	0	-180.863
-126.672	0	-521	0	-127.193
	0	3.288	-265	

De impact op de financiële activa en passiva bedraagt 3.023 k€. Aldus, de impact op het niet-uitgekeerde resultaat bedraagt 2.455 k€ en de impact op de uitgestelde belastingen bedraagt 568 k€.

- (1) In 2017 hebben FluxSwiss en Transitgas hun leningen heronderhandeld. Wanneer leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden gewijzigd zonder dat die wijziging leidt tot een uitboeking, dan wordt de daaruit voortvloeiende winst of het daaruit voortvloeiend verlies onmiddellijk ten laste van het resultaat geboekt. De meer- of minderwaarde komt overeen met het verschil tussen de oorspronkelijke contractuele kasstromen en de gewijzigde kasstromen gewaardeerd aan de oorspronkelijke reële rentevoet. De effecten van die heronderhandeling hebben de niet-uitgekeerde resultaten op de openingsbalans beïnvloed tijdens de overgang naar IFRS 9, aangezien die winst niet ten laste van het resultaat werd geboekt op basis van de IAS 39.

Toelichting 1f. Toepassing van nieuwe boekhoudkundige principes of herziene IFRS-normen

Volgende normen en interpretaties zijn met ingang van 1 januari 2018 van toepassing:

- Aanpassing van IAS 40 Overdracht van vastgoedbeleggingen
- Aanpassing van IFRS 2 Opname en waardering van transacties waarvan de betaling op aandelen is gebaseerd
- Aanpassing van IFRS 4 Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS cyclus 2014-2016: Aanpassing van IFRS 1, IFRS 12 en IAS 28
- IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen
- IFRS 9 Financiële instrumenten en de daaropvolgende aanpassingen
- IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten

De impact van de normen van toepassing sinds 2018 wordt uiteengezet in Toelichting 1e.

Op datum van het vrijgeven van deze financiële staten waren volgende normen en interpretaties gepubliceerd doch zijn nog niet verplicht van toepassing:

- Aanpassing van IAS 1 en IAS 8 Aanpassing van de definitie van de term 'significant' (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 19 Wijziging, inperking of afwikkeling van een regeling (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- Aanpassing van IAS 28 Investerings op lange termijn in geassocieerde deelnemingen en joint ventures (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- Aanpassing aan IFRS 3 Bedrijfscombinaties (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 9 Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve vergoeding (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- Aanpassing van IFRS 10 en IAS 28 Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture (ingangsdatum voor onbepaalde duur uitgesteld, waardoor de goedkeuring binnen de Europese Unie eveneens werd uitgesteld)

- Aanpassing van de referenties naar het Conceptueel kader van de financiële informatie in IFRS-standaarden (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS (cyclus 2015-2017) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- IFRIC 23 Onzekerheid over de verwerking van de inkomstenbelasting (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- IFRS 14 – Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRS 16 Leaseovereenkomsten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019)
- IFRS 17 Verzekeringscontracten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

IFRS 16 – Leaseovereenkomsten

Algemene impact

IFRS 16 bevat een uitgebreid model voor de identificatie van leaseovereenkomsten en hun verwerking in de financiële staten. Die norm vervangt de geldende richtlijnen inzake leaseovereenkomsten, met inbegrip van IAS 17 Leaseovereenkomsten en de bijhorende interpretaties, vanaf de inwerkingtreding op 1 januari 2019. De groep Fluxys zal IFRS 16 toepassen volgens gewijzigde retrospectieve methode die het cumulatieve effect van de eerste toepassing van IFRS 16 opneemt als een herziening van het beginsaldo van het niet uitgekeerde resultaat.

Impact van de nieuwe definitie van de leaseovereenkomst

De wijziging van de definitie van een leaseovereenkomst heeft voornamelijk betrekking op het begrip zeggenschap.

Om te bepalen of een leaseovereenkomst het recht op zeggenschap geeft over het gebruik van een geïdentificeerd goed gedurende een bepaalde periode, dient de entiteit na te gaan of de klant voor de volledige duur van het gebruik beschikt over de volgende twee rechten:

- het recht om nagenoeg alle economische voordelen uit het gebruik van het geïdentificeerde goed te verkrijgen en
- het recht om te beslissen over het gebruik van het geïdentificeerde goed.

Impact op de boekhouding van de lessee

Bij de eerste toepassing van IFRS 16 zal de groep Fluxys:

- de activa die met een gebruiksrecht overeenstemmen en de leaseverplichtingen in de geconsolideerde financiële staten boeken, aanvankelijk gewaardeerd tegen de verdisconteerde toekomstige betalingen;
- de afschrijvingen van de 'gebruiksrechten' over de geplande duur van de overeenkomst in het resultaat opnemen;
- het totale bedrag van de betalingen splitsen in een hoofdsom dat de leaseverplichtingen zal verminderen en een deel voor de interesten die in het resultaat worden geboekt;

voor alle leaseovereenkomsten, uitgezonderd:

- leaseovereenkomsten op korte termijn (duur van 12 maanden of minder) en
- leaseovereenkomsten voor actieve van lage waarde met weinig materiële impact voor de groep.

Voor de laatstgenoemde overeenkomsten zal de groep Fluxys de huurkosten rechtstreeks in het resultaat opnemen.

Leaseovereenkomsten die onder IFRS 16 vallen

Het onderzoek naar de toepassing van de norm IFRS 16 op de financiële staten van de groep wijst op de volgende impact:

- Bepaalde vervoersinstallaties of LNG-terminalinstallaties (Dunkerque en Zeebrugge) worden gebouwd op sites die op lange termijn ter beschikking worden gesteld aan de groep (zie Toelichting 7.5). De groep heeft ook leaseovereenkomsten voor installaties, ruimtes en voertuigen voor een duur van meer dan een jaar (zie Toelichting 4.3.2 en 7.5).

- De activa die met een gebruiksrecht overeenstemmen worden geboekt op de beginbalans op 1 januari 2019 en de bijbehorende leaseverplichtingen worden op dit moment gewaardeerd tegen:
 - Sites ter beschikking gesteld van de groep: € 84,8 miljoen;
 - Installaties gehuurd op meer dan een jaar: € 5,7 miljoen;
 - Kantoor-, archief- en parkingruimtes gehuurd op meer dan een jaar : € 4,9 miljoen; en
 - Voertuigen gehuurd op meer dan een jaar: € 4,7 miljoen.

Toelichting 2. Boekhoudkundige grondslagen en methoden

De boekhoudkundige grondslagen en methoden zijn vastgelegd door de raad van bestuur van Fluxys op 27 maart 2019.

Elke wijziging of aanvulling in vergelijking met het vorige boekjaar is onderlijnd.

2.1. Algemene grondslagen

De financiële staten geven een getrouw beeld van de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van de groep Fluxys.

De groep stelt zijn financiële staten op volgens het toerekeningsbeginsel, met uitzondering van het kasstroomoverzicht.

De activa en passiva worden niet verrekend, tenzij verrekening is voorgeschreven of toegestaan krachtens een internationale boekhoudnorm.

In de balans van de groep Fluxys worden de vaste en vlottende activa en de lang- en kortlopende verplichtingen afzonderlijk voorgesteld.

De boekhoudkundige methodes worden consistent toegepast.

2.2. Balansdatum

De geconsolideerde financiële staten worden afgesloten op 31 december, balansdatum van de moedermaatschappij.

Wanneer de balansdatum van een dochteronderneming, een gezamenlijke bedrijfsactiviteit, een joint venture of een geassocieerde onderneming niet op 31 december valt, wordt voor consolidatie-doeleinden een tussentijds overzicht opgemaakt op 31 december.

2.3. Gebeurtenissen na balansdatum

De waarde van de activa en verplichtingen op balansdatum wordt aangepast, indien er zich na afsluitdatum gebeurtenissen voordoen waardoor de bedragen die werden bepaald op balansdatum op basis van de bestaande toestand en omstandigheden, gewijzigd worden.

Die aanpassingen worden uitgevoerd tot de datum waarop de financiële staten door de raad van bestuur worden vastgelegd.

De overige gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden na de balansdatum worden – als ze van wezenlijke betekenis zijn – in de Toelichtingen opgenomen.

2.4. Consolidatiecriteria

De geconsolideerde financiële staten van de groep Fluxys worden opgesteld in overeenstemming met IFRS, in het bijzonder IFRS 3 (Bedrijfscombinaties), IFRS 10 (Geconsolideerde jaarrekening), IFRS 11 (Gezamenlijke overeenkomsten) en IAS 28 (Investeren in geassocieerde ondernemingen en joint ventures).

Dochterondernemingen

Deze bevatten de financiële staten van de moedermaatschappij en de financiële staten van entiteiten welke zij controleert evenals haar dochterondernemingen.

Een investeerder oefent zeggenschap over een deelneming uit als hij is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt de opbrengsten via zijn macht over de deelneming te beïnvloeden.

Een investeerder heeft macht over een deelneming wanneer hij bestaande rechten heeft die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten, d.w.z. de activiteiten die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden, te sturen en dat, zelfs indien hij niet de meerderheid der stemrechten heeft in de betrokken onderneming.

De moedermaatschappij dient de dochteronderneming in de consolidatie op te nemen vanaf de datum waarop zij de zeggenschap verwerft en dient haar uit de consolidatie te verwijderen wanneer zij de zeggenschap erover verliest. Zodoende worden de opbrengsten en kosten van een verworven of overgedragen dochteronderneming in de loop van het boekjaar in de geconsolideerde winst- en verliesrekening en in het totaalresultaat opgenomen vanaf de datum waarop de moedermaatschappij de zeggenschap verwerft en tot op de datum waarop ze haar zeggenschap erover verliest.

Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten

Een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen, die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst. Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel afgesproken delen van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.

Wanneer een onderneming van de groep haar activiteiten uitoefent in het kader van een gezamenlijke bedrijfsactiviteit moet de groep, als deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit, de activa, de passiva, de opbrengsten en de kosten in verband met haar deelneming opnemen overeenkomstig de toepasselijke IFRS op die activa, passiva, opbrengsten en kosten.

Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Een geassocieerde onderneming is een entiteit waarin de groep een invloed van betekenis heeft. Een invloed van betekenis is de macht om deel te nemen aan beslissingen inzake financiële en operationele politiek van een entiteit, zonder evenwel zeggenschap of gemeenschappelijke zeggenschap op dat beleid uit te voeren.

Een joint venture is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap hebben over de overeenkomst rechten hebben op de nettoactiva van de overeenkomst. Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel afgesproken deel van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.

De resultaten en de activa en passiva van de investeringen in geassocieerde ondernemingen of van de *joint ventures* worden in de geconsolideerde financiële staten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, behalve indien de deelneming, of een deel hiervan, geklasseerd wordt als aangehouden met het oog op de verkoop overeenkomstig IFRS 5.

Een deelneming in een geassocieerde onderneming of in een joint venture wordt aanvankelijk opgenomen tegen kostprijs. De boekwaarde wordt vervolgens verhoogd of verlaagd om het aandeel van de investeerder in het netto resultaat en de overige elementen van het totaalresultaat van de deelneming op te nemen volgens de vermogensmutatiemethode. De door die entiteit uitgekeerde dividenden verminderen uiteindelijk de waarde van de deelneming.

Het is toegestaan een geassocieerde onderneming niet op te nemen in de vermogensmutatiemethode indien de impact op de financiële staten te verwaarlozen is.

2.5. Bedrijfscombinaties

De groep verwerkt de gehele bedrijfscombinatie door toepassing van de overnamemethode. Die methode wordt eveneens aangewend voor bedrijfscombinaties onder gezamenlijke controle, indien de methode in overeenstemming is met de kern van de transactie en bijdraagt tot het geven van een getrouw beeld van de financiële situatie.

De verwervende partij waardeert de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen tegen hun reële waarde op aanschaffingsdatum.

De kosten verbonden aan de verwerving worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer ze worden opgelopen.

De *goodwill* vertegenwoordigt het overschot, op de overnamedatum, tussen het totaal van de overgedragen vergoeding, het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij en de reële waarde van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij tegenover het nettosaldo van de reële waarde van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen.

Indien, na herwaardering, het nettosaldo van de reële waarde, op de overnamedatum, van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen hoger is dan de overgedragen vergoeding, het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij en de reële waarde van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij, wordt het overschot direct opgenomen in het resultaat van de periode.

De *goodwill* wordt geactiveerd. Ten behoeve van de toetsing op bijzondere waardevermindering wordt de *goodwill* toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheden van de groep welke van de synergiën van de bedrijfscombinaties zouden moeten genieten. Een toetsing op bijzondere waardevermindering (*impairment test*) wordt elk jaar uitgevoerd, zelfs indien er geen aanwijzingen van ontwaarding zijn of, frequenter, indien gebeurtenissen of gewijzigde omstandigheden optreden die erop wijzen dat de *goodwill* mogelijk in waarde is verminderd (IAS 36 – Bijzondere waardevermindering van activa).

In geval een bedrijfscombinatie in fases wordt gerealiseerd, herwaardeert de groep de deelneming die zij voorheen aanhield in de overgenomen onderneming tegen de reële waarde op datum van de verwerving en boekt de eventuele winst of verlies in het nettoresultaat.

De wijzigingen in de deelnemingen in dochtervennootschappen welke zich niet vertalen in het verlies van controle worden boekhoudkundig verwerkt als transacties op het eigen vermogen.

Wanneer de groep de controle over een dochter verliest wordt een winst of verlies geboekt in het nettoresultaat dat wordt berekend als het verschil tussen:

- het totaal van de reële waarde van de ontvangen tegenpartij en de reële waarde van de totale aangehouden deelneming, en
- de vroegere boekwaarde van de activa (met inbegrip van de *goodwill*) en de passiva van de dochter.

Alle voorheen geboekte bedragen in de andere componenten van het totaalresultaat met betrekking tot die dochter worden geboekt alsof de groep de activa of passiva verbonden met die dochter direct van de hand had gedaan. Zij worden dus opgenomen in het nettoresultaat of overgedragen naar een andere rubriek van het eigen vermogen, in overeenstemming met toepasselijke IFRS-normen.

De reële waarde van een deelneming, aangehouden in de vroegere dochter, dient op datum van het verlies van de controle beschouwd te worden als de reële waarde op datum van de initiële boekhoudkundige verwerking voor de toepassing van de latere boekhoudkundige verwerking volgens IFRS 9 of, in voorkomend geval, als de kost bij de initiële boekhoudkundige verwerking van een investering in een geassocieerde onderneming of een joint venture.

2.6. Omrekening van de financiële staten van buitenlandse entiteiten

Bij de consolidatie wordt de balans van de buitenlandse entiteiten in euro omgerekend volgens de slotkoersmethode. De winst- en verliesrekening wordt omgerekend tegen de gemiddelde koers over het boekjaar, indien ze niet aanzienlijk heeft geschommeld.

Het aandeel van de groep in de verschillen die voortvloeien uit de omrekeningsmethode is opgenomen in de rubriek 'Omrekeningsverschillen' van het geconsolideerd eigen vermogen; het aandeel van minderheidsbelangen wordt opgenomen in de rubriek 'Minderheidsbelangen' van het geconsolideerd eigen vermogen op de passiefzijde van de balans.

2.7. Immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief wordt geboekt als het waarschijnlijk is dat de aan dat actiefbestanddeel toerekenbare toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien, en indien de kostprijs van dat actiefbestanddeel op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Immateriële vaste activa worden op de balans geboekt tegen kostprijs (*cost method*), na aftrek van afschrijvingen en eventuele waardeverminderingen.

Op de balans geactiveerde immateriële vaste activa waarvan het gebruik in de tijd beperkt is, worden afgeschreven over de gebruiksduur.

De belangrijkste afschrijvingstermijnen zijn:

- 40 jaar voor het vast actief 'enige beheerder van het aardgasvervoersnet en de opslaginstallaties voor aardgas';
- 20 tot 45 jaar voor de klantenportefeuilles;
- 20 jaar voor het vast actief 'enige beheerder van de LNG-installaties';
- 5 jaar voor informaticasoftware.

De immateriële vaste activa 'klanten-portefeuilles' kunnen het voorwerp uitmaken van een degressieve afschrijvingsmethode welke op een meer directe manier het ritme volgens hetwelk de groep verwacht de toekomstige economische voordelen, verbonden aan die activa, op te nemen, weergeeft.

Latere uitgaven worden geactiveerd indien daaruit economische voordelen verkregen kunnen worden die het initieel beoogde prestatieniveau overstijgen.

Op elke balansdatum worden de immateriële vaste activa getoetst om vast te stellen of er tijdens het boekjaar aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt de realiseerbare waarde van de betreffende immateriële vaste activa geschat. De realiseerbare waarde is gedefinieerd als de hoogste waarde van de reële waarde minus verkoopkosten en de gebruikswaarde.

De gebruikswaarde is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit het voortgezet gebruik van het actief en uit haar vervreemding, berekend met een gepaste verdisconteringsvoet.

Op die immateriële vaste activa wordt een bijzondere waardevermindering geboekt indien de boekwaarde, ten gevolge van veroudering of gewijzigde economische of technologische omstandigheden, de realiseerbare waarde voor de onderneming overstijgt.

De immateriële vaste activa die voor onbepaalde tijd kunnen worden gebruikt, worden elk jaar op bijzondere waardevermindering getoetst, en in waarde vermindert wanneer de boekwaarde de realiseerbare waarde overschrijdt.

De gebruiksduur, de afschrijvingsmethode alsook de eventuele restwaarde van de immateriële vaste activa worden op elke balansdatum opnieuw onderzocht en in voorkomend geval prospectief aangepast.

Emissierechten voor broeikasgassen

De aangekochte emissierechten voor broeikasgassen worden opgenomen als immateriële vaste activa tegen hun kostprijs. De rechten welke gratis werden verkregen, worden zonder boekwaarde als immateriële vaste activa opgenomen.

De emissie van broeikasgassen in de atmosfeer wordt geboekt in de bedrijfskosten met als tegenpost op de passiefzijde van de balans (onder 'overige schulden') een verplichting om emissierechten gelijk aan de emissies van de periode in te leveren.

Die last wordt gewaardeerd aan de gewogen gemiddelde kost van de verworven of verkregen rechten.

Bij de inlevering van rechten, verdwijnt de op het passief van de balans geboekte verplichting (overige schulden) door een onttrekking van de emissierechten geboekt in de immateriële vaste activa.

Ingeval de rechten ontoereikend zijn om de uitstoot van broeikasgassen tijdens het boekjaar op te vangen, legt de groep een voorziening aan. Die voorziening wordt gewaardeerd op basis van de marktprijs op balansdatum van de rechten die nog dienen aangekocht te worden.

De overtollige emissierechten die niet op de markt werden overgedragen, worden op het einde van het boekjaar gewaardeerd aan de gewogen gemiddelde kost van de verworven of verkregen rechten of aan de marktprijs indien die lager is dan de gewogen gemiddelde kost.

2.8. Materiële vaste activa

Een materieel vast actief wordt geboekt als het waarschijnlijk is dat de aan dat actiefbestanddeel toerekenbare toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien, en indien de kostprijs van dat actiefbestanddeel op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Materiële vaste activa worden op de balans opgenomen tegen kostprijs (*cost method*), na aftrek van afschrijvingen en eventuele waardeverminderingen.

Latere uitgaven worden geactiveerd indien daaruit economische voordelen verkregen kunnen worden die het aanvankelijke resultaat overstijgen.

Op elke balansdatum worden de materiële vaste activa getoetst om vast te stellen of er tijdens het boekjaar aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt de realiseerbare waarde van de betreffende materiële vaste activa geschat. De realiseerbare waarde is gedefinieerd als de hoogste waarde van de reële waarde minus verkoopkosten en de bedrijfswaarde van een actief. De bedrijfswaarde is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit het voortgezet gebruik van het actief en uit zijn vervreemding, berekend met een gepaste verdisconteringsvoet.

Financiële leaseovereenkomsten zijn overeenkomsten waarbij alle wezenlijke risico's en voordelen eigen aan de eigendom van een actiefbestanddeel op de leasingnemer overgaan. De blijkens die overeenkomsten aangehouden activa worden op de balans opgenomen tegen reële waarde (*fair value*) of, indien die kleiner is, tegen de actuele waarde (*current value*) van de minimale leasebetalingen. De overeenkomstige verplichting wordt onder financiële schulden opgenomen. Financiële leasebetalingen worden uitgesplitst in financiële kosten en terugbetalingen van financiële leasingschulden om voor elke periode een constante periodieke rentevoet te verkrijgen op het te betalen restsaldo op de passiefzijde van de balans.

Subsidies en investeringsaftrek

De overheidssubsidies met betrekking tot materiële vaste activa evenals de bijdragen van derde partijen in de financiering van dergelijke vaste activa komen in mindering van de kostprijs van het betrokken vast actief.

De fiscale aftrek, verkregen met betrekking tot investeringen, wordt in mindering gebracht van de brutowaarde van de vaste activa voor dewelke zij ontvangen werd; als tegenpost worden uitgestelde belastingen geboekt.

Afschrijvingsmethoden

De materiële vaste activa worden afgeschreven over hun gebruiksduur.

Elk bestanddeel van betekenis in de samenstelling van de materiële vaste activa, wordt afzonderlijk geboekt en afgeschreven over zijn gebruiksduur.

De gebruikte afschrijvingsmethode weerspiegelt het ritme volgens hetwelk de groep verwacht de toekomstige economische voordelen te zullen aanwenden die aan dat actiefbestanddeel verbonden zijn, rekening houdend met de duur dat de activa eventuele geregleerde inkomsten zullen genereren.

De gereguleerde investeringen bedoeld om de bevoorradingszekerheid in Europa te verhogen, maken het voorwerp uit van een degressieve afschrijvingsmethode. Die methode weerspiegelt het best het ritme volgens hetwelk de groep verwacht de toekomstige economische voordelen te zullen aanwenden die aan de activa verbonden zijn.

De maximale afschrijvingsperioden zijn:

- 50 tot 55 jaar voor de leidingen voor vervoer, de terminalling-installaties en de reservoirs;
- 50 jaar voor de gebouwen voor administratie, de woningen en installaties ten behoeve van het personeel;
- 40 jaar voor de opslaginstallaties;
- 33 jaar voor de nijverheidsgebouwen,
- 20 jaar voor de investeringen voor de uitbreidingen van de LNG-terminal in Zeebrugge,
- 10 jaar voor gereedschap en meubilair,
- 5 jaar voor voertuigen en bouwplaatswerktuigen,
- 4 jaar voor informatica-apparatuur,
- 3 jaar voor prototypes,
- 10 tot 40 jaar voor de andere installaties.

De gebruiksduur, de afschrijvingsmethode alsook de eventuele restwaarde van de materiële vaste activa worden op elke balansdatum opnieuw onderzocht en in voorkomend geval prospectief aangepast.

2.9. Niet-geconsolideerde eigenvermogensinstrumenten (zoals aandelen en winstbewijzen)

De groep Fluxys waardeert de niet-geconsolideerde eigenvermogensinstrumenten aan reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat.

Gelet op de materialiteit van sommige instrumenten en de onbeschikbaarheid van recente marktwaarden, worden sommige instrumenten echter tegen kostprijs geboekt.

De dividendopbrengsten uit eigenvermogensinstrumenten worden geboekt als financiële opbrengsten in de rubriek 'Dividenden van niet-geconsolideerde ondernemingen'.

2.10. Financiële leasevorderingen

In financiële lease gegeven activa, zijn activa waarvoor de groep vrijwel alle risico's en voordelen eigen aan het economische eigendom op de leasingnemer (*lessee*) overdraagt. In financiële lease gegeven activa worden op de balans verwerkt als vorderingen voor een bedrag gelijk aan de netto-investeringen in de leaseovereenkomst.

Ontvangen leasebetalingen worden uitgesplitst in financiële opbrengsten en terugbetalingen van de financiële leasevordering om een constant periodiek rentabiliteitspercentage te bekomen over de netto-investeringen van de groep in de financiële leaseovereenkomst.

Als de indeling van overeenkomsten onder financiële leaseovereenkomsten berust op de contante waarde (*present value*) van de minimumbetalingen, wordt volgend criterium toegepast: als de contante waarde van de minimale leasebetalingen overeenkomt met minstens 90% van de reële waarde (*fair value*) van het gehuurde actief, zoals die bij het ingaan van de huurovereenkomst is geschat, worden de overeenkomsten ingedeeld als financiële leaseovereenkomsten.

Voor de activa met betrekking tot het vervoer van gas wordt geen enkele restwaarde weerhouden gezien de specifieke aard van de activiteiten van de sector.

2.11. Voorraden

Waardering

De voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs en de opbrengstwaarde.

Indien noodzakelijk worden waardeverminderingen op voorraden geboekt om rekening te houden met:

- de opbrengstwaarde, of

- bijzondere waardeverminderingen op voorraden ingevolge onvoorziene omstandigheden die gerechtvaardigd zijn door de aard van de betrokken activa of door de uitgeoefende activiteit.

Dergelijke waardeverminderingen op voorraden worden geboekt ten laste van het resultaat van de periode waarin ze zich voordoen.

Gasvoorraden

De bewegingen van gasvoorraden worden gewaardeerd volgens de methode van de gewogen gemiddelde prijzen.

Vorraden grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen worden geïnventariseerd volgens de methode van de gewogen gemiddelde prijzen.

Bestellingen in uitvoering

Werken in uitvoering voor rekening van derden worden gewaardeerd tegen kostprijs inclusief indirect toerekenbare kosten.

Wanneer het resultaat van een bestelling in uitvoering op betrouwbare wijze kan worden geschat, worden de opbrengsten en de kosten van het contract respectievelijk als opbrengsten en kosten geboekt afhankelijk van de fase van voltooiing van de bestelling op balansdatum.

Een verwacht verlies op de bestelling in uitvoering wordt onmiddellijk in kosten geboekt.

2.12. Financieringskosten

Financieringskosten welke direct toerekenbaar zijn aan de verwerving, bouw of productie van een actiefbestanddeel dat pas na een aanzienlijke voorbereidingsperiode klaar is voor het beoogde gebruik of verkoop (vaste activa, voorraden, beleggingsvastgoed, ...), worden tot op dat ogenblik geactiveerd.

Het bedrag van de in de kostprijs van het actiefbestanddeel op te nemen financieringskosten komt overeen met de reële kosten op de leningen, na aftrek van de tijdelijke beleggingsopbrengsten die uit dat vreemd vermogen worden gerealiseerd.

2.13. Financiële instrumenten

Geldbeleggingen

Geldbeleggingen onder de vorm van obligaties of kortlopend schuldpapier, welke na meer dan drie maanden vervallen, worden opgenomen in de categorie van de financiële activa gewaardeerd tegen de afgeschreven kostprijs. Zij worden in de balans opgenomen onder de rubriek 'overige financiële vaste activa' evenals onder de rubriek van de vlottende 'geldbeleggingen'.

Het economisch model van de groep Fluxys voor het beheer van deze financiële activa heeft als doel die activa aan te houden om er de contractuele kasstromen van te ontvangen. Financiële activa worden immers zelden verkocht en de groep verwacht niet dat dergelijke activa in de toekomst zullen worden verkocht, behalve in geval van een stijging van het kredietrisico van de activa boven het door de groep aanbevolen beleid. Een verkoop kan ook worden ingegeven door een onverwachte financieringsbehoefte.

Wanneer niet wordt voldaan aan de voorwaarden om te worden beschouwd als financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, dan worden de betrokken geldbeleggingen tegen reële waarde gewaardeerd via het nettoresultaat.

Derivaten

De groep Fluxys gebruikt financiële derivaten om zich af te dekken tegen de blootstelling aan wisselkoersrisico's en rentevoetrisico's.

Als afdekkingsinstrumenten gekwalificeerde derivaten

De Fluxys-groep duidt bepaalde afgeleide financiële instrumenten aan als afdekkingsinstrumenten voor wisselkoers- en renterisico's in de afdekkingsinstrumenten van de kasstromen of van de netto-investeringen van vestigingen in het buitenland.

Aanduiding en effectiviteit van de afdekkingen

Wanneer er een afdekkingsrelatie ontstaat, bereidt de groep documentatie voor met de beschrijving van de relatie tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie, alsook haar doelstellingen inzake risicobeheer en de strategie om verschillende afdekkingstransacties uit te voeren. Op het ogenblik dat de afdekking wordt vastgesteld en vervolgens op regelmatige tijdstippen, geeft de groep ook aan of het afdekkingsinstrument zeer effectief is als compensatie voor de schommelingen van de reële waarde of de kasstromen van de afgedekte positie te wijten aan het afgedekte risico. Dat is met andere woorden wanneer de afdekkingsrelatie voldoet aan alle vereisten inzake de afdekkingseffectiviteit, met name:

- er bestaat een economisch verband tussen de afgedekte positie en het afdekkingsinstrument;
- het kredietrisico heeft geen dominant effect op de waardeschommelingen volgend uit dat economisch verband;
- de afdekkingsverhouding van de afdekkingsrelatie is gelijk aan de verhouding tussen de hoeveelheid van de afgedekte positie dat werkelijk wordt afgedekt door de groep en de hoeveelheid van het afdekkingsinstrument dat de groep werkelijk gebruikt om die hoeveelheid van de afgedekte positie af te dekken.

Als een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de vereisten inzake afdekkingseffectiviteit in verhouding tot de afdekkingsverhouding, maar de doelstelling van het risicobeheer die wordt beoogd door de aangeduide afdekkingsrelatie dezelfde blijft, dient de groep de afdekkingsverhouding van de afdekkingsrelatie zodanig aan te passen dat die opnieuw aan de criteria beantwoordt (herbalancering van de afdekking).

Wijzigingen in de reële waarde van financiële instrumenten welke zijn aangemerkt als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit en die aan de criteria daarvoor voldoen, worden opgenomen in het eigen vermogen voor zover de afdekking effectief is en de wijzigingen in de reële waarde het gevolg zijn van wijzigingen in wisselkoersen.

De winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten welke rechtstreeks in het eigen vermogen werden opgenomen, worden overgebracht naar de winst- en verliesrekening wanneer de netto-investering wordt gedesinvesteerd.

Wijzigingen in de reële waarde van financiële instrumenten die voldoen als effectieve kasstroomafdekkingen, worden rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen van de groep. Het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen. Als de voorziene transactie niet langer waarschijnlijk is, worden de winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten, initieel opgenomen in het eigen vermogen, onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Afgeleide instrumenten niet gekwalificeerd als afdekkingsinstrumenten

Bepaalde financiële derivaten, hoewel ze een welbepaald economisch risico afdekken, vallen niet onder de criteria voor de toepassing van hedge accounting volgens IFRS 9 (Financiële instrumenten).

De veranderingen in de reële waarde van die financiële activa worden rechtstreeks in resultaat geboekt.

2.14. Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten bevatten de liquide middelen, kortetermijnbeleggingen en beleggingen die gemakkelijk converteerbaar zijn in geld en waaraan een te verwaarlozen risico van waardeverandering is verbonden (ten hoogste 3 maanden).

Geldmiddelen en kasequivalenten worden opgenomen in de categorie van de financiële activa tegen de geamortiseerde kostprijs.

Het economisch model van de groep Fluxys voor het beheer van deze financiële activa heeft als doel die activa aan te houden om er de contractuele kasstromen van te ontvangen. Financiële activa worden immers zelden verkocht en de groep verwacht niet dat dergelijke activa in de toekomst zullen worden verkocht, behalve in geval van een stijging van het kredietrisico van de activa boven het door de groep aanbevolen beleid. Een verkoop kan ook worden ingegeven door een onverwachte financieringsbehoefte.

Wanneer niet wordt voldaan aan de voorwaarden om te worden beschouwd als financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, dan worden de betrokken geldmiddelen en kasequivalenten tegen reële waarde gewaardeerd via het nettoresultaat.

2.15. Handelsvorderingen en overige actiefbestanddelen

De handelsvorderingen en overige actief-bestanddelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de geschatte niet realiseerbare bedragen.

Indien de tijds waarde van het geld een invloed van betekenis heeft, worden de handelsvorderingen en overige actiefbestanddelen verdisconteerd.

2.16. Voorzieningen

De voorzieningen die op de passiefzijde van de balans worden geboekt, voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de groep heeft een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden,
- het is waarschijnlijk (d.w.z. meer waarschijnlijk dan onwaarschijnlijk) dat de afwikkeling van die verplichting zal gepaard gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden, en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien niet aan die voorwaarden is voldaan, wordt geen voorziening aangelegd.

Het in de voorzieningen geboekte bedrag stemt overeen met de beste schatting van de uitgave welke vereist is om de op balansdatum bestaande verplichting af te wikkelen, anders gezegd: het bedrag dat de onderneming redelijkerwijs verwacht te zullen moeten betalen om de verplichting af te wikkelen op balansdatum of om die op diezelfde datum op een derde te doen overgaan.

Die schatting berust ofwel op vraag van een derde, ofwel op omstandige kostenopgaven of ramingen. Voor alle geboekte voorzieningen bestaat volgens het management meer dan 50% kans op uitstroom van middelen.

Indien het effect van de tijdswaarde van het geld materieel is, worden de voorzieningen verdisconteerd. De gebruikte verdisconteringsvoet is een percentage vóór belasting dat de marktconforme beoordeling van de tijdswaarde van het geld weerspiegelt en rekening houdt met de specifieke risico's welke aan de verplichtingen verbonden zijn.

Elk door de groep gelopen risico dat niet aan de bovenvermelde voorwaarden voldoet, moet nader worden omschreven als voorwaardelijke verplichting in de toelichtingen.

Personeelsbeloningen

Sommige vennootschappen van de groep hebben aanvullende pensioenvoorzieningen ingevoerd van het type 'toegezegde pensioenregelingen' of 'toegezegde bijdrageregelingen'. De voordelen van die pensioenvoorzieningen berusten op de anciënniteit in dienstjaren en op het loon van de werknemer.

Via de pensioenregeling 'toegezegde pensioenregelingen' krijgt de werknemer de mogelijkheid om van een kapitaal te genieten dat berekend wordt in functie van het jaarsalaris per einde loopbaan en van de verworven anciënniteit op het moment van de pensionering.

De pensioenregeling 'toegezegde bijdrageregelingen' geeft de werknemer recht op een kapitaal dat is opgebouwd door eigen premiebijdragen en werkgeversbijdragen in functie van het loon.

In België eist de wetgeving dat de werkgever een minimaal rendementspercentage garandeert voor de 'toegezegde-bijdrageregelingen'. Dit percentage verschilt naargelang van de op de markt vastgestelde percentages.

De door de groep gebruikte boekhoudmethode om deze 'toegezegde-bijdrageregelingen' met gewaarborgd minimumrendement te waarderen, is identiek aan de methode gebruikt voor de 'toegezegd-pensioenregelingen'.

Indien de rechthebbende vóór de pensioendatum overlijdt, voorzien beide regelingen, in België, in een kapitaal ten gunste van de langstlevende echtgenoot en in uitkeringen voor de wezen.

Andere personeelsbeloningen

Sommige vennootschappen van de groep verlenen andere personeelsbeloningen na uitdiensttreding, zoals de terugbetaling van medische kosten en tariefverminderingen, alsook andere voordelen op lange termijn (anciënniteitspremies).

Waardering

De verplichtingen worden jaarlijks gewaardeerd door een erkend actuaaris.

De periodieke premiebijdragen voor die aanvullende pensioenregelingen worden ten laste van het resultaat geboekt op het ogenblik dat ze verschuldigd zijn.

Pensioenregeling ‘toegezegde pensioenregelingen’

De voorzieningen voor pensioenen en overige collectieve verplichtingen worden op de balans geboekt in overeenstemming met IAS 19 (Personeelsbeloningen) op basis van de ‘projected unit credit’-methode (PUCM - *Projected Unit Credit Method*).

De contante waarde van de vergoedingen na uitdiensttreding wordt op elke balansdatum bepaald op basis van veronderstellingen wat betreft het geschatte salaris op het einde van de loopbaan, de inflatie, de levensverwachting, het personeelsverloop en de verwachte pensioenleeftijd. De contante waarde van de verplichtingen in geval van de toegezegde pensioenregelingen wordt bepaald met behulp van een disconteringsvoet die overeenstemt met de rentevoeten op hoogwaardige obligaties die vervaldata hebben die de gewogen termijnen van de betrokken plannen benaderen en die zijn uitgedrukt in de munt waarin de voordelen worden betaald.

Indien fondsbeleggingen van een aanvullende pensioenregeling verzekeringscontracten omvatten die qua bedrag en looptijd exact overeenstemmen met het bedrag en de looptijd van sommige of alle vergoedingen die uit hoofde van de regeling zijn verschuldigd, wordt de reële waarde van die verzekeringscontracten geacht de contante waarde van de

gerelateerde verplichtingen te zijn (behoudens elke vereiste vermindering indien de bedragen die uit hoofde van de verzekeringscontracten opeisbaar zijn, niet volledig kunnen worden geïnd).

Het geboekte bedrag met betrekking tot de vergoedingen na uitdiensttreding stemt overeen met het verschil tussen de contante waarde van de toekomstige verplichtingen en de reële waarde van de fondsbeleggingen ter afdekking van de regeling. Wanneer het resultaat van die berekening een tekort is, wordt een verplichting opgenomen aan de passiefzijde van de balans. In het ander geval wordt een actief geboekt ten bedrage van het surplus van de regeling 'toegezegde pensioenregeling', gelimiteerd tot de huidige waarde van elke toekomstige terugbetaling van het plan of van elke vermindering van toekomstige bijdragen aan het plan.

De herwaarderingen van netto-activa of -verplichtingen omvatten:

- actuariële winsten en verliezen op verplichtingen uit hoofde van pensioenverplichtingen als gevolg van ervaringsaanpassingen en wijzigingen in actuariële veronderstellingen (inclusief het effect van een wijziging van de disconteringsvoet);
- de rendementen van de fondsbeleggingen (exclusief netto-rentebedragen) en wijzigingen in de beperking van het opgenomen netto-actief (exclusief netto-rentebedragen).

Die herwaarderingen zijn direct in eigen vermogen ('Other comprehensive Income') geboekt via de andere elementen van het totaalresultaat.

Pensioenregeling 'toegezegde bijdrageregelingen'

De verplichtingen van de groep met betrekking tot de pensioenregeling 'toegezegde bijdrageregelingen' beperken zich tot het in resultaat nemen van de gestorte werkgeversbijdragen.

Actuariële winsten en verliezen met betrekking tot andere personeelsbeloningen op lange termijn

De andere personeelsbeloningen op lange termijn worden geboekt op dezelfde wijze als de voordelen na uitdiensttreding maar de herwaarderingen worden volledig via het financieel resultaat geboekt in het boekjaar waarin ze zich voordoen.

2.17. Rentedragende verplichtingen

De rentedragende verplichtingen worden geboekt ten belope van het verkregen nettobedrag. Na de initiële boeking worden de rentedragende verplichtingen geboekt tegen de geamortiseerde kostprijs (*amortised cost*). Het verschil tussen de kostprijs minus afschrijving en de aflossingswaarde wordt in het resultaat verwerkt in functie van de reële rentevoet over de looptijd van de verplichtingen.

Wanneer een financiële verplichting gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewijzigd zonder dat dit leidt tot een uitboeking, dan wordt de daaruit voortvloeiende winst of het daaruit voortvloeiend verlies onmiddellijk ten laste van het resultaat geboekt. De meer- of minderwaarde komt overeen met het verschil tussen de oorspronkelijke contractuele kasstromen en de gewijzigde kasstromen gewaardeerd aan de oorspronkelijke reële rentevoet.

2.18. Handelsschulden

De handelsschulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien de tijdswaarde van het geld een invloed van betekenis heeft, worden de handelsschulden verdisconteerd.

2.19. Tegoeden, rechten, schulden en verplichtingen in vreemde valuta

Boeking bij het afsluiten van de verrichting

De vorderingen en schulden in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de dagkoers van de verrichting.

Waardering op het einde van het boekjaar

Op het einde van het boekjaar en overeenkomstig IAS 21 (Effecten van wisselkoerswijzigingen), worden de monetaire activa en passiva alsook de rechten en verplichtingen gewaardeerd tegen de slotkoers op balansdatum.

Die herwaardering geeft aanleiding tot wisselkoersverschillen die gegroepeerd per valuta in het resultaat worden geboekt.

2.20. Boeking van opbrengsten

De groep boekt bedrijfsopbrengsten wanneer ze een prestatieverplichting heeft door de klant een goed of een dienst te leveren en wanneer de klant er de controle over krijgt.

De groep Fluxys gaat in 5 stappen te werk om te bepalen of een contract met een klant mag worden geboekt en hoe de inkomsten moeten worden geboekt:

1. identificatie van het contract,
2. identificatie van de prestatieverplichtingen,
3. vastlegging van de transactieprijs,
4. verdeling van de transactieprijs onder de prestatieverplichtingen,
5. boeking van bedrijfsopbrengsten wanneer de prestatieverplichtingen worden uitgevoerd of wanneer de controle over de goederen of diensten aan de klant wordt overgedragen.

De meeste inkomsten van de groep komen uit contracten voor vervoers-, opslag- en terminallingdiensten waarvoor zowel de te leveren prestaties als de prijs van de dienst duidelijk zijn geïdentificeerd. De inkomsten van die contracten worden grotendeels geboekt op basis van de gereserveerde capaciteiten.

Fluxys en zijn dochterondernemingen dragen de controle van hun gereguleerde diensten geleidelijk over en vervullen hiermee hun prestatieverplichting en boeken de bedrijfsopbrengsten ook geleidelijk. Daarnaast verkoopt de groep Fluxys gas vereist voor de balanceringsoperaties en zijn operationele behoeften. Die prestaties, die op een

welbepaald ogenblik worden uitgevoerd, worden geboekt als bedrijfsopbrengsten zodra ze worden uitgevoerd.

De geregleerde opbrengsten die de groep ontvangt, kunnen aanleiding geven tot een bonus of malus ten opzichte van de billijke marge bedoeld voor het vergoeden van het geïnvesteerde vermogen.

De boni worden overgedragen en geboekt als regulatoire verplichtingen (onder de lang- of kortlopende rentedragende verplichtingen), terwijl de verworven opbrengsten overeenstemmend met een malus als bedrijfsopbrengsten worden opgenomen met als tegenpost de boeking van een regulatorisch actief (onder de overige vorderingen of onder de vlottende handels- en overige vorderingen).

2.21. Opnemen en niet langer opnemen van financiële activa en passiva

Opnemen

Financiële activa en passiva worden opgenomen wanneer de groep een partij wordt in de contractuele bepalingen van het instrument.

Niet langer opnemen van de financiële activa

De groep moet een financieel actief niet langer opnemen als en slechts als de contractuele rechten op de kasstromen van het financiële actief wegvallen of als vrijwel alle risico's en voordelen van de eigendom van het financieel actief worden overgedragen aan een derde partij.

Als de groep niet vrijwel alle risico's en voordelen van de eigendom van het financiële actief overdraagt of behoudt, en de zeggenschap behoudt over het overgedragen actief, blijft de groep het financiële actief in de balans opnemen in de mate van haar aanhoudende betrokkenheid hierbij en een bijbehorende financiële verplichting voor het verschuldigde bedrag.

Als de groep vrijwel alle risico's en voordelen van de eigendom van het financiële actief behoudt, blijft ze alle financiële activa opnemen en neemt ze een financiële verplichting op voor de ontvangen vergoeding.

Bij het niet langer opnemen van een tegen de geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief, wordt het verschil tussen de geamortiseerde kostprijs en de som van de ontvangen vergoedingen opgenomen in het nettoresultaat.

Bij het niet langer opnemen in de balans van een investering in eigenvermogensinstrumenten die voordien werd geclassificeerd als zijnde opgenomen aan de reële waarde via andere elementen van het totaalresultaat, worden de gecumuleerde winsten en verliezen eerder geboekt als andere elementen van het totaalresultaat niet geherclassificeerd naar het nettoresultaat.

Niet langer opnemen van financiële verplichtingen

De entiteit neemt een financiële verplichting niet langer op in de balans slechts als de verplichting tenietgaat, d.w.z. wanneer de verplichting wordt nagekomen of ontbonden, dan wel afloopt.

Het verschil tussen de boekwaarde van een gedelgde financiële verplichting en de betaalde vergoeding, inclusief, indien van toepassing, de overgedragen activa (buiten geldmiddelen) en aangegane passiva, moet in het nettoresultaat worden opgenomen.

2.22. Verwachte kredietverliezen en waardeverminderingen

De verwachte kredietverliezen op financiële activa geboekt tegen geamortiseerde kostprijs worden individueel berekend op basis van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en de vervaldatum van het financiële actief.

De verwachte kredietverliezen worden berekend met een waarschijnlijkheid van wanbetaling op 12 maanden wanneer het kredietrisico als zwak wordt beschouwd.

Een financieel actief wordt in waarde verminderd wanneer er zich een of meer gebeurtenissen hebben voorgedaan die nadelig zijn voor de geraamde toekomstige kasstromen van dat actief. Aanwijzingen voor een waardevermindering van een financieel activum zijn onder andere observeerbare gegevens over de volgende gebeurtenissen:

- wanbetaling van meer dan 90 dagen,
- aanzienlijke financiële moeilijkheden bij de emittent of de debiteur en
- groeizende waarschijnlijkheid van faillissement of financiële herstructurering bij de lener.

2.23. Belastingen

De actuele belastingverplichtingen worden bepaald in overeenstemming met de lokale belastingvoorschriften en berusten op het resultaat van de moedermaatschappij, de dochterondernemingen en de gezamenlijke bedrijfsactiviteiten.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen geven respectievelijk de aftrekbare of belastbare tijdelijke verschillen weer tussen de boekwaarden en de fiscale waarden.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingvoeten die naar verwachting van toepassing zullen zijn in de periode waarin de vordering zal worden gerealiseerd of aan de verplichting zal worden voldaan, rekening houdend met de nieuwe belastingvoeten als ze aangenomen of quasi aangenomen zijn op balansdatum.

Elke latere wijziging van de belastingvoet vereist een aanpassing van de uitgestelde belastingen. Die aanpassing wordt geboekt via de andere componenten van het totaalresultaat voor het deel dat betrekking heeft op de verrichtingen die in het algemeen in die rubriek worden geboekt. Het saldo van de aanpassing van de uitgestelde belastingen wordt in het nettoresultaat van de periode geboekt.

De uitgestelde belastingvorderingen worden alleen geboekt indien het waarschijnlijk is dat belastbare winsten zullen worden behaald waarmee de uitgestelde belastingvorderingen zullen kunnen worden verrekend.

Toelichting 3. Deelnemingen

3.1 Consolidatiekring

In 2018 is de consolidatiekring als volgt gewijzigd:

3.1.1. Verwervingen

Fluxys Europe en zijn dochterondernemingen

Senfluga Energy Infrastructure Holdings SA en Desfa

Op 2 februari 2018 heeft Fluxys via een consortium met Snam (60%) en Enagás Internacional S.L.U. (20%) een deelneming genomen van 20% bij de oprichting van Senfluga Energy Infrastructure Holdings SA.

Die vennootschap is opgericht in Griekenland en heeft op 20 december 2018 een deelneming van 66% genomen in DESFA, beheerder van de Griekse aardgasinfrastructuur.

Het kapitaal dat Fluxys Europe in Senfluga Energy Infrastructure Holdings SA heeft geïnjecteerd, bedraagt 40,5 M€ (zie Toelichting 5.4). Die vennootschap wordt geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode. Senfluga heeft geen impact op het resultaat van de groep in 2018, aangezien de onderneming DESFA werd verworven eind december. De toekomstige impact op het resultaat wordt geschat in de grootteorde van 4 M€ per jaar.

Interconnector (UK)

In het eerste semester van 2018 heeft de groep een bijkomende deelneming van 25,57% verworven in Interconnector (UK) voor een bedrag van 64,5 M€ (zie Punt IV.5 van het geconsolideerde kasstroomoverzicht). De groep bezit momenteel 76,32% van Interconnector (UK). Die verwerving komt in werkelijkheid overeen met een overname van een gedeelte van de minderheidsbelangen op de passiefzijde van de balans. De prijs, die lager ligt dan de geconsolideerde waarde, heeft een impact gehad op de rubrieken 'niet uitgekeerde resultaat' en 'omrekeningsverschillen' van het eigen vermogen van de groep.

GasBridge 1

Fluxys Europe beschikte over een deelneming van 50% in de entiteiten Gasbridge 1 en Gasbridge 2, in een consortium met SNAM, dat eveneens over een deelneming van 50% in beide entiteiten beschikte. In april 2018 hebben de aandeelhouders in gezamenlijk akkoord beslist om over te gaan tot een aandelenswap. Heden heeft Fluxys 100% van de aandelen van Gasbridge 1 in handen en beschikt SNAM over 100% van de aandelen in Gasbridge 2. De groep Fluxys consolideert Gasbridge 1 nog steeds via de integrale consolidatiemethode, voortaan zonder minderheidsbelangen. Gasbridge 2 daarentegen behoort in 2018 niet langer tot de entiteiten waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast. Deze aandelenswap heeft geen materiële impact op de geconsolideerde financiële staten van de groep.

FluxDune, Dunkerque LNG Holding, Dunkerque LNG en Gaz-Opale

FluxDune werd op 8 juni 2018 opgericht door Fluxys Europe met een maatschappelijk kapitaal van € 61.500.

Fluxys Europe was voor 25% eigenaar van het maatschappelijk kapitaal van de onderneming Dunkerque LNG, waarbij het aandelensaldo voor respectievelijk 65,01% en 9,99% in handen was van EDF Développement Environnement SA (EDEV) en Total Gaz Electricité Holdings France SAS (Total).

Op 12 juli 2018 heeft FluxDune twee contracten afgesloten met EDEV en Total om respectievelijk 31% en 4,76% van de aandelen en stemrechten in Dunkerque LNG over te nemen.

Voorafgaand en met het oog op die overname hebben de ondernemingen AXA Infrastructure Equity I (AXA Infrastructure) en Crédit Agricole Assurances (CAA) deelgenomen aan een kapitaalverhoging van FluxDune, net zoals Fluxys Europe dat een kapitaal van 82,7 M€ heeft geïnjecteerd.

Fluxys Europe wou al zijn deelnemingen in Dunkerque LNG beheren via FluxDune. Daarvoor heeft het zijn bestaande deelneming van 25% in Dunkerque LNG in natura ingebracht in ruil voor aandelen van FluxDune.

Na afloop van die operaties zijn de aandelen van FluxDune verdeeld tussen Fluxys Europe (deelneming van 50,01%) en AXA Infrastructure en CAA (elk 24,995%).

In oktober 2018 voltooide FluxDune de overname van een deelneming van 35,76% in Dunkerque LNG van EDEV en Total. Na afloop van die operaties beschikte FluxDune over 60,76% van het kapitaal en de stemrechten van Dunkerque LNG.

Vanaf dan heeft de groep Fluxys de controle genomen over Dunkerque LNG en Gaz-Opale. Die twee vennootschappen worden globaal geconsolideerd sinds november 2018. De overname van de LNG-terminal van Duinkerke is een onderdeel van de groeistrategie van de groep Fluxys. Aangezien de groep Fluxys eigenaar is van de LNG-terminal in Zeebrugge, zal de onderneming kunnen putten uit de expertise van zijn referentieaandeelhouder en voordeel halen uit de synergiën binnen de groep om de industriële ontwikkeling van de LNG-terminal in Duinkerke voort te zetten.

Deze bedrijfscombinaties werden verwerkt volgens de overnamemethode (*acquisition method*) zoals voorzien in IFRS 3 (Bedrijfscombinaties).

De initiële verwerking van deze bedrijfscombinaties is nog niet voltooid bij afsluiting van deze financiële staten en zal ten laatste in oktober 2019 worden afgewerkt. De voltooiing ervan zou kunnen leiden tot aanpassingen van de reële waarde van de activa en verplichtingen die voorlopig werden vastgelegd.

Na afloop van de opname aan reële waarde van de activa en passiva, werd een bedrag van 342 M€ toegekend aan de materiële vaste activa, wat hoofdzakelijk overeenkomt met de activering van de financieringskosten tijdens de bouwfase. Bovendien werd een bedrag van 1.234,7 M€ toegekend aan de geschatte waarde van de commerciële overeenkomsten en licenties van Dunkerque LNG. De uitgestelde belastingen op het passief van de balans stemmen voornamelijk overeen met het verschil tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van de materiële en immateriële vaste activa. De voorlopige reële waarde van de activa en passiva stemt overeen met de betaalde prijs: bijgevolg werd geen goodwill opgenomen.

De groep heeft een meerwaarde gecreëerd ten gevolge van de opname aan reële waarde van de aanvankelijke deelneming van 25% in Dunkerque LNG (280,1 M€, zie Toelichting

4.4.1). Bijgevolg worden de voormalige deelnemingen in Dunkerque LNG en Gaz-Opale sinds november 2018 niet meer opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

**Dunkerque LNG aan 100% – Waardering nog niet voltooid op de afsluitingsdatum
Verworven activa en overgenomen verplichtingen tegen reële waarde op 31-10-2018 in
duizenden euro's**

I. Vaste activa	2.735.864
Materiële vaste activa	1.496.621
Immateriële vaste activa	1.239.122
Overige financiële vaste activa	121
II. Vlottende activa	109.348
Handels- en overige vorderingen	49.064
Geldmiddelen en kasequivalenten	50.570
Overige vlottende activa	9.714
III. Langlopende verplichtingen	-1.245.367
Rentedragende verplichtingen	-794.825
Voorzieningen	-48.084
Uitgestelde belastingverplichtingen	-402.458
IV. Kortlopende verplichtingen	-62.932
Rentedragende verplichtingen	-2.686
Belastingverplichtingen	-19.823
Kortlopende handels- en overige schulden	-39.166
Overige kortlopende verplichtingen	-1.257
Totaal van de verworven activa en overgenomen verplichtingen	1.536.913

Dunkerque LNG		In duizenden euro's
Totaal van de verworven activa en overgenomen verplichtingen		1.536.913
Gedeelte minderheidsbelangen	69,61%	1.069.877
Gedeelte Fluxys	30,39%	467.036
Deelneming van 25% aangehouden voor verwerving tegen reële waarde	25,00%	384.228
Bijkomende deelneming verworven door de groep in oktober 2018		5,39%
Geldmiddelen en kasequivalenten in Dunkerque LNG op de datum van verwerving van de controle		-50.570
Netto-aanschaffingswaarde – zie tabel geconsolideerd kasstroomoverzicht III.1.2		32.238

De bijdrage van Dunkerque LNG aan het nettoresultaat van 2018 bedraagt 16,9 M€. Dat bedrag omvat het resultaat van de onderneming waarop de vermogensmutatiemethode werd toegepast van 01.01.2018 tot 31.10.2018 (13,3 M€) en het resultaat sinds de globale consolidatie van de onderneming voor het saldo. De verwachte bijdrage van de onderneming aan de omzet en het nettoresultaat van 2019 bedraagt respectievelijk 207,6 M€ en 25,6 M€.

Ten slotte heeft FluxDune in december 2018 zijn deelneming van 60,76% in Dunkerque LNG ingebracht in Dunkerque LNG Holding, met vestiging in Frankrijk. IPM Dune, dat in oktober 2018 het aandelensaldo in Dunkerque LNG verwierf, heeft ook zijn deelneming van 39,24% in Dunkerque LNG ingebracht in Dunkerque LNG Holding. Met deze operatie wordt voldaan aan de organisatie- en beheersdoelstelling van de aandelen van de onderneming Dunkerque LNG. Ze heeft geen impact op de geconsolideerde financiële staten van de Fluxys-groep.

Rostock LNG

In oktober 2018 heeft Fluxys Germany Holding een deelneming van 51% verworven in de onderneming Rostock LNG. In die fase bedroeg het geïnjecteerde kapitaal 14 k€. Het project in de Duitse haven van Rostock is gericht op de bouw en exploitatie van een terminal waar middelgrote LNG-schepen kunnen aanmeren en lossen, LNG kan worden opgeslagen en diensten kunnen worden verleend voor de verdere distributie van LNG. Novatek is de tweede aandeelhouder en heeft 49% van de aandelen in handen. Aangezien de groep over een gezamenlijke controle beschikt over Rostock LNG, consolideert Fluxys Europe de onderneming volgens de vermogensmutatiemethode.

Fluxys NV

In mei 2018 heeft Fluxys NV een deelneming van 100% in Fluxys Bunkering verworven. Fluxys Bunkering, dat beschikt over een concessie in de Antwerpse haven in België, zal LNG-bunkercapaciteit verkopen in de haven. De onderneming is globaal geconsolideerd.

Op 21 december 2018 heeft Fluxys Bunkering vervolgens de onderneming FlexFueller 002 opgericht, die de eigenaar en beheerder zal worden van een LNG-bunkerponton. Fluxys Bunkering is de enige aandeelhouder met een deelneming van 1,8 M€. De onderneming is globaal geconsolideerd.

3.1.2. Overdrachten

Naar aanleiding van de aandelenswap met Snam in april heeft Fluxys Europe zijn deelneming van 50% in Gasbridge 2 overgedragen. Gasbridge 2 behoort sinds die datum derhalve niet meer tot de entiteiten waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast.

Op 21 november 2018 heeft Fluxys Europe de deelneming van 50% in Swedegas Holding AB overgedragen voor een bedrag van 100,2 M€. Naar aanleiding van die verkoop werd bij de consolidatie een meerwaarde van 23,8 M€ gerealiseerd (zie Toelichting 4.4.1).

3.2. Aard en omvang van de aangehouden belangen in de deelnemingen

Transitgas en TENP KG

Transitgas is een gezamenlijke overeenkomst waarin FluxSwiss samen met andere deelnemers een gemeenschappelijke controle uitoefent.

Transitgas wordt om de volgende redenen beschouwd als een gezamenlijke bedrijfsactiviteit:

De activiteiten van Transitgas hebben voornamelijk tot doel de capaciteit van haar installaties ter beschikking te stellen van haar deelnemers. Die laatste hebben dan ook recht op nagenoeg alle economische voordelen uit de activa. Zij dragen overigens ook de verplichtingen uit de passiva van de activiteit. De door Transitgas aangegane verbintenissen worden vereffend met de kasstromen afkomstig van de deelnemers via de betaalde vergoedingen voor de ter beschikking gestelde capaciteit.

FluxSwiss bezit 90% van de capaciteit van de Transitgas-installaties. Zij zijn dus voor 90% opgenomen in de geconsolideerde financiële staten van de groep. Dat integratiepercentage is niet gebaseerd op de aangehouden deelneming in de onderneming doch is gebaseerd op de rechten verbonden aan de activa en de verplichtingen uit passiva opgelopen door de groep.

Die methode laat toe de risico's en voordelen van de deelnemers verbonden aan de gereserveerde capaciteit in de installaties beter weer te geven.

TENP KG is een gemeenschappelijke overeenkomst waarin Fluxys TENP samen met andere deelnemers een gemeenschappelijke controle uitoefent.

De benadering in het kader van die gemeenschappelijke deelneming is op alle vlakken identiek aan die voor Transitgas, met uitzondering van het feit dat die gezamenlijke bedrijfsactiviteit voor 64,25% geïntegreerd wordt in de geconsolideerde financiële staten van de groep, overeenkomstig de gereserveerde capaciteit in de installaties.

3.3 Aard en reikwijdte van de beperkingen verbonden aan de activa en passiva van de groep

Bijzondere rechten in de onderneming Fluxys Belgium werden toegekend aan het bijzonder aandeel van de Belgische Staat, buiten de gemeenschappelijke rechten verbonden aan alle andere aandelen. Die bijzondere rechten worden uitgeoefend door de federale minister bevoegd voor Energie en kunnen als volgt worden samengevat:

- het recht zich te verzetten tegen elke afstand, elke overdracht ten titel van zekerheid of elke wijziging in de bestemming van de strategische activa van Fluxys Belgium waarvan de lijst werd opgenomen in de bijlage tot het Koninklijk besluit van 16 juni 1994, indien de federale minister bevoegd voor Energie die ingreep als schadelijk voor het nationaal belang in het domein van de energie beschouwt;
- het recht om twee vertegenwoordigers van de regering aan te stellen, welke een raadgevende stem hebben in de Raad van bestuur en in het Strategisch comité van Fluxys Belgium;
- het recht van de vertegenwoordigers van de federale regering om, binnen een termijn van vier werkdagen, op basis van objectieve, niet discriminerende en transparante criteria, zoals gedefinieerd in het Koninklijk Besluit van 5 december 2000, beroep aan te tekenen bij de federale minister bevoegd voor Energie tegen elke beslissing van de Raad van bestuur of het Strategisch comité van Fluxys Belgium (met inbegrip van het investerings- en activiteitenplan evenals het betrokken budget) dat zij beschouwen als tegengesteld aan de richtlijnen van de energiepolitiek van het land, met inbegrip van de doelstellingen van de regering betreffende de energiebevoorrading van het land. Het beroep is opschortend. Indien de federale minister bevoegd voor Energie de betrokken beslissing niet binnen een termijn van acht dagen na het beroep heeft geannuleerd, wordt ze definitief;
- speciaal stemrecht in geval van blokkering in de schoot van de Algemene vergadering betreffende een kwestie welke de federale energiepolitiek aangaat.

Andere aandeelhoudersovereenkomsten werden afgesloten binnen de dochterondernemingen van de Fluxys-groep. Die voorzien het recht van voorkoop wanneer een aandeelhouder afstand doet van aandelen evenals een speciale meerderheid vereist bij beslissingen inzake specifieke materies. Die laatste doen geen afbreuk aan de controle op de dochterondernemingen, uitgeoefend door de groep of de gezamenlijke zeggenschap op de gezamenlijke bedrijfsactiviteiten.

Er zijn geen andere belangrijke beperkingen welke de mogelijkheden van de groep zouden kunnen beperken inzake toegang tot haar activa of om ze te gebruiken en de verplichtingen te regelen. Noteren we niettemin dat de activa van Flux Re bestemd zijn om het risico, opgelopen door de vennootschap in het kader van haar activiteiten van herverzekering, te dekken. Het totaalbedrag van het actief van de balans van Flux Re bedraagt 168,7 M€ op 31-12-2018 tegenover 171,3 M€ op 31-12-2017.

3.4 Informatie over de deelnemingen

Volgens de integrale consolidatiemethode opgenomen ondernemingen

Naam van de dochter-onderneming	Zetel	Ondernemingsnummer	% aandeel in het kapitaal	Hoofdvactiviteit	Munt	Balansdatum
FLUXYS BELGIUM NV	Kunstlaan 31 B- 1040 Brussel	0402 954 628	90,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
FLUXYS LNG NV	Guimardstraat 4 B - 1040 Brussel	0426 047 853	90,00%	LNG-terminalling	EUR	31 december
FLUX RE NV	Rue de Merl 74 L - 2146 Luxembourg	-	90,00%	Herverzekeringsmaatschappij	EUR	31 december
FLUXYS EUROPE BVBA	Guimardstraat 4 B - 1040 Brussel	0712 615 547	100,00%	Internationale activiteiten	EUR	31 december
FLUXYS BBL BV	Heerbaan 246 NL - 4817 Breda	-	100,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
FLUXYS GERMANY HOLDING Gmbh	Elisabethstr. 11 D - 40217 Düsseldorf	-	100,00 %	Holding	EUR	31 december
FLUXYS DEUTSCHLAND GmbH	Elisabethstr. 11 D - 40217 Düsseldorf	-	100,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
FLUXYS TENP GmbH	Elisabethstr. 11 D - 40217 Düsseldorf	-	100,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
FLUXSWISS SAGL	Via della Scuole 8 CH - 6900 Paradiso	-	50,65%	Gasvervoer	CHF	31 december
FLUXYS UK Ltd ²	Clarendon Road GB - Cambridge CB2 8FH	-	100,00%	Internationale activiteiten	GBP	31 december
GMSL Ltd	Clarendon Road GB - Cambridge CB2 8FH	-	100,00%	Diensten	GBP	31 december
FLUXYS INTERCONNECTOR Ltd ³	Clarendon Road GB - Cambridge CB2 8FH	-	100,00%	Internationale activiteiten	GBP	31 december
GASBRIDGE 1 BV	Herikerbergweg 238 NL - 1101CM Amsterdam	-	100,00%	Holding	EUR	31 december

² Fluxys UK Ltd (ondernemingsnummer 09829068) is vrijgesteld van verplichting tot externe audit ingevolge een vrijstellingsaanvraag conform artikel 479a van de 'Companies Act 2016' en waarvoor Fluxys Europe borg staat voor de openstaande schulden op de datum van afsluiting. De openstaande financiële schulden op 31 december 2018 stemmen uitsluitend overeen met intragroep-schulden..

³ Fluxys Interconnector Ltd (ondernemingsnummer 09829086) is vrijgesteld van verplichting tot externe audit ingevolge een vrijstellingsaanvraag conform artikel 479a van de 'Companies Act 2016' en waarvoor Fluxys Europe borg staat voor de openstaande schulden op de datum van afsluiting. De openstaande schulden op 31 december 2018 stemmen uitsluitend overeen met intragroep-schulden.

Volgens de integrale consolidatiemethode opgenomen ondernemingen

Naam van de dochter-onderneming	Zetel	Ondernemings-nummer	% aandeel in het kapitaal	Hoofdactiviteit	Munt	Balansdatum
INTERCONNECTOR (UK) Ltd	Furnival Street 10 UK - London EC4A 1AB	-	76,32 %	Gasvervoer	GBP	31 december
INTERCONNECTOR ZEEBRUGGE TERMINAL CVBA	Guimardstraat 4 B - 1040 Brussel	0454 318 009	63,40 %	Terminal	EUR	31 december
FLUXYS BUNKERING BVBA	Guimardstraat 4, B - 1040 Brussel	0645.978.824	100 %	LNG-diensten	EUR	31 december
FLEXFUELER 002 BVBA	Guimardstraat 4, B - 1040 Brussel	0716.865.434	100 %	Bunkering diensten	EUR	31 december
DUNKERQUE LNG SAS	Rue l'Hermitte 30 Immeuble Les 3 Ponts F - 59140 Duinkerke	-	30,39 %	LNG- terminalling	EUR	31 december
DUNKERQUE LNG HOLDING SAS	3 Bld de Sébastopol, 75001 Paris, Frankrijk	-	30,39 %	Holding	EUR	31 december
FLUXDUNE NV	Guimardstraat 4, B - 1040 Brussel	0697.786.623	50,01 %	Holding	EUR	31 december
GAZ-OPALE SAS	Rue l'Hermitte 30 Immeuble Les 3 Ponts F - 59140 Duinkerke	-	64,50 %	Diensten	EUR	31 december

Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten opgenomen op basis van de rechten verbonden aan de activa en de verplichtingen uit passiva

Naam van de onderneming	Zetel	Ondernemings-nummer	% aandeel in het kapitaal	Hoofdactiviteit	Munt	Balansdatum
TENP KG	Gladbecker Strasse 425 D - 45138 Essen	-	64,25%	Verhuur van installaties en diensten	EUR	31 december
TRANSITGAS AG	Baumackerstrasse 46 CH - 8050 Zurich	-	45,59%	Verhuur van installaties en diensten	CHF	31 december
BBL COMPANY VOF	Concourslaan 17 NL - 9727KC Groningen	-	20,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
NEL (Nordeuropäische Erdgasleitung)	Kölnische Straße 108-112 34119 Kassel	-	23,87%	Gasvervoer	EUR	31 december
EUGAL (European Gas Pipeline Link)	Kölnische Straße 108-112 34119 Kassel	-	16,50 %	Gasvervoer	EUR	31 december

Dochterondernemingen met significante minderheidsbelangen

In duizenden euro's

	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018	31-12-2018*	31-12-2018*
100 %	Fluxys Belgium Group	Swiss Group	Interconnector (UK)	Dunkerque LNG	Andere filialen (FluxDune & Holding Dunkerque)	TOTAAL
Vaste activa	2.494.243	992.417	508.926	2.722.271	0	
Vlottende activa	593.210	55.799	47.327	110.012	0	
Eigen vermogen	816.168	497.941	355.035	1.540.527	0	
Langlopende verplichtingen	2.020.645	474.345	159.655	1.238.974	0	
Kortlopende verplichtingen	250.640	75.930	41.563	52.782	0	
Bedrijfsopbrengsten	623.547	176.967	168.904	31.807	0	
Exploitatielasten	-511.711	-84.326	-157.561	-23.360	0	
Netto financieel resultaat	-40.868	-20.235	-120	-1.539	0	
Belastingen op het resultaat	-22.672	-14.374	-3.451	-3.338	0	
Winst (verlies) van het boekjaar	48.296	58.032	7.772	3.570	0	
Balans – minderheidsbelangen	81.615	245.734	84.332	1.072.357	-481	1.483.557
Resultaat - minderheidsbelangen	4.830	28.639	1.824	2.485	-69	37.709

* Cijfer op jaarbasis van 100% onder voorbehoud van goedkeuring door de beleidsorganen en de algemene vergadering van de vennootschappen. Swiss Group stemt overeen met de consolidatie van FluxSwiss waarin 90% van Transitgas is geïntegreerd. De resultatenrekening van Dunkerque LNG stemt overeen met 2 maanden, daar de onderneming globaal wordt geconsolideerd vanaf november 2018.

Dochterondernemingen met significante minderheidsbelangen				In duizenden euro's	
100 %	31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017
	Fluxys Belgium Group	Swiss Group*	Interconnector (UK)	Andere filialen (Gasbridge 1 & Huberator)	TOTAAL
Vaste activa	2.574.112	1.006.449	635.988		
Vlottende activa	898.075	71.283	72.007		
Eigen vermogen	848.978	470.793	407.973		
Langlopende verplichtingen	2.065.910	521.185	199.286		
Kortlopende verplichtingen	557.299	85.754	100.736		
Bedrijfsopbrengsten	588.873	176.980	212.480		
Exploitatielasten	-468.325	-84.876	-191.206		
Netto financieel resultaat	-46.834	-20.363	-1.593		
Belastingen op het resultaat	6.320	-12.728	-4.041		
Winst (verlies) van het boekjaar	80.034	59.013	15.640		
Balans – minderheidsbelangen	84.896	232.336	200.925	7.651	525.808
Resultaat - minderheidsbelangen	8.003	29.123	7.703	-196	44.633

* Swiss Group stemt overeen met de consolidatie van FluxSwiss waarin 90% van Transitgas geïntegreerd is.

Volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen ondernemingen – Joint ventures

Naam van de onderneming	Zetel	Ondernemingsnummer	Procentueel aandeel in het kapitaal	Hoofdactiviteit	Munt	Balansdatum
TENP GmbH	Gladbecker Straße 425 D – 45329 Essen	-	50,00%	Diensten	EUR	31 december
BALANSYS NV	Rue de Bouillon 59-61 L-1248 Luxembourg	-	50,00%	Onderneming verantwoordelijk voor de balancering van de netwerken	EUR	31 december
E-LOOPS GmbH	Karolingerstraße 96 D – 45141 Essen	-	51,00 %	Diensten	EUR	31 december
ROSTOCK LNG GmbH	Elisabethstr. 11 D - 40217 Düsseldorf	-	51,00 %	LNG-terminalling	EUR	31 december

Volgens de vermogensmutatiemethode opgenomen ondernemingen – Geassocieerde deelnemingen

Naam van de onderneming	Zetel	Ondernemingsnummer	Procentueel aandeel in het kapitaal	Hoofdactiviteit	Munt	Balansdatum
LNG LINK INVESTMENT AS	Luramyrvæien 40 NO - 4391 Sandnes	-	25,00%	Shipping	NOK	31 december
MAHON SHIPPING NV	Kiwiweg 80, B - 8380 Zeebrugge	0633 885 793	25,00%	Shipping	EUR	31 december
TRANS ADRIATIC PIPELINE AG	Lindenstrasse 2 CH – 6340 Baar	-	19,00%	Gasvervoer	EUR	31 december
SENFLUGA ENERGY INFRA-STRUCTURE HOLDINGS SA	28 D. Soutsou street P.S. 115 21 Athens, Greece	-	20,00 %	Holding	EUR	31 december
DESFA	Municipality of Halandri, 357 – 359 Messogion Avenue, 7th floor, Greece	-	13,20 %	Gasvervoer	EUR	31 december

Gegevens van de belangrijkste ondernemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode

In duizenden euro's

	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*	31-12-2018*
100 %	Dunkerque LNG	Senfluga Energy Infra-structure Holdings SA	Trans Adriatic Pipeline AG	Swedegas Holding AB	Gaz-Opale	Andere ondernemingen	TOTAAL
Vaste activa	0	786.137	3.697.436	0	0	0	
Vlottende activa	0	21.808	205.344	0	0	0	
Eigen vermogen	0	202.424	1.032.502	0	0	0	
Langlopende verplichtingen	0	567.824	2.612.932	0	0	0	
Kortlopende verplichtingen	0	37.697	257.346	0	0	0	
Bedrijfsopbrengsten	174.999	0	0	32.650	14.263	0	
Exploitatielasten	-106.042	0	-28.566	-21.062	-10.819	0	
Netto financieel resultaat	-2.625	0	9.751	-8.288	-68	0	
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	0	0	0	0	0	0	
Belastingen op het resultaat	-13.085	0	890	5.527	-987	0	
Winst (verlies) van het boekjaar	53.247	0	-17.925	8.827	2.389	0	
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	0	40.485	196.175	0	0	3.796	240.456
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	13.312	0	-3.406	4.414	1.475	792	16.587

* Cijfers vóór intra-groep eliminaties, op jaarbasis aan 100%, onder voorbehoud van goedkeuring door de beleidsorganen en de algemene vergadering van de vennootschappen. Dunkerque LNG en Gaz-Opale worden globaal geconsolideerd sinds november 2018. Swedegas Holding werd in november 2018 verkocht.

Gegevens van de belangrijkste ondernemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode

In duizenden euro's

	31-12-2017*	31-12-2017*	31-12-2017*	31-12-2017*	31-12-2017**	31-12-2017**	31-12-2017*
100%	Dunkerque LNG	Trans Adriatic Pipeline AG	Swedegas Holding AB	GasBridge 2	Gaz-Opale	Andere ondernemingen	TOTAAL
Vaste activa	1.234.352	2.894.730	629.141	65.048	148		
Vlottende activa	103.485	161.659	25.604	15.345	21.362		
Eigen vermogen	1.230.770	856.424	141.372	80.355	-493		
Langlopende verplichtingen	28.829	1.919.309	506.612	0	2.374		
Kortlopende verplichtingen	78.238	280.656	6.761	38	19.629		
Bedrijfsopbrengsten	191.371	6	42.649	0	13.785		
Exploitatielasten	-100.254	-27.458	-32.264	-151	-10.591		
Netto financieel resultaat	-320	2.172	-9.891	-4	-90		
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	0	0	0	1.952	0		
Belastingen op het resultaat	-17.922	3.616	-179	0	-1.158		
Winst (verlies) van het boekjaar	72.875	-21.664	315	1.797	1.946		
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	307.693	162.721	70.686	7.653	-304	2.902	551.351
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	18.219	-4.116	158	-197	1.202	28	15.294

* Cijfers vóór intragroep-eliminaties, op jaarbasis aan 100%.

Voornaamste niet-geconsolideerde ondernemingen

Naam van de onderneming	Zetel	% aandeel in het kapitaal	Hoofdactiviteit
BOOSTHEAT	Bld Marcel Sembat 41-47 F-69200 Venissieux	6,18 %	Innovatieve aardgastoeepassingen
NETCONNECT GERMANY GmbH & Co. KG	Kaiserswerther Str. 115 D-40880 Ratingen	10,00%	Ontwikkeling van een samenwerking in de marktzone
NETCONNECT GERMANY MANAGEMENT GmbH	Kaiserswerther Str. 115 D-40880 Ratingen	10,00%	Ontwikkeling van een samenwerking in de marktzone
PRISMA EUROPEAN CAPACITY PLATFORM GmbH	Schillerstraße 4 D-04109 Leipzig	11,96%	Platform voor het reserveren van vervoerscapaciteit
FL ZEEBRUGGE NV	Gentsesteenweg 1440 B-1082 Brussel	19,08%	Leasingmaatschappij
C4GAS SAS	Rue de La Pépinière 24 F-75008 Paris	10,00%	Aankoopportaal

De groep Fluxys bezit, via de groep Interconnector (UK), 19,08% van de vennootschap FL Zeebrugge NV, een vennootschap die materiële activa in leasing geeft aan de vennootschap Interconnector Zeebrugge Terminal CVBA. De groep Interconnector (UK) heeft ingetekend op obligaties uitgegeven door FL Zeebrugge NV met het oog op de gedeeltelijke financiering van de in leasing gegeven activa. De groep Interconnector (UK) bezit een aankoopoptie op deze in leasing gegeven activa. Deze optie kan uitgeoefend worden in 2025. Hoewel deze entiteit niet geconsolideerd wordt, worden de in leasing gehouden activa erkend als materiële vaste activa, met als tegenhanger een leasingschuld.

Toelichting 4. Winst-en verliesrekening en operationele segmenten

Operationele segmenten

De groep Fluxys volgt zijn activiteiten op via volgende operationele segmenten:

Het segment 'Belgium' omvat het geheel van de diensten welke onder de Gaswet vallen in België, namelijk het vervoer, de opslag in Loenhout evenals de LNG-terminaling-activiteiten in Zeebrugge. Andere activiteiten die hiermee verband houden behoren ook tot dat segment, hoewel ze niet onder de Gaswet vallen. Het betreft voornamelijk de deelneming in de IZT- en ZPT⁴, de ter beschikkingstelling van installaties of personen alsook werkzaamheden voor derden.

Het segment 'Europe' omvat de opbrengsten gegenereerd door de vervoersinstallaties in Duitsland, in Zwitserland, tussen Zeebrugge in België en Bacton in het Verenigd Koninkrijk (IUK) en tussen Balgzand in Nederland en Bacton in het Verenigd Koninkrijk (BBL). Het bevat de activiteiten van de LNG-terminal van Duinkerke, die sinds november 2018 globaal wordt geïntegreerd, en de opbrengsten van de deelnemingen in TAP en Swedegas Holding, laatstgenoemde tot oktober 2018.

De kolom 'Niet toegewezen' betreft de activiteiten inzake het beheer en het financieel beleid van de groep Fluxys.

Die segmenten vormen de basis voor het opstellen van de gesegmenteerde informatie.

Boekhoudkundige aansluiting betreffende de transacties tussen operationele segmenten

De transacties tussen de operationele segmenten worden gewaardeerd, hetzij op basis van het in voege zijnde gereguleerde tarief, hetzij op basis van de contractuele prijs die overeenstemt met de marktvoorwaarden.

Informatie omtrent de belangrijkste klanten

De belangrijkste klanten van de groep zijn de gebruikers van vervoers-, opslag- en terminalingdiensten voor LNG.

⁴ Interconnector Zeebrugge Terminal (IZT) en Zeepipe Terminal (ZPT)

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening op 31-12-2018

In duizenden euro's

	Fluxys Belgium	Fluxys Europe	Niet toegewezen	Eliminatie tussen segmenten	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	503.246	478.930	17.594	-18.720	981.050
<i>Verkopen en prestaties aan externe klanten</i>	522.256	476.101	2.940	0	1.001.297
<i>Transacties met andere segmenten</i>	3.560	506	14.654	-18.720	0
<i>Beweging van de regulatoire activa en passiva</i>	-22.570	2.323	0	0	-20.247
Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften	106.233	11.155	0	0	117.388
<i>Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften</i>	135.914	11.155	0	0	147.069
<i>Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften - Beweging van de regulatoire activa en passiva</i>	-29.681	0	0	0	-29.681
Overige bedrijfsopbrengsten	14.068	3.065	664	-5.186	12.611
Grondstoffen en gebruikte hulpstoffen	-4.142	-138	-274	274	-4.280
Aankopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften	-106.240	-24.003	0	0	-130.243
Diensten en diverse goederen	-120.729	-103.423	-22.662	23.632	-223.182
Personeelslasten	-107.852	-14.918	-7.915	0	-130.685
Overige bedrijfskosten	-6.202	-4.837	-1	0	-11.040
Nettotoevoegingen aan de afschrijvingen	-164.331	-217.164	-72	0	-381.567
Nettotoevoegingen aan voorzieningen voor risico's en kosten	-1.816	9.799	-23	0	7.960
Nettotoevoegingen aan de waardeverminderingen	-400	-48	0	0	-448
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	111.835	138.418	-12.689	0	237.564
Resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	0	16.587	0	0	16.587
Winst (verlies) voor financiële resultaten en winstbelastingen	111.835	155.005	-12.689	0	254.151
Reële waardeschommelingen van de financiële instrumenten					-5.544
Winst (verlies) uit wijzigingen in de consolidatiekring					303.907
Financiële opbrengsten					22.835
Financieringskosten					-74.729
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten na financieel nettoresultaat					500.620
Winstbelastingen					-53.403
Winst (verlies) van het boekjaar					447.217

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening op 31-12-2017

In duizenden euro's

	Fluxys Belgium	Fluxys Europe	Niet toegewezen	Eliminatie tussen segmenten	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	510.528	503.204	7.348	-8.094	1.012.986
<i>Verkopen en prestaties aan externe klanten</i>	553.528	495.496	831	0	1.049.855
<i>Transacties met andere segmenten</i>	1.577	0	6.517	-8.094	0
<i>Beweging van de regulatoire activa en passiva</i>	-44.577	7.708	0	0	-36.869
Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften	66.096	6.987	0	0	73.083
<i>Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften</i>	87.529	6.987	0	0	94.516
<i>Verkopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften - - Beweging van de regulatoire activa en passiva</i>	21.433	0	0	0	-21.433
Overige bedrijfsopbrengsten	12.248	1.464	586	-4.025	10.273
Grondstoffen en gebruikte hulpstoffen	-2.680	-1.208	0	0	-3.888
Aankopen van gas met betrekking tot balancing en operationele behoeften	-66.014	-15.635	0	0	-81.649
Diensten en diverse goederen	-122.996	-98.640	-10.666	12.119	-220.183
Personeelslasten	-107.077	-14.165	-6.833	0	-128.075
Overige bedrijfskosten	-6.944	-3.167	-5	0	-10.116
Nettotoevoegingen aan de afschrijvingen	-168.846	-250.433	-88	0	-419.367
Nettotoevoegingen aan voorzieningen voor risico's en kosten	5.399	996	5	0	6.400
Nettotoevoegingen aan de waardeverminderingen	831	0	0	0	831
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	120.545	129.403	-9.653	0	240.295
Resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	0	15.294	0	0	15.294
Winst (verlies) voor financiële resultaten en winstbelastingen	120.545	144.697	-9.653	0	255.589
Reële waardeschommelingen van de financiële instrumenten					-2.924
Winst (verlies) uit wijzigingen in de consolidatiekring					
Financiële opbrengsten					21.270
Financieringskosten					-95.832
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten na financieel nettoresultaat					178.103
Winstbelastingen					-12.994
Winst (verlies) van het boekjaar					165.109

Toelichting 4.1. Bedrijfsopbrengsten

Uitsplitsing van de bedrijfsopbrengsten volgens hun aard:

Bedrijfsopbrengsten		In duizenden euro's		
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Fluxys Belgium	4.1.1	499.686	508.951	-9.265
Fluxys Europe en corporate	4.1.2	481.364	504.035	-22.671
Totaal		981.050	1.012.986	-31.936

De bedrijfsopbrengsten bedragen 981.050 k€ in 2018 tegenover 1.012.986 k€ in 2017 en zijn als volgt per land verdeeld:

Bedrijfsopbrengsten per land volgens IFRS op 31-12-2018		In duizenden euro's					
Toelichting	België	Duitsland	Engeland	Nederland	Zwitserland	Frankrijk	TOTAAL
Gereguleerde	499.686	86.097	0	0	0	0	585.783
Niet gereguleerde	0	0	13.195	0	165.818	0	179.013
Vrijgesteld & interconnecties	0	0	168.345	14.773	0	30.112	213.230
Overige	2.940	0	0	84	0	0	3.024
Totaal		86.097	181.540	14.857	165.818	30.112	981.050

Bedrijfsopbrengsten per land volgens IFRS op 31-12-2017		In duizenden euro's					
Toelichting	België	Duitsland	Engeland	Nederland	Zwitserland	TOTAAL	
Gereguleerde	508.951	96.447	0	0	0	605.398	
Niet gereguleerde	0	0	13.084	0	169.685	182.769	
Vrijgesteld & interconnecties	0	0	211.665	12.323	0	223.988	
Overige	831	0	0	0	0	831	
Totaal		96.447	224.749	12.323	169.685	1.012.986	

4.1.1. Het segment 'Fluxys Belgium' bestaat uit de vervoers-, opslag- en terminallingdiensten in België welke onderworpen zijn aan de Gaswet.

De opbrengsten van deze diensten moeten een toegestane rentabiliteit op het geïnvesteerde kapitaal verzekeren en de exploitatielasten verbonden aan de diensten dekken, inclusief de productiviteitsinspanningen te leveren door de netbeheerder, evenals de toegestane afschrijvingen.

Verder bevatten de bedrijfsopbrengsten werken en diensten voor derden en het ter beschikking stellen van installaties.

In overeenstemming met het regulatoire kader valt de daling van de gereguleerde omzet voornamelijk te verklaren door de daling van de bedrijfskosten, de interestlasten en de belastingen die door de tarieven moeten worden gedekt, gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van het door de regulering toegelaten rendement.

4.1.2. Het segment 'Fluxys Europe' bestaat voornamelijk uit de opbrengsten gegenereerd door de vervoersinstallaties in Zwitserland, in Duitsland, tussen Bacton in het Verenigd Koninkrijk en Zeebrugge in België (Interconnector (UK)) en tussen Balgzand in Nederland en Bacton in het Verenigd Koninkrijk (BBL), door de terminallinginstallaties van Duinkerke in Frankrijk sinds november 2018 en door de diensten voor logistiek beheer van gasstromen voor rekening van derden.

De daling van de omzet wordt hoofdzakelijk verklaard door de verwachte beëindiging van de voornaamste langetermijncontracten van Interconnector (UK) in september 2018. In Duitsland weerspiegelt de evolutie van de gereguleerde omzet de daling van de kosten die door de tarieven moeten worden gedekt. Die elementen worden afgezwakt door de eerste globale consolidatie van Dunkerque LNG die vanaf november 2018 een gunstige impact heeft op de omzet van de groep.

Toelichting 4.2. Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten	In duizenden euro's		
	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Overige bedrijfsopbrengsten	12.611	10.273	2.338

De overige bedrijfsopbrengsten bevatten in hoofdzaak diverse terugvorderingen bij verzekeringsmaatschappijen en bij overige debiteuren, alsmede opbrengsten uit de terbeschikkingstelling van diensten en personen.

Toelichting 4.3. Bedrijfskosten

Bedrijfskosten met uitsluiting van nettotoevoegingen aan afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	Toelichting	In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Grondstoffen en gebruikte hulpstoffen	4.3.1	-4.280	-3.888
Diensten en diverse goederen	4.3.2	-223.182	-220.183
Personeelslasten	4.3.3	-130.685	-128.075
Overige bedrijfskosten	4.3.4	-11.040	-10.116
Totaal der bedrijfskosten		-369.187	-362.262
Waarvan kosten verbonden met gewone huurovereenkomsten	4.3.2	-22.112	-23.461

4.3.1. Grondstoffen en gebruikte hulpstoffen

Deze rubriek bevat tevens de kosten voor het vervoersmateriaal dat uit de voorraad wordt genomen voor onderhouds- en herstellingsprojecten en de kosten van werkzaamheden voor derden.

4.3.2. Diensten en diverse goederen

De diensten en diverse goederen bestaan uit:

	31-12-2018	31-12-2017
Aankoop van exploitatiematerieel	-10.273	-11.313
Huur en huurkosten (toelichting 7.5)	-15.131	-16.323
Onderhoudskosten	-51.480	-63.133
Levering aan de groep	-7.534	-7.676
Betalingen aan derden (toelichting 7.5)	-68.161	-63.831
Vergoedingen en bijdragen	-45.144	-34.163
Niet personeelsgerelateerde verzekeringen	-13.616	-13.779
Andere goederen en diverse diensten	-11.843	-9.965
	-223.182	-220.183

De andere goederen en diverse diensten stijgen in 2018 voornamelijk door de globale consolidatie van Dunkerque LNG sinds november 2018 en kosten van projecten van overnames (8,5 M€). Dankzij de efficiëntie-inspanningen van de groep en de daling van kosten voor de inspectie van installaties, voornamelijk met betrekking tot de TENP-leiding kon de stijging van de voornoemde kosten gedeeltelijk worden gecompenseerd.

De kosten van gewone huurovereenkomsten voor gebouwen, installaties en voertuigen worden geboekt in de rubriek 'Huur en huurkosten', terwijl de kosten in verband met vestigingen die ter beschikking van de groep worden gesteld, worden geboekt in de rubriek 'Vergoedingen en bijdragen'.

4.3.3. Personeelslasten

De personeelslasten zijn met 2.610 k€ gestegen. Dat wordt verklaard door de integratie van Dunkerque LNG sinds november 2018 en door de inflatie en de kosten van de sociale programmatie.

De gemiddelde personeelsbezetting van de groep bedraagt 1.252 personen in 2018 tegenover 1.202 in 2017. Uitgedrukt in gemiddeld aantal in VTE (voltijdse equivalenten) betekent dat respectievelijk 1.210,7 in 2018 en 1.162,0 in 2017.

Tewerkstelling	Boekjaar		Vorig boekjaar	
	Totaal in eenheden	Totaal in VTE	Totaal in eenheden	Totaal in VTE
Gemiddeld aantal werknemers	1.252	1.210,7	1.202	1.162,0
Fluxys	54	47,4	46	41,6
Kaderleden	42	36,6	35	31,3
Statutair personeel	12	10,8	11	10,3
Fluxys Belgium	861	831,2	878	847,3
Kaderleden	267	260,5	272	265,4
Statutair personeel	594	570,7	606	581,9
Fluxys LNG	38	37,1	39	38,8
Kaderleden	4	3,9	4	4,2
Statutair personeel	34	33,1	35	34,6
Flux Re	1	0,5	1	0,5
Fluxys Europe	1	0,1	1	0,1
FluxSwiss	6	6,0	6	6,0
Fluxys TENP	12	11,5	11	11,0
Fluxys Deutschland	5	4,6	5	5,0
GMSL	96	95,1	96	95,0
Fluxys BBL	0	0,0	0	0,0
Transitgas	51	49,1	51	49,6
Tenp KG	2	1,6	2	1,6
Interconnector (UK)	55	54,5	66	65,5
Gaz-Opale	55	55,0	-	-
Dunkerque LNG	17	17,0	-	-

Tewerkstelling

	Boekjaar		Vorig boekjaar	
	Totaal in eenheden	Totaal in VTE	Totaal in eenheden	Totaal in VTE
Aantal werknemers per einde boekjaar	1.237	1.197,0	1.194	1.152,6
Fluxys	58	51,1	51	44,0
Kaderleden	48	41,8	39	32,7
Statutair personeel	10	9,3	12	11,3
Fluxys Belgium	854	826,1	868	838,5
Kaderleden	265	259,2	270	263,5
Statutair personeel	589	566,9	598	575,0
Fluxys LNG	39	37,8	39	38,6
Kaderleden	4	3,8	4	4,0
Statutair personeel	35	34,0	35	34,6
Flux Re	1	0,5	1	0,5
Fluxys Europe	0	0,0	1	0,1
FluxSwiss	6	6,0	7	6,8
Fluxys TENP	12	12,0	11	11,0
Fluxys Deutschland	4	4,0	5	5,0
GMSL	94	93,6	97	96,5
Fluxys BBL	1	0,1	0	0,0
Transitgas	51	49,3	50	48,4
Tenp KG	2	1,6	2	1,6
Interconnector (UK)	43	42,9	62	61,6
Gaz-Opale	55	55,0	-	-
Dunkerque LNG	17	17,0	-	-

4.3.4. Overige bedrijfskosten

De overige exploitatielasten bevatten de onroerende voorheffing, de lokale belastingen evenals de minderwaarden op de overdracht of buitengebruikstelling van materiële vaste activa.

Die laatste vertegenwoordigen een last van 154 k€ in 2018 tegenover 447 k€ in 2017.

4.3.5. Nettotoevoegingen aan afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen

Nettotoevoegingen aan afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	Toelichting	In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Afschrijvingen	4.3.5.1	-381.567	-419.367
Immateriële vaste activa		-109.989	-119.592
Materiële vaste activa		-271.578	-299.775
Waardeverminderingen		-448	831
Immateriële vaste activa		0	0
Op voorraden		-400	831
Op handelsvorderingen		-48	0
Voorzieningen voor risico's en kosten		7.960	6.400
Totaal der nettotoevoegingen aan afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen		-374.055	-412.136

4.3.5.1. Afschrijvingen

De immateriële vaste activa die voortvloeien uit de bedrijfscombinaties in Fluxys worden afgeschreven overeenkomstig de boekhoudmethoden, hoofdzakelijk op 40 jaar voor het vast actief 'enige beheerder van het vervoersnet en de opslaginstallaties voor aardgas in

België', op 20 jaar voor het vast actief 'enige beheerder van de LNG-installaties' en tussen 20 en 45 jaar voor de verworven klantenportefeuilles.

De daling van de afschrijvingen tijdens de periode wordt verklaard doordat de immateriële vaste activa van 'Interconnector (UK)' volledig zijn afgeschreven sinds september 2018, einddatum van de voornaamste langetermijncontracten. Die daling wordt afgezwakt door de start van de afschrijvingen op de immateriële vaste activa ingevolge de bedrijfscombinatie met Dunkerque LNG in oktober 2018. Die immateriële vaste activa worden grotendeels afgeschreven over een periode van iets meer dan 18 jaar en het saldo over een periode van iets meer dan 40 jaar.

Het afschrijvingsplan voor de installaties van 'Interconnector (UK)' werd in 2016 herzien. Deze prospectieve herziening van de afschrijvingen viel meer bepaald te verklaren door het feit dat de capaciteitsonderschrijvende contracten op lange termijn vervielen in september 2018. De in 2018 geboekte afschrijvingen, volgens het herziene afschrijvingsplan, dalen bijgevolg sinds september 2018.

De verdiscontering van de geraamde toekomstige dividenden op basis van het 'Dividend Discount Model', onderbouwt de boekwaarde van de materiële vaste activa 'Interconnector (UK)' die 407,0 M€ bedragen op 31-12-2018.

De bedrijfswaarde van deze installaties is zeer gevoelig voor de gekozen hypothesen aangezien de meeste capaciteit op basis van kortetermijncontracten worden verkocht. De hypothesen werden door de groep bepaald op basis van zijn beste raming van de toekomstige marktvraag, de vereiste instandhoudingsinvesteringen en de geraamde evolutie van de bedrijfskosten. Die hypothesen worden jaarlijks herzien.

Bovendien werden in 2017 bijkomende afschrijvingen op materiële vaste activa geboekt ten belope van 14,8 M€ met betrekking tot bepaalde onderdelen van de TENP-installaties in Duitsland, waardoor de boekwaarde op nul werd gebracht.

Tot slot wordt de dochteronderneming Dunkerque LNG sinds november 2018 globaal geïntegreerd. De geboekte afschrijvingen op materiële vaste activa van de LNG-terminal van Duinkerke worden gespreid over een periode van iets meer dan 40 jaar en worden in de resultatenrekening van de groep opgenomen vanaf de datum dat controle werd verkregen, namelijk vanaf begin november 2018.

Toelichting 4.4.1. Winst/verlies door wijzigingen in de consolidatiekring

In 2018 registreert deze rubriek de gunstige effecten van de boeking aan de reële waarde van de aanvankelijke deelneming van 25% in Dunkerque LNG (280,1 M€) in verband met de bedrijfscombinatie. Ze registreert ook de meerwaarde op de verkoop van Swedegas Holding (23,8 M€) in november 2018 (zie toelichting 3).

Toelichting 4.4.2. Financiële opbrengsten

Financiële opbrengsten	In duizenden euro's		
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Dividenden van niet-geconsolideerde ondernemingen		0	9
Rente op beleggingsinstrumenten, geldmiddelen, kasequivalenten	4.4.2.1	6.973	7.801
Andere interesten	4.4.2.2	8.190	6.652
Desactualisering van de voorzieningen	4.4.2.3	0	764
Overige financiële opbrengsten	4.4.2.4	7.672	6.044
Totaal		22.835	21.270

4.4.2.1. De interesten op geldbeleggingen en kasequivalenten zijn in 2018 hoofdzakelijk afkomstig van geldbeleggingen geboekt aan nettoboekwaarde conform IFRS 9.

4.4.2.2. De stijging tijdens het boekjaar van het bedrag van de leningen toegekend aan TAP verklaart de stijging van de interesten die de groep ontvangt. Er wordt opgemerkt dat die leningen werden terugbetaald eind december 2018 op het ogenblik dat TAP zijn externe financiering had afgerond.

4.4.2.3. In 2017 resulteerden de effecten van verdiscontering van de voorzieningen voor personeelsbeloningen in de boeking van een financiële opbrengst. In 2018 daarentegen vertegenwoordigen ze een financiële last. De rentevoeten aangewend voor de actualisatie van die verbintenissen verklaren die evolutie (zie Toelichting 5.13).

4.4.2.4. De overige financiële opbrengsten betreffen voornamelijk de gerealiseerde wisselkoersverschillen in het kader van verrichtingen in Britse pond en Zwitserse frank, een bedrag dat gedeeltelijk wordt gecompenseerd door de waardeschommeling van de financiële instrumenten (zie Toelichting 4.5.3).

Toelichting 4.5. Financiële lasten en reële waardeschommelingen van financiële instrumenten

Financiële lasten	In duizenden euro's		
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Rentelasten op schulden	4.5.1	-67.246	-81.069
Verdiscontering van de voorzieningen	4.4.2.3.	-1.503	-678
Overige financiële kosten	4.5.2	-5.980	-14.085
Totaal		-74.729	-95.832

4.5.1. De kosten van schulden bestaan hoofdzakelijk uit rente op de leningen afgesloten bij de Europese Investeringsbank (EIB), op de obligatieleningen, op de leasingschulden, op de bankleningen, op de leningen in valuta van de dochterondernemingen, op de regulatoire verplichtingen alsook op de financieringen op korte en middellange termijn met het oog op het dekken van de financiële behoeften van de groep.

In 2017 hebben FluxSwiss en Transitgas hun leningen heronderhandeld. Tegelijkertijd hebben ze de afdekkingsinstrumenten van de kasstromen beëindigd, aangezien die "interest rate swaps" niet echt doeltreffend meer zijn in een omgeving met negatieve interestvoeten. De kosten van de beëindiging van de "interest rate swaps" geleidelijk in het resultaat worden opgenomen (4.292 k€ afgeschreven in 2018 via deze rubriek en 4.112 k€ in 2017).

In 2018 dalen de interestkosten voornamelijk dankzij de gunstige voorwaarden van nieuwe leningen. Die daling wordt evenwel afgezwakt door de consolidatie van de interestkosten van Dunkerque LNG.

4.5.2. De overige financiële kosten werden in 2017 negatief beïnvloed door de koersschommelingen van de Zwitserse frank.

4.5.3. Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten

Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten	Toelichting	In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Opbrengsten / (kosten) en reële waardeschommelingen van financiële instrumenten	4.5.3	-5.544	-2.924
Totaal		-5.544	-2.924

4.5.3. In deze rubriek worden de resultaten geboekt voor het gebruik van financiële instrumenten. De evolutie van deze rubriek wordt voornamelijk verklaard door de 'cross currency interest rate swaps' met betrekking tot de Zwitserse frank. De evolutie van de financiële instrumenten wordt uiteengezet in Toelichting 6.

Toelichting 4.6. Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode

Het resultaat van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode, bedraagt 16.587 k€ in 2018 tegenover 15.294 k€ in 2017.

In 2018 draagt Dunkerque LNG aldus positief bij tot het resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, ten belope van 13.312 k€ gedurende 10 maanden, aangezien de onderneming vanaf november 2018 globaal wordt geconsolideerd en Swedegas Holding bijdraagt ten belope van 4.414 k€. Swedegas Holding werd in november 2018 verkocht.

Een deel van de kosten in verband met het TAP-project in aanbouw kan niet worden geactiveerd. Dat weegt op het resultaat van 2018, zoals in 2017.

Toelichting 4.7. Winstbelastingen

De winstbelastingen kunnen als volgt worden uitgesplitst:

Winstbelastingen	In duizenden euro's			
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Verschuldigde belastingen	4.7.1	-94.388	-113.262	18.874
Uitgestelde belastingen	4.7.2	40.985	100.268	-59.283
Totaal	4.7.3	-53.403	-12.994	-40.409

De winstbelastingen bedragen 53.403 k€ in 2018 tegenover 12.994 k€ in 2017. De rubriek is als volgt samengesteld:

4.7.1. Verschuldigde belastingen	In duizenden euro's		
	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	-95.471	-114.131	18.660
Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	-100.400	-113.296	12.896
Overschotten aan betaalde belastingen of voorheffingen (op het actief geboekt)	5.614	2.435	3.179
Geraamde belastingssupplementen (op het passief geboekt)	-685	-3.270	2.585
Aanpassingen aan verschuldigde belastingen van voorgaande boekjaren	1.083	869	214
Totaal	-94.388	-113.262	18.874

De verschuldigde belastingen dalen met 18.874 k€ tegenover vorig boekjaar.

Dit verschil is hoofdzakelijk een gevolg van enerzijds, de belastinghervorming in België die de nominale belastingvoet heeft verlaagd van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018 en anderzijds, de daling van de belastbare grondslag, meer bepaald in Interconnector (UK).

4.7.2. Uitgestelde belastingen	In duizenden euro's		
	31-12-2018	31-12-2017	Verskil
In verband met het ontstaan of de omkering van toerekeningsverschillen in de tijd	40.985	66.751	-25.766
Verschillen als gevolg van de waardering van vaste activa	42.109	62.387	-20.278
Verschillen uit voorzieningen	-2.984	779	-3.763
Overige verschillen	1.860	3.585	-1.725
In verband met wijzigingen in belastingtarieven of de onderworpenheid aan nieuwe belastingen	0	33.517	-33.517
In verband met wijzigingen van boekhoudkundige principes en fundamentele fouten	0	0	0
In verband met wijzigingen van het fiscale statuut van een onderneming of haar aandeelhouders	0	0	0
Totaal	40.985	100.268	-59.283

De uitgestelde belastingen worden hoofdzakelijk beïnvloed door het verschil tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van de materiële en immateriële vaste activa. De daling van de afschrijvingen op de vaste activa 'Interconnector (UK)' in 2018 en de bijkomende afschrijvingen op de TENP-installaties in 2017 (zie Toelichting 4.3.5.1.) verklaren de evolutie van de aanwending van uitgestelde belastingen afkomstig van de waardering van vaste activa.

De overige verschillen werden in 2017 beïnvloed door de niet-gerealiseerde wisselkoersverschillen die in het resultaat werden opgenomen van de geconsolideerde financiële staten volgens IFRS, en door het belastbaar deel van dividenden.

Dankzij de hervorming van de Belgische vennootschapsbelasting gaat de nominale belastingvoet van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018 en naar 25% vanaf 2020. Die geleidelijke vermindering van de belastingvoet heeft in 2017 geleid tot een eenmalige

herziening van de reeds geboekte uitgestelde belastingen ten belope van 31.831 k€. Deze herziening had in hoofdzaak betrekking op de uitgestelde belastingen geboekt als gevolg van prijsallocaties in het kader van bedrijfscombinaties.

Die eenmalige elementen verklaren grotendeels het geringere gunstige effect van de uitgestelde belastingen in 2018.

4.7.3. Aansluiting van het toepasbare belastingtarief met het gemiddelde werkelijke belastingtarief

In duizenden euro's

	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Winstbelastingen op basis van het toepasbare belastingtarief - Boekjaar	-143.177	-55.339	-87.838
<i>Winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten na financieel nettoresultaat</i>	500.620	178.103	322.517
<i>Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (-)</i>	-16.587	-15.294	-1.293
Resultaat vóór belastingen	484.033	162.809	321.224
Toepasbaar belastingtarief	29,58%	33,99%	
Elementen die het verschil met het gemiddelde werkelijke belastingtarief verklaren	88.691	41.476	47.215
Verschillende tarieven van andere rechtsgebieden	8.974	14.363	-5.389
Belastingtarief veranderingen	0	33.517	-33.517
Niet-belastbare inkomsten	90.201	0	90.201
Verworpen uitgaven	-10.484	-7.617	-2.867
Belastbare gedeelten van dividenden	0	955	-955
Aftrekbare notionele interesten	0	247	-247
Overige	0	11	-11
Winstbelastingen op basis van het gemiddelde werkelijke belastingtarief - Boekjaar	-54.486	-13.863	-40.623
Resultaat vóór belastingen	484.033	162.809	321.224
Gemiddeld werkelijk belastingtarief	11,26 %	8,51 %	2,75 %
Aanpassingen met betrekking tot verschuldigde belastingen van voorgaande boekjaren	1.083	869	214
Totaal der belastingen	-53.403	-12.994	-40.409

De impact van de wisselkoersen werd in 2017 beïnvloed door de belastinghervorming in België (zie Toelichting 4.7.2.). De niet-belastbare inkomsten komen overeen met de nettowinst door de wijzigingen in de consolidatiekring (zie Toelichting 4.4.1). De stijging van de verworpen uitgaven in 2018 wordt hoofdzakelijk gerechtvaardigd door de kosten die gepaard gaan met de overnameprojecten.

Toelichting 4.8. Winst (verlies) van het boekjaar

Winst (verlies) van het boekjaar	In duizenden euro's		
	31-12-2018	31-12-2017	Vershil
Gedeelte minderheidsbelangen	37.709	44.633	-6.924
Gedeelte van de groep	409.508	120.476	289.032
Totale winst (verlies) van het boekjaar	447.217	165.109	282.108

Het geconsolideerde nettoresultaat van de groep Fluxys bedraagt 447.217 k€ in 2018 tegenover 165.109 k€ in 2017, namelijk een stijging met 282.108 k€.

In 2018 registreert het resultaat de gunstige effecten van de boeking aan de reële waarde van de aanvankelijke deelneming van 25% in Dunkerque LNG (280,1 M€) in verband met de bedrijfscombinatie. Het registreert ook de meerwaarde in consolidatie op de verkoop van Swedegas Holding (23,8 M€) in november 2018.

In 2017 werd het resultaat gunstig beïnvloed door de herziening van de uitgestelde belastingen in het kader van de belastinghervorming (33,5 M€).

Naast de bovenvermelde eenmalige elementen stijgt het resultaat van het segment 'Fluxys Belgium' met 3,1 M€, voornamelijk dankzij de evolutie van de OLO's (van 0,74% in 2017 naar gemiddeld 0,81% in 2018), de efficiëntiewinsten en de verlaging van de aanslagvoet.

Het nettoresultaat van de activiteiten van het segment 'Fluxys Europe' werd in 2017 beïnvloed door de bijkomende afschrijvingen op de TENP-installaties (10,2 M€). En 2018 haalt het nettoresultaat voordeel uit de verkoop van onderbreekbare en reverse flow capaciteit bij FluxSwiss en uit bijkomende inkomsten bij BBL. Dat voordeel wordt afgezwakt door de daling van de wisselkoers van de Zwitserse frank, de daling van de toegelaten rendementen tijdens de nieuwe regulatoire periode in Duitsland en de kleinere bijdrage van Interconnector (UK) wegens het einde van de voornaamste langetermijncontracten in september 2018.

Toelichting 5. Gesegmenteerde balans

Gesegmenteerde balans op 31-12-2018				In duizenden euro's
	Fluxys Belgium	Fluxys Europe	Niet toegewezen	Totaal
Materiële vast activa	2.181.771	3.372.854	0	5.554.625
Immateriële vaste activa	212.413	1.525.052	0	1.737.465
Goodwill	1.924	0	0	1.924
Deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	16	240.440	0	240.456
Overige financiële activa	77.525	12.810	0	90.335
Vorraden	29.103	10.966	0	40.069
Nettohandelsvorderingen	94.051	57.433	0	151.484
Overige activa			775.374	775.374
				8.591.732
Rentedragende verplichtingen	1.881.835	1.819.185		3.701.020
Overige financiële verplichtingen	1.794	4.934		6.728
Overige verplichtingen			1.261.465	1.261.465
				4.969.213
Eigen vermogen			3.622.519	3.622.519
				8.591.732

Gesegmenteerde balans op 31-12-2017

In duizenden euro's

	Fluxys Belgium	Fluxys Europe	Niet toegewezen	Totaal
Materiële vaste activa	2.250.659	1.820.481	0	4.071.140
Immateriële vaste activa	226.563	367.313	0	593.876
Goodwill	1.924	0	0	1.924
Deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	16	551.335	0	551.351
Overige financiële activa	81.179	16.832	0	98.011
Voorraden	27.856	2.035	0	29.891
Nettohandelsvorderingen	106.030	45.177	0	151.207
Overige activa			997.206	997.206
				6.494.606
Rentedragende verplichtingen	2.219.830	1.141.309		3.361.139
Overige financiële verplichtingen	0	2.006		2.006
Overige verplichtingen			800.417	800.417
				4.163.562
Eigen vermogen			2.331.044	2.331.044
				6.494.606

Toelichting 5.1. Materiële vaste activa

Mutaties in de materiële vaste activa				
	Terreinen	Gebouwen	Gasvervoer	Gasopslag
Brutoboekwaarde				
Op 31-12-2016	53.244	174.462	6.269.343	378.561
Investeringen	442	2.985	34.456	1.648
Subsidies ontvangen	0	0	0	0
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-50	-38	-4.002	0
Interne overboekingen	0	96	1.595	852
Wijzigingen in de consolidatiekring en activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Omrekeningsverschillen	-485	0	-155.640	0
Op 31-12-2017	53.151	177.505	6.145.752	381.061
Investeringen	1.299	360	23.617	604
Subsidies ontvangen	0	0	0	0
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-73	0	-3.428	0
Interne overboekingen	0	77	3.489	0
Wijzigingen in de consolidatiekring en activa aangehouden voor verkoop	0	216.365	0	0
Omrekeningsverschillen	0	0	40.600	0
Op 31-12-2018	54.377	394.307	6.210.030	381.665

In duizenden euro's

LNG-terminal	Andere installaties en machines	Meubilair, uitrusting & rollend materieel	Vaste activa in aanbouw & vooruitbetalingen	Totaal
1.145.793	46.103	58.317	132.644	8.258.467
4.025	57	8.146	92.341	144.100
-1.774	0	0	-342	-2.116
-785	-230	-974	-124	-6.203
-2.579	0	0	36	0
0	0	0	0	0
0	47	-24	0	-156.102
1.144.680	45.977	65.465	224.555	8.238.146
4.686	33	5.795	202.037	238.431
0	0	0	0	0
-24	0	-8.569	0	-12.094
2.850	0	0	-6.416	0
1.136.358	0	106.396	37.653	1.496.772
0	0	-10	0	40.590
2.288.550	46.010	169.077	457.829	10.001.845

Mutaties in de materiële vaste activa

	Terreinen	Gebouwen	Gasvervoer	Gasopslag
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen				
Op 31-12-2016	0	-92.986	-2.796.036	-209.190
Geboekte afschrijvingen	0	-3.460	-250.036	-10.768
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	2	2.998	0
Interne overboekingen	0	0	0	0
Wijzigingen in de consolidatiekring en activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Omrekeningsverschillen	0	0	71.651	0
Op 31-12-2017	0	-96.444	-2.971.423	-219.958
Geboekte afschrijvingen	0	-4.693	-211.826	-10.578
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	0	68	0
Interne overboekingen	0	0	0	0
Wijzigingen in de consolidatiekring en activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Omrekeningsverschillen	0	0	-16.475	0
Op 31-12-2018	0	-101.137	-3.199.656	-230.536
Nettoboekwaarde op 31-12-2018	54.377	293.170	3.010.374	151.129
Nettoboekwaarde op 31-12-2017	53.151	81.061	3.174.329	161.103

in duizenden euro's

LNG-terminal	Andere installaties en machines	Meubilair, uitrusting & rollend materieel	Vaste activa in aanbouw & vooruitbetalingen	Totaal
-757.871	-43.513	-43.271	0	-3.942.867
-28.862	-145	-6.504	0	-299.775
1	0	922	0	3.923
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	12	50	0	71.713
-786.732	-43.646	-48.803	0	-4.167.006
-38.369	-66	-6.046	0	-271.578
20	0	7.744	0	7.832
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	7	0	-16.468
-825.081	-43.712	-47.098	0	-4.447.220
1.463.469	2.298	121.979	457.829	5.554.625
357.948	2.331	16.662	224.555	4.071.140

Mutaties in de materiële vaste activa

	Terreinen	Gebouwen	Gasvervoer	Gasopslag
Nettoboekwaarde op 31-12-2018, waarvan:	54.377	293.170	3.010.374	151.129
Materiële vaste activa volgens kostprijsmodel	54.377	293.170	3.010.374	151.129
Materiële vaste activa volgens herwaarderingsmodel	0	0	0	0
Nettoboekwaarde op 31-12-2018 van vaste activa in financiële lease (1)	0	0	46.023	0
Aanvullende informatie				
Nettoboekwaarde van de tijdelijk buitengebruik zijnde vaste activa	110	0	0	0

(1) Activa besteed aan financiële leasingen bij de FL Zeebrugge NV (zie Toelichting 3.4).

De materiële vaste activa bestaan voornamelijk uit vervoersinstallaties, opslaginstallaties in Loenhout en de LNG-terminals in Zeebrugge en Duinkerke.

In 2018 heeft de groep Fluxys voor 238,4 M€ geïnvesteerd. De belangrijkste investeringen betroffen:

- de aanleg van vervoersinstallaties (171,4 M€, grotendeels in het kader van de EUGAL-installaties in Duitsland) en
- de installaties van de LNG-terminal (66,2 M€, waarvan 56,6 M€ in het kader van de bouw van de vijfde tank in de LNG-terminal van Zeebrugge).

In het raam van de lopende of geplande investeringen heeft de groep Fluxys Belgium op 31-12-2018 voor een bedrag van 13,8 M€ overeenkomsten afgesloten voor Engineering, Procurement and Construction Management. De door de groep geplande investeringen in de EUGAL-installaties bedragen 320 M€. De materiële vaste activa van Dunkerque werden in de wijzigingen van de consolidatiekring geïntegreerd op de datum dat de controle werd verworven, namelijk 31-10-2018 (zie Toelichting 3.1.1).

In duizenden euro's

LNG-terminal	Andere installaties en machines	Meubilair, uitrusting & rollend materieel	Vaste activa in aanbouw & vooruitbetalingen	Totaal
1.463.469	2.298	121.979	457.829	5.554.625
1.463.469	2.298	121.979	457.829	5.554.625
0	0	0	0	0
0	0	0	0	46.023
0	0	0	0	110

De leningskosten geactiveerd op de investeringen in aanbouw bedragen 4,1 M€ in 2018 tegenover 3,5 M€ in 2017. De gebruikte rentevoet is gebaseerd op de kosten van de betrokken leningen.

De geboekte afschrijvingen gedurende de periode bedragen 271,6 M€ en weerspiegelen het ritme volgens hetwelk de groep verwacht om de economische voordelen, welke aan die materiële vaste activa zijn verbonden, te zullen aanwenden. De vaste activa, gebruikt in het kader van de gereguleerde activiteiten, worden afgeschreven over de gebruiksduur zoals beschreven in punt 8 van de Boekhoudkundige methoden (Toelichting 2), zonder rekening te houden met een restwaarde, gelet op de specifieke aard van de activiteiten van de sector.

De overige vaste activa worden afgeschreven over de door de groep verwachte gebruiksduur, in functie van afgesloten of mogelijke contracten en met marktconforme veronderstellingen, en dat op basis van het matching principe van opbrengsten en kosten.

Gelet op de specifieke aard van de activiteiten van de sector wordt voor die installaties geen restwaarde weerhouden.

Op balansdatum heeft de groep geen enkele aanwijzing of gebeurtenis vastgesteld die erop zou kunnen wijzen dat een materieel vast actiefbestanddeel in waarde zou zijn verminderd (zie Toelichting 4.3.5.1).

Toelichting 5.2. Immateriële vaste activa

Evolutie van de boekwaarde van de immateriële vaste activa				In duizenden euro's
	Software	Vast actief 'enige netbeheerder'	Vast actief 'klanten- portefeuille'	Totaal
Brutoboekwaarde				
Op 31-12-2016	32.795	244.600	793.832	1.071.227
Investeringen	3.515	0	0	3.515
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-5.205	0	0	-5.205
Omrekeningsverschillen	0	0	-57.203	-57.203
Mutaties in de consolidatiekring	0	0	0	0
Overige	0	0	0	0
Op 31-12-2017	31.105	244.600	736.629	1.012.334
Investeringen	4.128	0	0	4.128
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-10.662	0	0	-10.662
Omrekeningsverschillen	0	0	14.149	14.149
Mutaties in de consolidatiekring	4.477	0	1.234.653	1.239.130
Overige	0	0	0	0
Op 31-12-2018	29.048	244.600	1.985.431	2.259.079

Evolutie van de boekwaarde van de immateriële vaste activa

In duizenden euro's

	Software	Vast actief 'enige netbeheerder'	Vast actief 'klanten- portefeuille'	Totaal
Afschrijvingen en waardeverminderingen				
Op 31-12-2016	-25.698	-54.514	-251.675	-331.887
Toevoegingen aan de afschrijvingen en waardeverminderingen	-4.006	-8.765	-106.821	-119.592
Overdrachten en buitengebruikstellingen	5.205	0	0	5.205
Omrekeningsverschillen	0	0	27.816	27.816
Mutaties in de consolidatiekring	0	0	0	0
Overige	0	0	0	0
Op 31-12-2017	-24.499	-63.279	-330.680	-418.458
Toevoegingen aan de afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.872	-8.766	-97.351	-109.989
Overdrachten en buitengebruikstellingen	10.593	0	0	10.593
Omrekeningsverschillen	0	0	-3.760	-3.760
Mutaties in de consolidatiekring	0	0	0	0
Overige	0	0	0	0
Op 31-12-2018	-17.778	-72.045	-431.791	-521.614

Evolutie van de boekwaarde van de immateriële vaste activa In duizenden euro's

	Software	Vast actief 'enige netbeheerder	Vast actief 'klanten- portefeuille'	Totaal
Nettoboekwaarde op 31-12-2018	11.270	172.555	1.553.640	1.737.465
Nettoboekwaarde op 31-12-2017	6.606	181.321	405.949	593.876

De immateriële vaste activa bevatten de netto boekwaarde van software en emissierechten, de waarde voor de groep Fluxys van de aanduiding van Fluxys Belgium en van Fluxys LNG als enige netbeheerder, alsook de waarde van de verworven klantenportefeuille.

De software, opgenomen onder de immateriële vaste activa, is die welke ontwikkeld of aangeschaft werd door de groep en een investeringskarakter vertoont. Die software wordt lineair afgeschreven. De belangrijkste investeringen die in het boekjaar gerealiseerd werden zijn de software die ontwikkeld werd in het kader van het beheer van gasstromen, activa en de daarbij betrokken administratieve hulpmiddelen.

Bedrijfscombinaties in Fluxys werden opgenomen volgens de overnamemethode. In het kader van de opname aan reële waarde van de verworven activa en overgenomen passiva, heeft de groep immateriële vaste activa geboekt in overeenstemming met de waarde, voor de groep, van de aanduiding van Fluxys Belgium als enige beheerder van het gasvervoersnet, van de opslaginstallaties en van Fluxys LNG als enige beheerder van de installaties voor LNG. Fluxys heeft daarnaast de waarde van de klantenportefeuilles met betrekking tot de vennootschappen FluxSwiss, Fluxys TENP, Interconnector (UK), GMSL, Dunkerque LNG en de hubactiviteiten geboekt. De voornaamste afschrijvingstermijnen welke voor die vaste activa werden weerhouden, staan beschreven in de boekhoudkundige methoden (zie Toelichting 2.7). Hierbij dient te worden opgemerkt dat de immateriële vaste activa "HUB in België" volledig zullen afgeschreven zijn in 2023, de vaste activa van

FluxSwiss in 2034 en de vaste activa van Duinkerke voor het grootste deel in 2037 en het saldo in 2061.

De wijzigingen in de consolidatiekring registreren in 2018 de boeking van de immateriële vaste activa van Dunkerque LNG ingevolge de eerste globale consolidatie van die vennootschap sinds de datum dat de groep de controle heeft overgenomen, namelijk op 31-10-2018 (zie Toelichting 3.1.1).

De groep heeft op balansdatum geen enkele aanwijzing of gebeurtenis vastgesteld die erop zou kunnen wijzen dat een immaterieel vast actiefbestanddeel aan een waardevermindering onderhevig zou zijn.

Toelichting 5.3. Goodwill

Goodwill	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Goodwill Fluxys Belgium NV	1.924	1.924
Totaal	1.924	1.924

De goodwill, welke is opgenomen in de financiële staten van de groep, is ontstaan uit de bedrijfscombinatie die in september 2010 heeft plaatsgevonden, namelijk wanneer Publigas haar deelneming in Fluxys Belgium NV heeft ingebracht in Fluxys.

Het bedrag van 1.924 k€ stemt overeen met het overschot van de kost van de bedrijfscombinatie in verhouding tot de reële nettowaarde van de activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen op datum van 10 september 2010. Het wordt toegerekend aan de kasstroom-genererende eenheid 'gereguleerde activiteiten in België' voor de test op bijzondere waardevermindering.

Toelichting 5.4. Deelnemingen geboekt volgens de vermogensmutatiemethode

Op 31 december 2018 beschikt de groep Fluxys over de volgende deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast:

- TENP GMBH (50%),
- TAP (19%),
- Balansys (50%),
- LNG Link Investment (25%),
- Mahon Shipping (25%),
- E-Loops (51%),
- Rostock LNG (51%),
- Senfluga Energy Infrastructure Holdings SA (20%).

Mutaties van de deelnemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Deelnemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode (openingsbalans)	551.351	500.188
Investeringen	40.500	270
Aandeel in het totale nettoresultaat	21.308	17.143
Uitgekeerde dividenden	-13.952	-148
Mutaties in de consolidatiekring	-183.976	0
Omrekeningsverschillen	189	-2.435
Kapitaalverhoging	36.283	60.614
Kapitaalverminderingen	-211.247	-24.281
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (slotbalans)	240.456	551.351

De investeringen van 2018 stemmen overeen met de verworven deelnemingen in Senfluga Energy Infrastructure Holdings SA en Rostock LNG.

Het resultaat van de deelnemingen, geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode, wordt in 2018 beïnvloed door de gunstige bijdrage van Dunkerque LNG tot de overname van de controle in november 2018, en van Swedegas Holding tot de verkoop van de deelneming in november 2018.

De uitgekeerde dividenden omvatten de dividenden van Dunkerque LNG in 2018, na afloop van het eerste exploitatiejaar en de afwezigheid van dividenden van GasBridge 2 in 2017.

In 2018 werd de aanvankelijke deelneming van 25% in Dunkerque LNG uit de deelnemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode gehaald toen de controle over de onderneming werd genomen in november 2018. Die onderneming wordt voortaan globaal geconsolideerd. Daarnaast werd de deelneming van 50% in Swedegas Holding door de groep verkocht in november. Beide verrichtingen worden geregistreerd in de wijzigingen in de consolidatiekring.

In 2018 stemmen de kapitaalverhogingen overeen met de kapitaalinbrengen in TAP. De kapitaalverminderingen komen van Dunkerque LNG ingevolge het aangaan van externe financiering na de ingebruikneming van de terminal. Die kapitaalverminderingen vonden plaats voordat de groep de controle over onderneming overnam.

Toelichting 5.5. Overige financiële vaste activa

Overige financiële vaste activa	In duizenden euro's		
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Tegen kostprijs gewaardeerde aandelen	5.5.1	2.744	2.777
Financiële activa tegen reële waarde door de winst- en verliesrekening	5.5.2/6	0	81.092
Beleggingen tegen geamortiseerde kostprijs	5.5.2/6	9.656	0
Andere beleggingen tegen geamortiseerde kostprijs	5.5.2/6	65.990	0
Financiële instrumenten tegen reële waarde via de resultatenrekening	5.5.3/6	4.625	0
Financiële instrumenten tegen reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	5.5.4/6	5.708	9.801
Overige financiële activa tegen kostprijs		272	253
Totaal		88.995	93.923

5.5.1. De aandelen van die vennootschappen, die activiteiten uitvoeren die van belang zijn voor de groep Fluxys, worden aangehouden met de bedoeling ze op lange termijn te behouden zonder evenwel een aanzienlijke controle of invloed te kunnen uitvoeren. Deze aandelen zijn tegen aanschaffingswaarde opgenomen aangezien zij niet op een actieve markt worden verhandeld.

5.5.2. Die rubrieken bevatten de geldbeleggingen met een looptijd van meer dan een jaar. Zij zijn voornamelijk uitgegeven door Flux Re waarvan de thesaurie dient tot het dekken van de risico's van de onderneming in het kader van haar herverzekeringsactiviteiten. De vervaldag van die beleggingen bevindt zich tussen 2020 en 2027.

5.5.3. Op 31-12-2018 betreffen de financiële instrumenten tegen reële waarde via de resultatenrekening hoofdzakelijk de afgeleide instrumenten in verband met de valuta SEK. Aangezien Swedegas Holding werd verkocht, heeft de groep de risicoafdekking voor de valuta SEK afgewikkeld en die instrumenten geneutraliseerd. In de komende jaren moet de groep echter nog een cashbedrag ontvangen (zie Toelichting 6).

5.5.4. Op 31-12-2018 betreffen de financiële instrumenten tegen reële waarde via de andere elementen van het totale resultaat hoofdzakelijk de afgeleide instrumenten tot het dekken van de risico's van de groep op het vlak van de valuta CHF en de interestvoeten (afdekking via caps). Op 31-12-2017 hadden financiële instrumenten tegen reële waarde via de andere elementen van het totale resultaat voornamelijk betrekking op afgeleide instrumenten tot het dekken van de risico's van de groep op het vlak van de valuta CHF en SEK (zie Toelichting 6).

Toelichting 5.6. Overige vorderingen en overige activa

Overige vorderingen	Toelichting	In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Langlopende leningen	5.6.1	99.957	110.673
Fondsenwerving en andere	5.6.2	9.319	357.591
Totaal		109.276	468.264

5.6.1. Interconnector (UK) heeft ingetekend op obligaties van F L Zeebrugge, met uiterlijke vervaldag in november 2025. Deze obligaties in euro hebben een vaste rentevoet.

5.6.2. In het kader van de installaties in aanbouw werden tot eind 2018 aandeelhoudersleningen aan TAP gestort. TAP heeft die leningen aan de groep terugbetaald eind december 2018 zodra zijn externe financiering rond was.

Overzicht van de looptijden van de overige vorderingen op 31-12-2018	In duizenden euro's		
	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Langlopende leningen	60.402	39.555	99.957
Fondsenwerving en overige	9.319	0	9.319
Totaal	69.721	39.555	109.276

Overzicht van de looptijden van de overige vorderingen op 31-12-2017		In duizenden euro's	
	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Langlopende leningen	52.857	57.816	110.673
Fondsenwerving en overige	357.591	0	357.591
Totaal	410.448	57.816	468.264

Overige vaste activa		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Overschot van de afdekkingsactiva 'IAS 19 personeelsbeloningen'	5.14	16.127	11.607
Over te dragen verzekeringslasten	5.6.3	2.538	4.222
Totaal		18.665	15.829

5.6.3. Fluxys LNG is verzekerd bij Credendo tegen bepaalde risico's in het kader van het transshipment-project. Die verzekering loopt tot 2021.

Het lopende deel van die betaalde premie is in deze rubriek opgenomen voor wat betreft het gedeelte op meer dan een jaar, terwijl het gedeelte dat binnen het jaar vervalt, is opgenomen onder 'Overige vlottende activa' (zie Toelichting 5.10.1).

Toelichting 5.7. Voorraden

Boekwaarde van de voorraden	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Voorraden hulpstoffen	24.942	16.628
Brutoboekwaarde	31.708	22.997
Waardeverminderingen	-6.766	-6.369
Voorraden handelsgoederen	14.897	13.113
Brutoboekwaarde	14.897	13.110
Waardeverminderingen	0	3
Bestellingen in uitvoering	230	150
Brutoboekwaarde	230	150
Waardeverminderingen	0	0
Totaal	40.069	29.891

De voorraad materieel van de vervoersactiviteit bevindt zich op zijn normaal exploitatieniveau. De evolutie ervan valt te verklaren door de integratie van de voorraden hulpstoffen van Gaz-Opale (niet inbegrepen in de impact van de voorraadbewegingen op het resultaat).

Invloed van de voorraadbewegingen op het resultaat	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Voorraadtoename of -gebruik	2.678	4.974
Waardeverminderingen	-400	831
Totaal	2.278	5.805

Toelichting 5.8. Handelsvorderingen en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Brutohandelsvorderingen		153.051	153.970
Waardeverminderingen		-1.567	-2.763
Nettohandelsvorderingen	5.8.1	151.484	151.207
Overige vorderingen		44.822	58.866
Totaal		196.306	210.073

5.8.1. Rekening houdend met de aan de klanten toegestane betalingstermijnen, een streng opvolgingsbeleid van zijn handelsvorderingen en een systematische evaluatie van de financiële draagkracht van zijn tegenpartijen, beperkt de Fluxys groep zijn blootstelling aan kredietrisico's, zowel op het vlak van faling als op het vlak van concentratie (zie Toelichting 6).

De verwachte en geboekte kredietverliezen op handelsvorderingen en overige vorderingen zijn niet van wezenlijke betekenis voor de groep Fluxys.

De handelsvorderingen kunnen als volgt worden uitgesplitst volgens hun ouderdom:

Nettohandelsvorderingen: ouderdomsbalans		In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Niet vervallen vorderingen		147.889	150.305
Vorderingen < 3 maanden		3.399	680
Vorderingen 3 - 6 maanden		96	0
Vorderingen > 6 maanden		0	0
Betwiste of dubieuze vorderingen		100	222
Totaal		151.484	151.207

De betwiste of dubieuze vorderingen omvatten hoofdzakelijk openstaande vorderingen op netgebruikers. Op de vorderingen die als oninbaar worden beschouwd, wordt een waardeverminderingen ten belope van 100% toegepast.

Toelichting 5.9. Geldbeleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten

De geldbeleggingen omvatten beleggingen in de vorm van obligaties, kortlopend schuldpapier (commercial paper) en bankdeposito's op meer dan drie maanden en maximaal een jaar.

De geldmiddelen en kasequivalenten stemmen in hoofdzaak overeen met beleggingen in de vorm van kortlopend schuldpapier, die op het ogenblik van verwerving een maximale looptijd van drie maanden hebben, termijndeposito's bij kredietinstellingen, banktegoeden in rekening courant en kasgelden.

Geldbeleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Geldbeleggingen	270.215	162.696
Geldmiddelen en kasequivalenten	296.558	265.668
Kasequivalenten	0	0
Rekeningen op korte termijn	22.707	73.665
Banktegoeden	273.823	191.969
Kasgeld	28	34
Totaal	566.773	428.364

De verwachte en geboekte kredietverliezen op geldbeleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten zijn niet van wezenlijke betekenis voor de groep Fluxys.

Toelichting 5.10. Overige vlottende activa

Overige vlottende activa	Toelichtingen	In duizenden euro's	
		31-12-2018	31-12-2017
Verkregen opbrengsten		2.528	2.515
Over te dragen kosten		17.922	17.561
Overige vlottende activa	5.10.1	1.792	2.956
Totaal		22.242	23.032

De overige vlottende activa zijn hoofdzakelijk samengesteld uit voorafbetaalde kosten ten belope van 17.922 k€ (verzekeringen, huurgelden, ...) en uit diverse verkregen opbrengsten.

5.10.1. De overige vlottende activa omvatten eveneens het korte termijn deel van de overschotten van afdekkingsinstrumenten van het actief in verhouding tot de actuariële schuld met betrekking tot pensioenverplichtingen van de groep (zie Toelichtingen 5.6 en 5.14).

Toelichting 5.11. Eigen vermogen

Publigas heeft de naamloze vennootschap Fluxys opgericht op 12 juli 2010 waarin zij haar deelneming (89,97%) in Fluxys Belgium NV heeft ingebracht op 10 september 2010.

Op 30 maart 2011 heeft Caisse de dépôt et placement du Québec een deelneming verworven van 10% in het kapitaal van Fluxys NV door middel van een kapitaals-verhoging van 150 M€.

Op 28 november 2011 heeft Fluxys een tweede kapitaalverhoging doorgevoerd voor een bedrag van 300 M€.

Fluxys heeft andere kapitaalverhogingen doorgevoerd voor een totaal bedrag van 151,5 M€, waarvan 34,7 M€ niet-opgevraagd. Die laatste kapitaalverhogingen hebben de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) toegelaten om in te stappen in het kapitaal van Fluxys net zoals het personeel en management van de groep.

Op 31 december 2018 heeft Fluxys de volgende aandeelhoudersstructuur:

- 77,54%: Publigas
- 19,91%: Caisse de dépôt et placement du Québec
- 2,13%: FPIM
- 0,42%: Personeelsleden en management

Deze kapitaalverhogingen kaderen in het objectief van de groep om een solvabiliteitsratio van minstens een derde van het eigen vermogen te behouden.

De minderheidsbelangen belopen 1.483.557 k€ en vertegenwoordigen hoofdzakelijk de 10,00% minderheidsbelangen in Fluxys Belgium NV en haar dochterondernemingen (81.615 k€); de 49,35% in FluxSwiss (245.734 k€); de 23,68% in Interconnector (UK) (84.332 k€) en de 69,61% in Dunkerque LNG (1.072.357 k€).

Toelichting over de aandelen van de moedermaatschappij

	Gewone aandelen	Preferente aandelen	Totaal
I. Mutaties in het aantal aandelen			
1. Aantal aandelen, beginsaldo	86.816.972	0	86.816.972
2. Aantal uitgegeven aandelen	120.094	0	120.094
3. Aantal vernietigde of ingekochte gewone aandelen (-)	0	0	0
4. Aantal terugbetaalde, omgezette of verminderde preferente aandelen (-)	0	0	0
5. Andere toename (afname)	0	0	0
6. Aantal aandelen, eindsaldo	86.937.066	0	86.937.066
II. Overige informatie			
1. Nominale waarde van de aandelen	Zonder vermelding van nominale waarde		
2. Aantal aandelen in het bezit van de vennootschap zelf	0	0	0
3. Interimdividend betaald tijdens het boekjaar	0	0	0

Toelichting 5.12. Rentedragende verplichtingen

Langlopende rentedragende verplichtingen		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Financiële leaseovereenkomsten	5.12.1	101.655	111.812
Obligatieleningen	5.12.2	943.168	942.590
Overige leningen	5.12.3	1.737.103	1.104.426
Overige financieringen	5.12.4	95.343	157.538
Overige schulden	5.12.5	407.319	352.055
Gezamenlijke overeenkomsten	5.12.6	45.789	55.461
Totaal		3.330.377	2.723.882
Waarvan schulden gewaarborgd door overheidsinstellingen of zakelijke zekerheden		0	0

Kortlopende rentedragende verplichtingen		In duizenden euro's	
	Toelichting	31-12-2018	31-12-2017
Financiële leaseovereenkomsten	5.12.1	11.053	12.908
Obligatieleningen	5.12.2	3.456	362.336
Overige leningen	5.12.3	230.670	183.734
Overige financieringen	5.12.4	30.097	20.361
Overige schulden	5.12.5	95.367	57.918
Totaal		370.643	637.257
Waarvan schulden gewaarborgd door overheidsinstellingen of zakelijke zekerheden		0	0

5.12.1. Interconnector (UK) heeft een financiële leaseovereenkomst in euro met vaste rentevoet gesloten die vervalt in 2026. De overeenkomst heeft betrekking op compressie-installaties in Zeebrugge.

5.12.2. Fluxys Belgium heeft in november 2014 en oktober 2017 obligatieleningen uitgegeven voor een totaalbedrag van 700.000 k€. Deze obligaties bieden jaarlijkse brutocoupons tussen 1,75% en 3,25% en vervallen tussen 2027 en 2034. De obligaties voor een bedrag van 350.000 k€ die in 2012 werden uitgegeven, werden terugbetaald op de vervaldag in mei 2018.

Fluxys heeft in de loop van december 2015 en januari 2016 obligaties uitgegeven in de vorm van een Europese onderhandse plaatsing voor een totaalbedrag van 250 M€. Er werd een bedrag van 150 M€ uitgegeven voor een duur van 30 jaar en het saldo werd uitgegeven voor een looptijd van 20 jaar. Die obligaties bieden een jaarlijkse brutocoupon tussen 2,75% en 3,08%.

Dankzij die transacties kon Fluxys de duurtijd van zijn financieringen diversifiëren aan voordelige voorwaarden.

5.12.3. De overige leningen bestaan op 31-12-2018 uit:

- Een lening op 25 jaar ten belope van 306,0 M€ tegen een vaste rentevoet, in december 2008 afgesloten bij de EIB ter financiering van de investeringen voor de ontwikkeling van het gasvervoersnet.
- Leningen aangegaan door FluxSwiss en Transitgas met een saldo van 285,6 M€ op 31-12-2018. *CAP-instrumenten* werden door de groep verworven om de risico's van de variabele rentevoet van die leningen te beperken.
- Leningen door TENP KG aangegaan waarvan het saldo 131,8 M€ bedraagt op 31-12-2018.
- Leningen met vaste rentevoet aangegaan door Fluxys ten belope van 329,8 M€ met vervaldagen tussen 2021 en 2028.
- Leningen met vaste rentevoet ten belope van 45,0 M€ die werden toegekend door de aandeelhouders Publigas en FPIM en die aflopen tussen 2020 en 2032.
- Een lening aangegaan door Dunkerque LNG voor een bedrag van 795,7 M€, variabele interestvoet, terugbetaalbaar op 31-12-2022
- Leningen op korte en middellange termijn en pro rata interesten voor het saldo.

5.12.4. De overige financieringen stemmen overeen met de bedragen die voor de groep beschikbaar zijn voor de financiering van investeringen, onder andere de tweede steiger in Zeebrugge en de kosten die verband houden met de conversie van een deel van het gastransportnet. Op die bedragen wordt voor een deel een rentevoet op 10 jaar toegepast en de gemiddelde 'Euribor 1 jaar' rentevoet voor het saldo.

5.12.5. De regulatoire verplichtingen, opgenomen in de rubriek 'Overige schulden' omvatten het positieve verschil tussen de gefactureerde gereguleerde tarieven en de verworven gefactureerde gereguleerde tarieven. Het gedeelte opgenomen in de rubriek 'Langlopende verplichtingen' betreft de regulatoire verplichtingen te gebruiken binnen meer dan één jaar terwijl onder de 'kortlopende verplichtingen' de regulatoire verplichtingen zijn opgenomen te gebruiken binnen het jaar. Deze bedragen zijn rentedragend.

5.12.6. Die bedragen komen overeen met de door de medevennoten ingebrachte kapitalen in de gezamenlijke bedrijfsactiviteiten Transitgas en TENP KG. Zij komen voort uit het feit dat de integratiepercentages van die gezamenlijke bedrijfsactiviteiten niet gebaseerd zijn op de rechten verbonden aan de participaties aangehouden in die ondernemingen, doch gebaseerd zijn op de rechten verbonden aan de activa en de verplichtingen uit passiva aangegaan door de groep, overeenkomstig de gereserveerde capaciteit in de installaties.

Veranderingen in verplichtingen met betrekking tot financieringsactiviteiten

In duizenden euro's

	31.12.2017	Kas- stromen	Andere bewegingen					31.12.2018	
			Herclassificatie tussen langlopende en kortlopende verplichtingen	Aanpassing vorige jaar en waarde- vermindering van de reële waarde	Variatie van de betaalde rente	Afschrij- vingen van de uitgifte- kosten	Omreke- ningsver- schillen	Mutaties in de consoli- datiekring	Totaal
Langlopende rentedragende verplichtingen	2.723.882	-32.797	-158.904	-2.003	-2.685	4.478	896	797.510	3.330.377
Financiële leaseovereenko- msten	111.812	0	-11.053	0	0	0	896	0	101.655
Obligatie- leningen	942.590	0	0	0	0	578	0	0	943.168
Overige leningen	1.104.426	-16.194	-147.851	-2.003	-2.685	3.900	0	797.510	1.737.103
Overige financieringen	157.538	-62.195	0	0	0	0	0	0	95.343
Overige schulden	352.055	55.264	0	0	0	0	0	0	407.319
Gezamenlijke overeenkomsten	55.461	-9.672	0	0	0	0	0	0	45.789
Kortlopende rentedragende verplichtingen	637.257	-415.482	158.904	0	-10.086	50	0	0	370.643
Financiële leaseovereenko- msten	12.908	-12.908	11.053	0	0	0	0	0	11.053
Obligatie- leningen	362.336	-350.000	0	0	-8.930	50	0	0	3.456
Overige leningen	183.734	-99.759	147.851	0	-1.156	0	0	0	230.670
Overige financieringen	20.361	9.736	0	0	0	0	0	0	30.097
Overige schulden	57.918	37.449	0	0	0	0	0	0	95.367
Totaal	3.361.139	-448.279	0	-2.003	-12.771	4.528	896	797.510	3.701.020

De kasstromen van rentedragende verplichtingen zijn opgenomen in de rubrieken IV.1.6, 2.3 en 2.5 van het geconsolideerd kasstroomoverzicht.

De kolommen 'Variatie van de betaalde rente' en 'Afschrijvingen van uitgiftekosten' komen overeen met het verschil tussen de betaalde interesten (zie rubriek IV.3.1 van de tabel met het geconsolideerd kasstroomoverzicht) en de interestlasten op de schulden (zie Toelichting 4.5.1).

Looptijden van de rentedragende verplichtingen niet geactualiseerd op 31-12-2018				In duizenden euro's
	Op maximaal 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Financiële leaseovereenkomsten	17.738	59.350	62.823	139.911
Obligatieleningen	27.839	97.598	1.188.717	1.314.154
Overige leningen	271.199	1.522.012	427.958	2.221.169
Overige financieringen	30.706	36.308	64.902	131.916
Overige schulden	95.367	292.064	115.255	502.686
Gezamenlijke overeenkomsten	0	45.789	0	45.789
Totaal	442.849	2.053.121	1.859.655	4.355.625
Bijkomende informatie				
Financiële leaseovereenkomsten				
Contante waarde van de minimale lease- betalingen aan marktconforme rente	21.047	57.608	60.978	139.633
Totaal van de minimale betalingen (A)	17.738	59.350	62.823	139.911
Interesten (B)	6.685	9.967	10.551	27.203
Totaal van de financiële leaseovereenkomsten (A-B)	11.053	49.383	52.272	112.708

Looptijden van de rentedragende verplichtingen niet geactualiseerd op 31-12-2017

In duizenden euro's

	Op maximaal 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Financiële leaseovereenkomsten	18.884	71.954	63.970	154.808
Obligatieleningen	391.801	345.376	922.916	1.660.093
Overige leningen	218.068	854.163	456.432	1.528.663
Overige financieringen	21.001	78.638	85.377	185.016
Overige schulden	57.918	178.251	173.804	409.973
Gezamenlijke overeenkomsten	0	55.461	0	55.461
Totaal	707.672	1.583.843	1.702.499	3.994.014

Bijkomende informatie
Financiële leaseovereenkomsten

Contante waarde van de minimale lease- betalingen aan marktconforme rente	20.094	75.277	66.924	162.295
Totaal van de minimale betalingen (A)	18.884	71.954	63.970	154.808
Interesten (B)	5.976	18.261	5.851	30.088
Totaal van de financiële leaseovereenkomsten (A-B)	12.908	53.693	58.119	124.720

Toelichting 5.13. Voorzieningen

5.13.1. Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Voorzieningen voor personeelsbeloningen	In duizenden euro's
Voorzieningen op 31-12-2017	66.501
Toevoegingen	8.743
Bestedingen	-7.281
Terugnemingen	0
Kosten m.b.t. verdiscontering	4.051
Actuariële verschillen opgenomen in het resultaat (anciënniteitspremies)	-427
Verwacht rendement	-2.180
Actuariële verschillen rechtstreeks in eigen vermogen geboekt	-5.441
Overdracht naar het actief	3.356
Omrekeningsverschillen	-851
Wijzigingen in de consolidatiekring	6.648
Voorzieningen op 31-12-2018 waarvan:	73.119
Langlopende voorzieningen	68.469
Kortlopende voorzieningen	4.650

De eerste globale consolidatie van Dunkerque LNG en Gaz-Opale heeft aanleiding gegeven tot een stijging van de voorzieningen in de wijzigingen in de consolidatiekring. De andere voorzieningen met betrekking tot de niet-voorgefinancierde personeelsbeloningen (zie Toelichting 5.14) kennen een lichte daling.

De toegezegd-pensioenregelingen vertonen een overschot van de afdekkingsactiva tegenover de actuariële schuld met betrekking tot de geschatte verplichtingen van de groep op 31-12-2018. Dat bedrag werd bijgevolg op het actief van de balans overgeboekt naar de rubriek 'Overige langlopende activa' (zie Toelichting 5.6) en 'Overige vlottende activa' (zie Toelichting 5.10.1). In overeenstemming met IFRIC 14 had de groep de geboekte activa in 2017 begrensd op 14.563 k€ in afwachting van een aanpassing van het financieringsbeleid voor pensioenfondsen. Dat beleid werd in 2018 aangepast om erover te

zorgen dat de overschotten over de duur van de pensioenplannen worden teruggewonnen. Die begrenzing is in 2018 dus niet meer van toepassing.

5.13.2. Overige voorzieningen

Voorzieningen:	In duizenden euro's		
	Geschillen en schadegevallen	Milieu en heraanleg van sites	Totaal overige voorzieningen
Voorzieningen op 31-12-2017	2.866	16.108	18.974
Toevoegingen	3.892	0	3.892
Bestedingen	-13.194	-120	-13.314
Terugnemingen	0	0	0
Kosten m.b.t. verdiscontering	0	59	59
Omrekeningsverschillen	5	1.506	1.511
Wijzigingen in de consolidatiekring	12.800	32.885	45.685
Overige	0	2.160	2.160
Voorzieningen op 31-12-2018, waarvan:	6.369	52.598	58.967
Langlopende voorzieningen	2.503	52.389	54.892
Kortlopende voorzieningen	3.866	209	4.075

De voorzieningen voor geschillen en schadegevallen zijn gestegen wegens de integratie van Dunkerque LNG in de consolidatiekring. Op het einde van het boekjaar heeft die onderneming een voorziening aangelegd voor een bedrag van 3,9 M€ voor geraamde meerkosten in het kader van de stillegging van de terminal van Dunkerque LNG voor werken aan de toorts en de snellaadinstallaties. De aanwendungen en wijzigingen in de consolidatiekring hebben ook betrekking op die werken bij Dunkerque LNG.

De voorzieningen voor de heraanleg van sites registreren in 2018 een voorziening voor de ontmanteling van de LNG-terminal van Dunkerque LNG in de rubriek van de wijzigingen in de consolidatiekring.

5.13.3. Mutaties in de winst- en verliesrekening en overzicht van de looptijden van de voorzieningen

De mutaties van de voorzieningen in de winst- en verliesrekening worden als volgt uitgesplitst:

Invloed				In duizenden euro's
	Toevoegingen	Bestedingen en terugnemingen	Totaal	
Bedrijfsresultaat	12.635	-20.595	-7.960	
Financieel resultaat	4.110	-2.607	1.503	
Totaal	16.745	-23.202	-6.457	

Looptijden van de voorzieningen op 31-12-2018				In duizenden euro's
	Op maximaal 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Geschillen en schadegevallen	3.866	0	2.503	6.369
Milieu en heraanleg van sites	209	2.830	49.559	52.598
Subtotaal	4.075	2.830	52.062	58.967
Personeelsbeloningen	4.650	18.600	49.869	73.119
Totaal	8.725	21.430	101.931	132.086

Looptijden van de voorzieningen op 31-12-2017				In duizenden euro's
	Op maximaal 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot max. 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Geschillen en schadegevallen	0	403	2.463	2.866
Milieu en heraanleg van sites	325	1.484	14.299	16.108
Subtotaal	325	1.887	16.762	18.974
Personeelsbeloningen	3.984	19.615	42.902	66.501
Totaal	4.309	21.502	59.664	85.475

Verdisconteringsvoet

Er dient aangestipt te worden dat de voorzieningen op lange termijn systematisch verdisconteerd worden op basis van rentevoeten die - in functie van de looptijd - als volgt geëvolueerd zijn:

Verdisconteringsvoet	31-12-2018	31-12-2017
Van 1 tot 5 jaar	0,31 %	0,02 %
Van 6 tot 9 jaar	1,10 %	0,86 %
Van 10 tot 12 jaar	1,27 %	0,90 %
Van 13 tot 19 jaar	1,70 %	1,73 %
Boven 19 jaar	1,72 %	1,81 %

Voorzieningen voor geschillen en schadegevallen

Die voorzieningen zijn aangelegd voor waarschijnlijke uitbetalingen in het kader van geschillen zoals de bouw van de LNG Terminal in Zeebrugge (1983) en in het kader van de stillegging van de terminal van Dunkerque LNG voor werken aan de toorts en de snellaadinstallaties.

De raming van de voorzieningen gebeurt ofwel op basis van het bedrag van de ingediende claims, ofwel op basis van het geraamde bedrag van het gelopen risico.

Voorzieningen voor milieu en heraanleg van sites

Die voorzieningen dekken in hoofdzaak uitgaven ter ontmanteling, bescherming, sanering en heraanleg van sites die momenteel worden gesloten.

In België worden die voorzieningen aangelegd in het kader van de gewestelijke milieuwetgeving en in het kader van de Gaswet. Voor de uitvoering van de werkzaamheden in kwestie moeten actieplannen worden uitgewerkt en diverse studies worden verricht in samenwerking met de verschillende beleidsniveaus en de daartoe opgerichte instellingen.

Toelichting 5.14. Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Beschrijving van de voornaamste pensioenregelingen en aanverwante voordelen

In België worden de rechten van het personeel uit de Elektriciteits- en Gassector door collectieve overeenkomsten geregeld.

Toegezegde pensioenregelingen

Die overeenkomsten, van toepassing in België op het 'gebaremiseerd' personeel dat voor 1 juni 2002 in dienst is genomen en op het kaderpersoneel dat voor 1 mei 1999 is aangeworven, geven de aangeslotenen de mogelijkheid om van een kapitaal te genieten dat volgens een formule berekend wordt welke rekening houdt met het jaarsalaris per einde loopbaan en de verworven anciënniteit bij pensionering. Het gaat hier om toegezegde pensioenregelingen.

De verplichtingen die uit die pensioenregelingen voortvloeien, worden gefinancierd bij verschillende pensioenfondsen die zijn opgezet voor de Elektriciteits- en Gassector en bij verzekeringsmaatschappijen.

De pensioenregelingen worden gefinancierd door werknemers- en werkgeversbijdragen. De werkgeversbijdragen worden jaarlijks bepaald op basis van een actuariële waardering. De bedoeling ervan is om ervoor te zorgen dat aan de wettelijke verplichtingen inzake minimum-financiering wordt voldaan en dat de financiering van de pensioenuitkeringen op lange termijn gewaarborgd is.

Beschrijving van de voornaamste actuariële risico's

In het kader van de toegezegde pensioenregelingen wordt de groep blootgesteld aan risico's verbonden met genomen actuariële hypothesen op het vlak van investeringen, rentevoeten, levensverwachtingen en salarisevoluties.

De actuele waarde van verplichtingen met betrekking tot toegezegde pensioenregelingen wordt vastgelegd, gebruik makend van een verdisconteringsvoet gebaseerd op obligaties van hoge kwaliteit.

Ieder jaar wordt de verdisconteringsvoet gebruikt voor het berekenen van de financiering van de pensioenverplichtingen en de minimale financiële vereisten, vergeleken met het verwachte rendement van de afdekkingsactiva. Dat laatste wordt bekomen, vertrekkend van de risicoloze rentevoeten op de financiële markten op balansdatum, de risicopremies voor elke categorie van activa in portefeuille en hun overeenkomstige volatiliteit. Indien het verwachte rendement lager is dan de verdisconteringsvoet wordt die laatste verlaagd.

De hypothesen betreffende de salarisstijgingen, de inflatie, de personeelsbewegingen en de verwachte gemiddelde pensioenleeftijd worden vastgelegd op basis van historische statistieken van de maatschappij. De gebruikte sterftetabellen zijn deze gepubliceerd door het IABE (Instituut van Actuarissen in België).

De toegezegd-pensioenregelingen vertonen een overschot van de afdekkingsactiva ten belope van 17.919 k€ tegenover de actuariële schuld met betrekking tot de geschatte verplichtingen van de groep op 31-12-2018. Dat bedrag werd bijgevolg op het actief van de balans overgeboekt naar de rubriek 'Andere niet-courante activa' en 'Andere courante activa.' In overeenstemming met IFRIC 14 had de groep de geboekte activa in 2017 begrensd op 14.563 k€ in afwachting van een aanpassing van het financieringsbeleid voor pensioenfondsen. Dat beleid werd in 2018 aangepast om ervoor te zorgen dat de overschotten over de duur van de pensioenplannen worden teruggewonnen. Die begrenzing is in 2018 dus niet meer van toepassing.

Pensioenregelingen met vastgelegde bijdragen met een gegarandeerd minimumrendement

In België geniet het 'gebaremiseerd' personeel dat sinds 1 juni 2002 in dienst is genomen, kaderpersoneel dat sinds 1 mei 1999 is aangeworven evenals de directieleden pensioenregelingen met vastgelegde bijdragen. Andere ondernemingen van de groep kennen gelijkaardige voordelen toe aan sommige categorieën van hun personeel.

De pensioenplannen worden gevormd door de bijdragen van de werknemers en werkgevers. De bijdragen van de werkgevers zijn een veelvoud van de bijdragen van de werknemers.

In België worden de verplichtingen die voortvloeien uit die pensioenplannen, gefinancierd bij diverse pensioenfondsen opgericht voor de sector Elektriciteit en Gas en bij verzekeringsmaatschappijen.

De activa van de pensioenfondsen zijn verdeeld over de volgende diverse risicocategorieën:

- *Low risk*: de obligaties van de eurozone en/of van hoge kwaliteit.
- *Medium risk*: spreiding van de risico's over obligaties, converteerbare obligaties, onroerende goederen en eigen vermogensinstrumenten.
- *High risk*: eigen vermogensinstrumenten, onroerende goederen, ...
- *Dynamic Asset Allocation*: snelle aanpassing van de portefeuillestructuur in functie van specifieke gebeurtenissen teneinde de verliezen in de stressperiodes te beperken.

De Belgische wetgeving verplicht de werkgever de minimale rendementspercentages te waarborgen voor de regimes met vastgelegde bijdragen. Die percentages verschillen naargelang de op de markt vastgestelde percentages.

De door de werkgever minimale gegarandeerde rendementen zijn:

- Voor premies betaald sinds 01-01-2016 is het minimale rendement variabel in functie van de OLO-rente, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Gezien de huidige koers werd het gegarandeerd minimumrendement vastgelegd op 1,75%.
- Voor premies betaald tot 31-12-2015 is een minimaal rendement van 3,25% voor de werkgeversbijdragen en 3,75% voor de werknemersbijdrage van toepassing tot die datum.
Vanaf 01-01-2016 wordt het minimumrendement berekend zoals vermeld in de vorige paragraaf.

De boekhoudkundige methode die door de groep wordt gebruikt om de regelingen van 'toegezegde bijdragen' met gegarandeerd minimumrendement te waarderen is identiek aan de methode gebruikt voor de 'toegezegde pensioenregelingen' (zie Toelichting 2.16).

Omschrijving van de voornaamste risico's

De pensioenregelingen met vastgelegde bijdragen stellen de werkgever bloot aan het risico van het gewaarborgd rendement van de activa van de pensioenfondsen die geen voldoende gewaarborgd rendement bieden.

Andere voordelen voor het personeel op lange termijn

De Fluxys groep geeft ook andere pensioenvoordelen, brugpensioenregimes, andere voordelen na tewerkstelling zoals de terugbetaling van medische kosten en tariefverminderingen, evenals andere voordelen op lange termijn (anciënniteitspremies). Deze voordelen worden niet allemaal voorgefinancierd.

Toestand van de financiering van de pensioenregelingen

In duizenden euro's	Pensioenen *		Andere **	
	2018	2017	2018	2017
Actuele waarde van de verplichtingen	-217.988	-200.724	-43.605	-52.183
Reële waarde van de activa	206.393	215.969	0	0
Financiële toestand van de regelingen	-11.595	15.245	-43.605	-52.183
Impact van de plafonnering van de activa	0	-15.000	0	0
Andere	0	0	0	0
Netto toestand	-11.595	245	-43.605	-52.183
Waarvan activa	17.919	14.563	0	0
Waarvan passiva	-29.514	-14.318	-43.605	-52.183

* De pensioenen omvatten eveneens niet-voorgefinancierde verplichtingen inzake brugpensioen en vervroegd vertrek. Sinds 2018 omvatten ze eveneens de gestorte premies als afdekking van pensioenregelingen waarvan het profiel rekening houdt met de anciënniteit.

** De rubriek 'Andere' bevat de tijdens de loopbaan gestorte anciënniteitspremies, evenals andere voordelen na de tewerkstelling (terugbetaling van medische kosten en tariefvoordelen).

Mutaties in de actuele waarde van de verplichtingen

In duizenden euro's	Pensioenen *		Andere **	
	2018	2017	2018	2017
Begin van de periode	-200.724	-200.907	-52.183	-54.412
Kost van de prestaties	-7.837	-7.218	-1.161	-1.681
Kosten brugpensioen	274	234	0	0
Financiële kost (-) / opbrengst (+)	-3.391	-2.195	-660	-721
Bijdragen van de deelnemers	-767	-1.892	0	0
Wijzigingen in de demografische veronderstellingen	-1.800	-1.746	-75	897
Wijzigingen in de financiële veronderstellingen	7.064	-1.308	256	994
Ervaringswijzigingen	-4.116	2.926	297	876
Kosten van voorbije periodes	0	0	0	0
Betaalde prestaties	7.663	9.992	1.801	1.864
Wijzigingen in de consolidatiekring	-6.200	0	0	0
Herclassificaties	-8.154	0	8.154	0
Andere	0	1.390	-34	0
Aan het eind van de periode	-217.988	-200.724	-43.605	-52.183

De in 2018 geboekte transfers stemmen overeen met de verbintenissen met betrekking tot pensioenregelingen waarvan het stortingsprofiel van de premies rekening houdt met de anciënniteit.

Mutaties in de reële waarde van de activa van de pensioenplannen

In duizenden euro's	Pensioenen *		Andere **	
	2018	2017	2018	2017
Begin van de periode	215.969	205.717	0	0
Interestopbrengsten	2.180	2.198	0	0
Rendement van de fondsbeleggingen (met uitzondering van de netto interestopbrengsten)	-11.096	10.342	0	0
Werkgeversbijdragen	5.461	7.121	1.801	1.864
Bijdragen van de deelnemers	767	1.892	0	0
Geleverde prestaties	-7.663	-9.992	-1.801	-1.864
Wijzigingen in de financiële veronderstellingen	338	0	0	0
Andere	437	-1.309	0	0
Aan het eind van de periode	206.393	215.969	0	0
Reëel rendement van de fondsbeleggingen	-8.916	12.540	0	0

Het werkelijke rendement van de pensioenplannen werd beïnvloed door de situatie op de financiële markten eind 2018.

In resultaat opgenomen kosten

In duizenden euro's	Pensioenen *		Andere **	
	2018	2017	2018	2017
Pensioenkost				
Kost van de geleverde diensten	-7.837	-7.218	-1.161	-1.681
Kost van vervroegde pensionering	274	234	0	0
Kost van verstreken diensttijd	0	0	0	0
Winst (verlies) op de overige lange termijnvoordelen	271	0	156	1.469
Netto interest op het netto passief / (actief)				
Interestkosten op de verplichtingen	-3.391	-2.195	-660	-721
Interestopbrengsten op fondsbeleggingen	2.180	2.198	0	0
Kost in de winst- en verliesrekening	-8.503	-6.981	-1.665	-933

Actuariel verlies (winst) opgenomen in de andere componenten van het totaalresultaat

In duizenden euro's	Pensioenen *		Andere **	
	2018	2017	2018	2017
Wijzigingen in de demografische veronderstellingen	-889	-1.746	-75	897
Wijzigingen in de financiële veronderstellingen	6.220	-1.308	100	-475
Ervaringswijzigingen	-4.116	2.926	297	876
Impact van de plafonnering van de activa	15.000	-15.000	0	0
Rendement van de fondsbeleggingen (met uitzondering van de netto interestopbrengst)	-11.096	10.342	0	0
Actuariële verliezen (winsten) opgenomen in de overige componenten van het totaalresultaat	5.119	-4.786	322	1.298

Overzicht volgens het type deelnemers

In duizenden euro's	2018	2017
Actieve deelnemers	-223.262	-212.509
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	-9.452	-11.288
Gepensioneerden en genietters	-28.879	-29.110
Totaal	-261.593	-252.907

Overzicht volgens het type prestaties

In duizenden euro's	2018	2017
Prestaties betreffende pensioenen en overlijdens	-217.988	-200.724
Overige voordelen na de tewerkstelling (medische kosten en tariefvoordelen)	-31.947	-32.081
Anciënniteitspremies	-11.658	-20.102
Totaal	-261.593	-252.907

Voornaamste toegepaste actuariële veronderstellingen

	2018	2017
Verdisconteringsvoet van 10 tot 12 jaar	1,27%	0,90 %
Verdisconteringsvoet van 13 tot 19 jaar	1,70%	1,73 %
Verdisconteringsvoet boven 19 jaar	1,72%	1,81 %
Verwachte stijging van het gemiddeld loon	2,05%	1,75 %
Verwachte inflatie	1,75%	1,75 %
Verwachte stijging van de medische kosten	2,75%	2,75 %
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	1,75%	1,75 %
Verwachte gemiddelde pensioenleeftijd	63(BAR)/65(CAD)	63(BAR)/65(CAD)
Sterftetabel	IABE prospective	IABE prospective
Levensverwachting uitgedrukt in jaren:		
Voor een 65-jarige op balansdatum		
Man	20	20
Vrouw	24	24
Voor een 65-jarige binnen 20 jaar		
Man	22	22
Vrouw	26	26

De verdisconteringsvoet hangt af van de verwachte gemiddelde duur van de pensioenregelingen.

De reële waarde van de activa van de plannen is volgens volgende belangrijke categorieën onderverdeeld

	2018	2017
Beursgenoteerde participaties	79,43%	80,81%
Aandelen – Eurozone	15,97%	15,65%
Aandelen – buiten de Eurozone	20,61%	21,08%
Staatsobligaties – Eurozone	1,78%	4,91%
Overige obligaties – Eurozone	27,08%	30,97%
Overige obligaties – buiten de Eurozone	13,99%	8,20%
Niet op de beurs genoteerde participaties	20,57%	19,19%
Verzekeringscontracten	0,00%	0,00%
Vastliggende waarden	2,75%	3,74%
Geldmiddelen en kasequivalenten	3,36%	0,96%
Overige	14,46%	14,49%
Totaal (in %)	100,00%	100,00 %
Totaal (in duizenden euro's)	206.393	215.969

Sensitiviteitsanalyse

Invloed op de verplichtingen	In duizenden euro's
	Toename (-) / Afname (+)
Verhoging van de verdisconteringsvoet (0,25%)	6.274
Verhoging van het gemiddeld loon – zonder inflatie (0,1%)	-2.360
Verhoging van de inflatie (0,25%)	-5.069
Verhoging van de medische kosten (0,1%)	-364
Verhoging van de tariefvoordelen (0,5%)	-485
Verhoging van de levensverwachting van gepensioneerden (1 jaar)	-1.367

Gewogen gemiddelde duur van de verplichtingen

	2018	2017
Gewogen gemiddelde duur van de verplichtingen inzake toegezegde regelingen	10	11
Gewogen gemiddelde duur van de overige verplichtingen na de tewerkstelling	19	19

Raming van de verwachte te storten bijdragen voor de personeelsbeloningen met betrekking tot de extralegale pensioenen

	In duizenden euro's
Verwachte bijdrage in 2019	3.066

De te betalen bijdragen zijn afhankelijk van de evolutie van de loonmassa van de betrokken populatie.

Toelichting 5.15. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Uitgestelde belastingvorderingen opgenomen in de balans	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Terugvorderbare fiscale verliezen	0	0
Overige terugvorderbare bedragen	1.311	0
Totaal	1.311	0

De uitgestelde belastingvorderingen zijn het gevolg van de eerste globale consolidatie van Gaz-Opale. Ze hebben hoofdzakelijk betrekking op de boeking van voorzieningen in overeenstemming met IAS 19 (Personeelsbeloningen).

Uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen in de balans	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Waardering van de vaste activa	872.796	504.055
Te ontvangen opbrengsten	867	1.376
Reële waarde van de financiële instrumenten	-198	262
Voorzieningen voor personeelsbeloningen of niet-aanvaarde voorzieningen	30.102	29.977
Overige normatieve verschillen	1.780	1.352
Totaal	905.347	537.022

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden per fiscale entiteit gecompenseerd.

De eerste belangrijke bron van uitgestelde belastingen is het verschil tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van de materiële en immateriële vaste activa. Dat verschil is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het feit dat de materiële en immateriële vaste activa worden geboekt tegen hun reële waarde, in toepassing van IFRS 3 Bedrijfscombinaties. De stijging van dit onderdeel is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de

eerste globale consolidatie van Dunkerque LNG en de voorlopige toewijzing van de bijbehorende prijs (zie Toelichting 3.1.1).

De overeenkomstig IAS 19 (Personeels-beloningen) geboekte voorzieningen en de volgens lokale normen geboekte, maar door IFRS niet aanvaarde voorzieningen, vormen de andere belangrijke bron van uitgestelde belastingen.

Tot slot heeft de waardering van de financiële instrumenten tegen hun reële waarde eveneens geleid tot de boeking van uitgestelde belastingen. Die instrumenten zijn hoofdzakelijk afdekkingsinstrumenten voor rentevoetrisico's en voor termijnverrichtingen in vreemde valuta. Wij verwijzen de lezer naar de toelichting betreffende de financiële instrumenten voor meer informatie over dat onderwerp.

Beweging van de periode	In duizenden euro's	
	Toelichting	Uitgestelde belastingen
Totaal van de uitgestelde belastingen op 31-12-2017		537.022
Uitgestelde belastingen – Winst- en verliesrekeningen	4.7.2	-40.985
Uitgestelde belastingen - Andere componenten van het totaalresultaat		1.246
Omrekeningsverschillen		5.190
Andere		568
Wijzigingen in de consolidatiekring		400.995
Totaal van de uitgestelde belastingen op 31-12-2018		904.036
Waaronder uitgestelde belastingvorderingen		-1.311
Waaronder uitgestelde belastingverplichtingen		905.347

Toelichting 5.16. Kortlopende handelsschulden en overige schulden

Kortlopende handelsschulden en overige schulden	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Handelsschulden	114.999	70.177
Schulden m.b.t. sociale lasten en bezoldigingen	35.876	32.828
Overige schulden	21.164	18.687
Totaal	172.039	121.692

De handelsschulden stijgen in 2018 wegens de eerste consolidatie van de schulden ten aanzien van de leveranciers van Dunkerque LNG en Gaz-Opale (zie Toelichting 3.1.1).

Toelichting 6. Financiële instrumenten

Principes voor het beheer van de financiële risico's

In het kader van het beleid van zijn activiteiten is de groep Fluxys blootgesteld aan kredietrisico's en risico's verbonden aan de tegenpartij, liquiditeits- en interestrisico's, wisselrisico's en marktrisico's. Die risico's beïnvloeden activa en passiva.

Het beleid van de groep Fluxys inzake het beheer van financiële risico's berust op voorzichtigheidsprincipes en sluit het beogen van speculatieve winsten uit. Ze ziet erop toe dat de blootstelling van de groep aan financiële risico's optimaal wordt ingedeckt. Elke afdekkingsstrategie wordt ten uitvoer gelegd in een concurrentieel proces met een gepast aantal tegenpartijen afhankelijk van de transactie en het te dekken nominale bedrag.

De administratieve organisatie, de beleidscontrole en de financiële rapportering verzekeren te allen tijde de opvolging en het beheer van de risico's.

Beleid inzake thesauriebeheer

De thesaurie van de Fluxys-groep wordt beheerd in het kader van een algemeen beleid dat door de raad van bestuur werd goedgekeurd.

Het doel van dat beleid is om de thesaurieposities binnen de groep te optimaliseren. Die verrichtingen gebeuren op basis van een vergoeding aan marktconforme voorwaarden.

Indien nodig kan de groep op korte, middellange of lange termijn geld lenen om in zijn thesauriebehoeften te voldoen.

De thesaurieoverschotten worden in de eerste plaats toegewezen aan de werkingsbehoeften en aan de projecten voor de verdere ontwikkeling van de vennootschappen van de groep Fluxys. De beleggingen worden permanent opgevolgd en maken stuk voor stuk het voorwerp uit van een risicoanalyse.

Daarnaast worden de thesaurieoverschotten belegd, hetzij bij eersterangs financiële instellingen, hetzij in de vorm van financiële instrumenten uitgegeven door ondernemingen met een notering van hoog niveau, hetzij in financiële instrumenten van emittenten waarvan de meerderheid van de aandeelhouders publiek is of die aanspraak kunnen maken op de waarborg van een Europese lidstaat. Die externe beleggingen worden voor concurrentie opengesteld zowel op niveau van het aanbod als op het niveau van de producten en worden in voldoende mate gediversifieerd om de concentratie van risico's verbonden aan de tegenpartij te vermijden.

Op 31-12-2018 bedragen de lange- en kortetermijngeldbeleggingen, de geldmiddelen en kasequivalenten 642.419 k€ tegenover 509.456 k€ op 31-12-2017. De terugbetaling door TAP eind december van aandeelhoudersleningen die in afwachting van externe financiering werden toegekend, verklaart het tijdelijk hoge niveau van de geldbeleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten op 31-12-2018.

Kredietrisico's en risico's verbonden aan de tegenpartij

De groep evalueert systematisch de financiële draagkracht van zijn tegenpartijen en past een strikt opvolgingsbeleid toe van zijn vorderingen. In het kader van zijn beleid inzake risico's verbonden aan de tegenpartij, onderwerpt de groep zijn potentiële klanten of leveranciers voorafgaandelijk aan een gedetailleerde financiële analyse (liquiditeit, solvabiliteit, rentabiliteit, reputatie en risico's). De groep doet beroep op interne en externe informatiebronnen zoals officiële analyses door gespecialiseerde ondernemingen (Moody's, Standard & Poor's en Fitch). Zij evalueren de ondernemingen in functie van het

risico en kennen hen een standaardnotering (*rating*) toe. De groep doet eveneens beroep op databanken met algemene, financiële en marktinformatie om zijn dossier over de potentiële klant of leverancier te vervolledigen.

Daarenboven kan de groep van de mogelijkheid, waarover hij in het merendeel van zijn activiteiten beschikt, gebruik maken om aan zijn tegenpartijen, op contractuele basis, een waarborg te vragen hetzij in de vorm van een bankwaarborg hetzij door een storting in geld. Op die manier beperkt de groep zijn blootstelling aan kredietrisico's zowel op het vlak van wanbetaling als op het vlak van concentratie.

Met het oog op het concentratierisico valt op te merken dat drie klanten ten belope van 25%, 13% en 13% aan de bedrijfsopbrengsten bijdragen. De verdeling ervan per activiteit geeft 401 M€ in transport, 28 M€ in opslag en 123 M€ in terminalling.

Wisselrisico

De functionele munteenheid van de groep is de euro.

Door haar internationale activiteiten is de groep Fluxys aan wisselrisico's blootgesteld. Op grond van ons beleid moeten alle valutapositionen die als zeker worden beschouwd, worden gedekt door een adequaat instrument. De blootstelling aan wisselrisico's voor netto-investeringen in het buitenland kunnen worden gedekt hetzij door rechtstreeks in vreemde valuta te lenen en het aflossingsschema af te stemmen op de verwachte inkomsten in vreemde valuta, hetzij door het bedrag van de overnameprijs in vreemde valuta te kopen en tegelijkertijd op termijn te verkopen waarbij de planning is gebaseerd op de geraamde inkomstenstromen volgens het overnameplan. Bij het opstellen van haar afdekkingsstrategie zorgt de groep ervoor dat 'plain vanilla' liquide instrumenten worden gebruikt bij solide tegenpartijen.

De groep is blootgesteld aan een CHF/EUR wisselrisico, voornamelijk door haar deelneming in FluxSwiss (geïnvesteed kapitaal, deel van de groep 255,4 M€).. Deze netto-investering in een activiteit in Zwitserland werd ingedekt door middel van valutatermijncontracten. Deze financiële instrumenten worden gekwalificeerd als afdekkingsinstrumenten. De wijzigingen in de reële waarde van de financiële instrumenten beïnvloeden rechtstreeks het eigen vermogen.

Intragroepsleningen aan onze dochterondernemingen in Zwitserland en in het Verenigd Koninkrijk worden gedekt, hetzij door middel van *cross-currency interest rate swaps* hetzij door middel van valuta-termijncontracten. Die instrumenten vormen een natuurlijke afdekking voor het valutarisico van de groep tussen de CHF/EUR en GBP/EUR. De wijzigingen in de reële waarde van de instrumenten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen.

De groep is ook blootgesteld aan een USD/EUR wisselrisico, voornamelijk door haar deelneming in LNG Link Investment AS en Mahon Shipping (geïnvesteed kapitaal, deel van de groep 3,5 M€). Die netto-investering in een activiteit in USD werd afgedekt door middel van valutatermijncontracten. Die financiële instrumenten worden gekwalificeerd als afdekkingsinstrumenten. De wijzigingen in de reële waarde van die instrumenten beïnvloeden rechtstreeks het eigen vermogen.

De groep was blootgesteld aan een SEK/EUR wisselrisico, door haar deelnemingen in Swedegas tot de verkoop van de deelneming in november 2018. De effecten van de valutatermijncontracten werden gecompenseerd door nieuwe contracten waarbij de blootstelling van de groep aan een SEK/EUR wisselrisico aldus definitief werd afgesloten. Die contracten worden op de balans geboekt tegen hun marktwaarde. Er wordt verwacht dat de waardeschommelingen van die contracten zich opheffen.

De reële waarde van die instrumenten wordt in detail uiteengezet in Toelichtingen 6.3 en 6.4 hierna. Die instrumenten vervallen tussen 2019 en 2026.

In 2018 heeft de Fluxys-groep geen ineffectiviteit in zijn afdekkingen vastgesteld.

Sensitiviteitsanalyse

De afdekkingsinstrumenten buiten beschouwing gelaten, zou een wijziging van 10% van de koers van de CHF in 2018 een impact van 22,1 M€ hebben op het eigen vermogen, terwijl een wijziging van 10% van de koers van de GBP een impact van 19,1 M€ zou hebben op het eigen vermogen toe te kennen aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij. Deze impact is bepaald op basis van de betreffende netto activa op balansdatum.

Rentevoetrisico

Aangezien de activa van de groep op lange termijn worden aangehouden, worden de leningen in het algemeen aangegaan voor een duur die nauw aanleunt bij de verwachte economische levensduur van de betrokken activa, voor zover de markt het toelaat.

Die leningen kunnen aan een vaste of variabele interestvoet worden aangegaan.

De groep Fluxys beheert haar rentevoetrisico op basis van een grondige waardering van haar activa en passiva. De schulden met variabele interestvoet worden enkel behouden als ze worden gedekt door activa die aan een vergelijkbaar risico zijn blootgesteld.

De andere schulden met variabele interestvoet worden gedekt door gepaste financiële instrumenten die ofwel de variabele interestvoeten omzetten in vaste interestvoeten, ofwel in een begrenzing van de variabele interestvoeten voorzien. Bij het opstellen van haar afdekkingsstrategie zorgt de groep ervoor dat 'plain vanilla' liquide instrumenten worden gebruikt bij solide tegenpartijen.

De schuldenlast van de groep bedraagt 3.701.020 k€ op 31-12-2018 tegenover 3.361.139 k€ op 31-12-2017. Zij bestaat hoofdzakelijk uit leningen die tussen 2019 en 2045 vervallen [zie Toelichting 5.12].

De leningen onderschreven door FluxSwiss en Transitgas (voor een bedrag van 252,1 M€), evenals een deel van de leningen van TENP KG (voor een bedrag van 88,3 M€) zijn gefinancierd tegen een variabele rentevoet op korte termijn.

Teneinde de blootstelling aan dat risico te beheersen beschikken de ondernemingen over *Caps* en *interest rate swap* contracten bedoeld om de variabele rentevoet om te wisselen tegen een vaste rentevoet. Die financiële instrumenten worden gekwalificeerd als afdekkingsinstrumenten. De schommelingen in de waarde van die laatste beïnvloedt rechtstreeks het eigen vermogen voor zover het effectieve deel van de afdekking betreft.

De reële waarde van die instrumenten wordt in detail uiteengezet in Toelichtingen 6.3 en 6.4 hierna. Die instrumenten vervallen tussen 2019 en 2024.

In 2018 heeft de Fluxys-groep geen ineffectiviteit in zijn afdekkingen vastgesteld.

In 2017 hebben FluxSwiss en Transitgas hun leningen heronderhandeld. De gevolgen van die heronderhandelingen hebben het resultaat van de periode beïnvloed, terwijl de interestlasten van de periode worden bepaald op basis van de aanvankelijke interestvoeten van die leningen. Tegelijkertijd hebben ze de afdekkingsinstrumenten van de kasstromen beëindigd, aangezien 'interest rate swaps' niet echt doeltreffend meer zijn in een omgeving met negatieve interestvoeten. De kosten van het beëindigen van de 'interest rate swaps' worden geleidelijk in het financiële resultaat opgenomen. Het in het resultaat op te nemen saldo bedraagt 7.720 k€ einde december 2018.

Daarnaast bevat het passief van de groep onder de rubriek 'rentedragende verplichtingen' de gereguleerde verplichtingen. Op die laatste worden interesten aangerekend. De groep loopt geen rentevoetrisico's op dat niveau.

Sensitiviteitsanalyse

De afdekkingsinstrumenten buiten beschouwing gelaten, zou een wijziging van 100 basispunten van de interestvoeten op de financieringen in FluxSwiss in 2018 een impact hebben op het financieel resultaat van 1,5 M€, in vergelijking met 1,6 M€ in het voorgaande jaar; van respectievelijk 0,8 M€ tegenover 1,5 M€ voor Transitgas, van 8,0M€ voor Dunkerque en van 0,7 M€ voor de twee jaar in TENP KG.

Liquiditeitsrisico

Het beheer van het liquiditeitsrisico is een belangrijke doelstelling binnen de groep Fluxys. Het bedrag van de beleggingen en de beleggingstermijn dekken in de mate van het mogelijke de termijnplanning van de thesauriebehoeften, rekening houdend met exploitatierisico's.

De groep Fluxys heeft financieringen afgesloten die contractuele clausules (*financial covenants*) bevatten waaraan op 31-12-2018 door de groep is voldaan. Die contractuele clausules bepalen na te leven ratio's van het type 'EBITDA tegenover de nettofinancieringskosten', 'EBITDA tegenover de netto financiële schuldgraad' en 'EBITDA tegenover de obligatieleningen en andere leningen' (zie Toelichting 7.8).

De aflooperperiode van de rentedragende passiva wordt in Toelichting 5.12 weergegeven.

Thesauriefaciliteiten

De groep beschikt over thesauriefaciliteiten voor een bedrag van 512,5 M€ op 31-12-2018 tegenover 612 M€ op 31-12-2017.

6.1. Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum

In duizenden euro's

31-12-2018

	Categorieën	Boekwaarde	Reële waarde	Niveaus
I. Vaste activa				
Overige financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	A	78.662	78.856	1&2
Overige financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening	B*	4.625	4.625	2
Overige financiële activa tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C*	5.708	5.708	2
Overige vorderingen	A	109.276	120.723	2
II. Vlottende activa				
Overige financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening	B*	1.311	1.311	2
Overige financiële activa tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C*	29	29	2
Handels- en overige vorderingen	A	196.306	196.306	2
Geldbeleggingen	A	270.215	270.215	1 & 2
Geldmiddelen en kasequivalenten	A	296.558	296.558	1 & 2
Totaal der financiële instrumenten op het actief		962.690	974.331	
I. Langlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen	A	3.330.377	3.341.209	2
Overige financiële verplichtingen tegen reële waarde via de resultatenrekening	B*	4.462	4.462	2
Overige financiële verplichtingen tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C*	1.273	1.273	2
II. Kortlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen	A	370.643	370.643	2
Overige financiële verplichtingen tegen reële waarde via de resultatenrekening	B*	0	0	2
Overige financiële verplichtingen tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C*	993	993	2
Handels- en overige schulden	A	172.039	172.039	2
Totaal der financiële instrumenten op het passief		3.879.787	3.890.619	

* Die financiële instrumenten worden gedetailleerd in Tabel 6.3.

De categorieën stemmen overeen met volgende financiële instrumenten:

- A. Financiële activa of financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs.
- B. Activa of verplichtingen tegen de reële waarde door de winst- en verliesrekening.
- C. Activa of verplichtingen tegen de reële waarde voor de andere elementen van het totaalresultaat.

6.2. Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum		In duizenden euro's		
31-12-2017	Categorieën	Boekwaarde	Reële waarde	Niveaus
I. Vaste activa				
Overige financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	A	3.030	3.030	2
Overige financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening	B**	81.092	81.092	1 & 2
Overige financiële activa tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C**	9.801	9.801	2
Overige vorderingen	A	468.264	484.897	2
II. Vlottende activa				
Overige financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening	B**	3.208	3.208	2
Overige financiële activa tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C**	880	880	2
Handels- en overige vorderingen	A	210.073	210.073	2
Geldbeleggingen	A	162.696	162.696	1 & 2
Geldmiddelen en kasequivalenten	A	265.668	265.668	1 & 2
Totaal der financiële instrumenten op het actief		1.204.712	1.221.345	
I. Langlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen	A	2.723.882	2.788.978	2
Overige financiële verplichtingen tegen reële waarde via de resultatenrekening	B**	263	263	2
Overige financiële verplichtingen tegen de reële waarde via de andere elementen van het totaalresultaat	C**	1.743	1.743	2
II. Kortlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen	A	637.257	629.594	2
Handels- en overige schulden	A	121.692	121.692	2
Totaal der financiële instrumenten op het passief		3.484.837	3.542.270	

** Die financiële instrumenten worden gedetailleerd in Tabel 6.4.

6.3 Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum

In duizenden euro's

31-12-2018	Kwalificatie	Bedrag gedekt (in K)	Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten		Toelichting
			Activa (kEUR)	Passiva (kEUR)	
I. Vaste activa en langlopende verplichtingen			10.333	5.735	5.5 & 6
A. Net investment hedge			4.338	0	5.5 & 6
CHF	Afdekkingsinstrument	CHF 102.430	4.338	0	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		CHF 60.078	1.735	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 42.352	2.603	0	
B. Cash Flow Hedge			1.370	1.273	6
IRS	Afdekkingsinstrument	EUR 8.031	0	106	6
1 tot 5 jaar		EUR 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		EUR 8.031	0	106	
CAP	Afdekkingsinstrument	CHF 293.700	1.370	1.167	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		CHF 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 293.700	1.370	1.167	
C. Natural Hedge			2.636	2.473	5.5 & 6
CCIRS	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	CHF 46.835	0	2.473	6
1 tot 5 jaar		CHF 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 46.835	0	2.473	
SEK	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	SEK 0	382	0	5.5 & 6
Meer dan 5 jaar		SEK 60.973	246	0	
Meer dan 5 jaar		-SEK 60.973	136	0	

6.3 Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum

In duizenden euro's

31-12-2018	Kwalificatie	Bedrag gedekt (in K)	Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten		Toelichting
			Activa (kEUR)	Passiva (kEUR)	
SEK	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	SEK 0	2.254	0	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		SEK 36.561	436	0	
1 tot 5 jaar		-SEK 36.561	1.818	0	
<u>D. Overige financiële instrumenten</u>	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument		1.989	1.989	5.5 & 6
1 tot 5 jaar			1.989	1.989	
Meer dan 5 jaar			0	0	
II. Vlottende activa en Kortlopende verplichtingen			1.340	993	5.5 & 6
<u>A. Net Investment Hedge</u>			29	132	5.5 & 6
USD	Afdekkingsinstrument	USD 3.305	0	132	6
CHF	Afdekkingsinstrument	CHF 10.440	29	0	5.5 & 6
<u>B. Cash Flow Hedge</u>			0	861	6
IRS	Afdekkingsinstrument	EUR 80.313	0	861	6
CAP	Afdekkingsinstrument	CHF 0	0	0	6
<u>C. Natural Hedge</u>			1.311	0	5.5 & 6
GBP	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	GBP 45.039	373	0	5.5 & 6
SEK	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	SEK 69.942	586	0	5.5 & 6
SEK	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	-SEK 69.942	352	0	5.5 & 6

6.4 Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum

In duizenden euro's

31-12-2017	Kwalificatie	Bedrag gedekt (in K)	Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten		Toelichting
			Activa (kEUR)	Passiva (kEUR)	
I. Vaste activa en langlopende verplichtingen			9.801	2.006	5.5 & 6
A. Net investment hedge			8.451	69	5.5 & 6
SEK	Afdekkingsinstrument	SEK 515.252	1.028	69	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		SEK 389.027	1.028	0	
Meer dan 5 jaar		SEK 126.225	0	69	
CHF	Afdekkingsinstrument	CHF 112.870	7.423	0	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		CHF 54.500	2.698	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 58.370	4.725	0	
B. Cash Flow Hedge			1.350	1.674	5.5 & 6
IRS	Afdekkingsinstrument	EUR 72.281	3	1.579	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		EUR 64.250	0	1.579	
Meer dan 5 jaar		EUR 8.031	3	0	
IRS	Afdekkingsinstrument	GBP 34.956	0	95	6
1 tot 5 jaar		GBP 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		GBP 34.956	0	95	
CAP	Afdekkingsinstrument	CHF 375.912	1.347	0	5.5 & 6
1 tot 5 jaar		CHF 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 375.912	1.347	0	
C. Natural Hedge			0	263	6
CCIRS	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	CHF 52.345	0	263	6
1 tot 5 jaar		CHF 0	0	0	
Meer dan 5 jaar		CHF 52.345	0	263	

6.4 Overzicht van de financiële instrumenten op afsluitdatum

In duizenden euro's

31-12-2017	Kwalificatie	Bedrag gedekt (in K)	Reële waardeschommelingen van financiële instrumenten		Toelichting
			Activa (kEUR)	Passiva (kEUR)	
II. Vlottende activa en Kortlopende verplichtingen			4.088	0	5.5 & 6
A. Net Investment Hedge			880	0	5.5 & 6
SEK	Afdekkingsinstrument	SEK 206.549	358	0	5.5 & 6
USD	Afdekkingsinstrument	USD 3.305	337	0	5.5 & 6
CHF	Afdekkingsinstrument	CHF 7.991	185	0	5.5 & 6
C. Natural Hedge			3.208	0	5.5 & 6
GBP	Niet gekwalificeerd als Afdekkingsinstrument	GBP 26.425	3.208	0	5.5 & 6

Alle financiële instrumenten van de groep behoren tot de niveaus 1 en 2 in de rangorde van de reële waarden. De evaluatie van hun reële waarde gebeurt op geregelde tijdstippen.

Niveau 1 in de rangorde van de reële waarden bevat de geldbeleggingen en de kasequivalenten waarvan de reële waarde gebaseerd is op genoteerde waarden. Zij bestaan hoofdzakelijk uit obligaties.

Niveau 2 in de rangorde van de reële waarden omvat de overige financiële activa en passiva waarvan de reële waarde steunt op andere gegevens welke, direct of indirect, kunnen vastgesteld worden voor het betrokken actief of passief.

De waarderingsmethoden voor de reële waarde van de financiële instrumenten van niveau 2 zijn de volgende:

- De rubrieken 'rentedragende verplichtingen' bevatten de obligatieleningen met vaste rentevoet waarvan de reële waarde wordt bepaald met behulp van observeerbare rentevoeten op actieve markten, doorgaans aangeleverd door financiële instellingen.
- De rubrieken 'overige financiële verplichtingen' en 'overige financiële activa' omvatten de afgeleide instrumenten waarvan de reële waarde bepaald wordt aan de

- hand van rentetarieven, van toepassing op actieve markten, doorgaans aangeleverd door financiële instellingen.
- De reële waarde van de andere financiële activa en passiva van niveau 2 is vrijwel dezelfde als hun boekwaarde:
 - hetzij omdat zij een vervaldag op korte termijn hebben (zoals de handelsvorderingen en -schulden),
 - hetzij omdat zij op afsluitdatum van de financiële staten rentevoeten dragen tegen markttarieven.

Toelichting 7. Voorwaardelijke activa en passiva – rechten en verbintenissen van de groep

7.1. Geschillen

Geschillen met betrekking tot de petroleumactiviteit

Op grond van een op 9 november 1979 ondertekende overeenkomst heeft de Belgische Staat aan Fluxys Belgium NV (voorheen Distrigas) de opdracht gegeven te onderhandelen met het Koninkrijk Saoedi-Arabië over de aankoop van ruwe olie. Fluxys Belgium NV heeft die opdracht aanvaard op voorwaarde dat de Belgische Staat zich borg stelde voor de afdekking van alle daarmee gepaard gaande kosten, verliezen en risico's die inherent zijn aan de opdracht.

Naar aanleiding van de beslissing om deze petroleumactiviteit stop te zetten, werden gerechtelijke stappen ondernomen tegen de Belgische Staat en tegen Fluxys Belgium NV.

Het risico dat Fluxys Belgium NV loopt, wordt gedekt door de waarborg van de Belgische Staat (Koninklijk Besluit van 3 februari 1981 – Belgisch Staatsblad van 17 februari 1981) overeenkomstig het contract dat op 09-11-1979 werd afgesloten tussen de Belgische Staat en Fluxys Belgium NV en de brief van 30-12-1983 van de Ministers van Financiën en Economische zaken.

Overige geschillen

- Ghislenghien: Zoals aangekondigd sinds 2011 heeft Fluxys Belgium, in onderling akkoord met de verzekeringsmaatschappijen en de overige betrokken partijen, de private slachtoffers van het ongeval te Ghislenghien, dat in 2004 gebeurde, definitief vergoed.
Hoewel het grootste deel van de slachtoffers vergoed werd in 2012 zijn enkele dossiers nog steeds niet afgesloten. Fluxys Belgium evalueert die dossiers naar mate van hun evolutie. Geen enkele betrouwbare inschatting kan in het huidige stadium worden gemaakt. Bijgevolg werd geen voorziening aangelegd op 31-12-2018.
- Vordering betreffende de investering 'Open Rack Vaporizer': Een vordering ter compensatie van bijkomende werken werd ingesteld door een leverancier in het kader van de investering 'Open Rack Vaporizer' door Fluxys LNG. Die laatste betwist de vordering en een expert werd aangesteld teneinde het dossier te evalueren. Geen enkele betrouwbare inschatting kan in het huidige stadium worden gemaakt. Bijgevolg werd geen voorziening aangelegd op 31-12-2018.
- Overige zaken in beroep: andere gerechtelijke procedures in verband met de exploitatie van onze installaties zijn aanhangig, maar de potentiële impact daarvan is verwaarloosbaar.

7.2. Goederen en waarden gehouden voor rekening en in naam van derden maar ten bate en op risico van ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen

In het kader van zijn activiteiten beheert de groep aardgas dat toebehoort aan zijn klanten, zowel in de leidingen, in de opslaginstallatie in Loenhout, als in de tanks van de LNG-terminals in Zeebrugge en Duinkerke.

7.3. Ontvangen zekerheden

De bankwaarborgen ten voordele van de groep bevatten enerzijds waarborgen ontvangen van aannemers in het kader van de goede uitvoering van de werkzaamheden die ze uitvoeren en anderzijds bankwaarborgen ontvangen van klanten. De verwachte kredietverliezen op ontvangen waarborgen zijn niet van wezenlijke betekenis voor de groep Fluxys.

7.4. Zekerheden door derden gesteld voor rekening van de onderneming

Er werden huurwaarborgen gesteld ten voordele van de eigenaars van panden die door de groep worden gehuurd.

Op 31-12-2018 werden in België andere zekerheden gevormd ten belope van 237 k€.

7.5. Huurovereenkomsten op meer dan één jaar en verbintenissen tot terbeschikkingstelling

De groep Fluxys heeft huurovereenkomsten op meer dan één jaar en verbintenissen tot terbeschikkingstelling sites door derden waarop installaties van de groep werden opgetrokken.

Niet geactualiseerde verplichtingen op balansdatum		In duizenden euro's			
	Duurtijd	Op 1 jaar	Tussen 2 en 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Site van de LNG terminal in Dunkerque	2019-2061	2.226	8.905	82.926	94.057
Site van de LNG terminal in Zeebrugge	2019-2031	2.428	9.710	14.892	27.030
Andere sites	2019-2059	637	2.546	11.231	14.414
Gehuurde technische Installaties	2019-2028	890	3.463	1.727	6.080
Gehuurde kantoor- en opslagruimten meer dan een jaar	2019-2028	1.137	2.390	1.597	5.124
Computerapparatuur	2019-2021	451	207	0	658
Voertuigen	2019-2024	1.604	3.333	43	4.980
		9.328	30.379	112.416	152.343

7.6. Verbintenissen in het kader van de leasingovereenkomst Transitgas, TENP en Interconnector (UK)

In het kader van de leasingovereenkomsten betreffende Transitgas en TENP, hebben FluxSwiss en Fluxys TENP zich ertoe verbonden de verschuldigde bijdragen te betalen voor de terbeschikkingstelling van respectievelijk 90% en 64,25% van de capaciteit van die installaties. Die overeenkomsten lopen af in 2021 met de mogelijkheid tot verlenging.

In het kader van een leasingovereenkomst met FL Zeebrugge heeft Interconnector (UK) zich ertoe verbonden de verschuldigde bijdragen te betalen voor de terbeschikkingstelling van de installaties. Volgens die overeenkomst moet Interconnector (UK) over een minimumniveau van geldmiddelen beschikken, clause gerespecteerd op 31-12-2018. Die overeenkomst loopt af in 2025.

7.7. Verbintenissen in het kader van de terminallingdiensten

De overeenkomsten inzake het onderschrijven van capaciteit, afgesloten met de gebruikers van de LNG-terminal in Zeebrugge (*Capacity Subscription Agreements* of CSA) voorzien in de terbeschikkingstelling van 829 aanmeervensters (*slots*) tussen 2019 en 2027. Bovendien hebben Yamal Trade (voor 100% een dochteronderneming van Yamal LNG) en Fluxys LNG een overeenkomst ondertekend voor 20 jaar voor het overladen van maximaal 8 miljoen ton LNG per jaar in de haven van Zeebrugge in België.

Op 27-06-2011 heeft Dunkerque LNG onderschrijvingsverbintenissen ontvangen die toelaten aan Total Gas and Power Limited om tot 2019 voor 2,083 Gm³/jaar opslag- en hervergassingscapaciteit te reserveren en erna voor 1,583 Gm³/jaar en aan EDF capaciteit tot 7,917 Gm³/jaar. Die verbintenissen werden aangegaan voor een duur van 20 jaar, die overeenstemt met de periode van de vrijstelling van toegang van derden tot de terminal overeenkomstig de voorwaarden van het ministerieel besluit van 18 februari 2010.

7.8. Verbintenissen jegens de Europese Investeringsbank (EIB) en in het kader van financieringen

De groep Fluxys Belgium heeft financieringscontracten afgesloten bij de Europese Investeringsbank (EIB) voor een totaalbedrag 306 M€ met contractuele clausules (*financial covenants*) waaraan werd voldaan door de groep op 31-12-2018. Die contractuele clausules bepalen na te leven ratio's van het type 'EBITDA tegenover de nettofinancieringskosten' en 'EBITDA tegenover de obligatieleningen en andere leningen' (zie Toelichtingen 5.12.2 en 5.12.3). Die leningen bevatten eveneens een clausule *Pari Passu*, net als de obligatieleningen.

Dunkerque LNG heeft een banklening aangegaan met variabele interestvoet voor een bedrag van 800 M€ en terugbetaalbaar in 2022. Die financiering bevat een contractuele clausule (*financial covenant*) van het type 'EBITDA tegenover de netto financiële schuldgraad' waaraan door de groep werd voldaan op 31-12-2018.

Vanaf december 2018 werd een externe financiering toegekend aan TAP. De aandeelhouders bieden een volledige waarborg tijdens de bouwfase en een beperkte waarborg eens de werken zijn afgerond, in geval van niet-betaling door de shippers of bij overmacht. Het aandeel van Fluxys in de waarborg bedraagt 20% van het opgenomen bedrag, hetzij 537,5 M€ op 31-12-2018. De verwachte kredietverliezen voor de verstrekte waarborgen zijn weinig materieel voor de groep Fluxys.

Ten slotte werden er waarborgen gegeven in het kader van de financieringen. Concreet worden ze gegeven in de vorm van waarborgen op inkomsten gegenereerd door de betreffende activiteit, op handelsvorderingen en op aandelen.

7.9. Verbintenissen in het kader van projecten in staat van uitvoering

De groep Fluxys houdt belangen aan in de vennootschap TAP. De groep verstrekt progressief eigen vermogen noodzakelijk voor de financiering van die investering in aanbouw (212,7 M€ reeds geïnvesteerd). De groep Fluxys zal de geplande investeringen in het EUGAL-project financieren. Onze totale deelneming wordt geraamd op 320,0 M€, waarvan meer dan de helft al werd geïnvesteerd op 31-12-2018.

7.10. Andere toegezegde en ontvangen verbintenissen

De groep Fluxys heeft andere verbintenissen toegezegd of ontvangen, maar de mogelijke impact ervan is te verwaarlozen.

Toelichting 8. Verbonden partijen

De onderneming Publigas heeft de controle over de groep Fluxys.

In 2018 heeft de groep Fluxys transacties afgesloten met de gezamenlijke activiteiten Tenp KG en Transitgas en met ondernemingen die werden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, namelijk:

- TAP,
- Balansys,
- Rostock LNG,
- Dunkerque LNG en Gaz-Opale tot eind oktober 2018 wanneer de groep de controle over die ondernemingen overnam,
- Swedegas Holding tot de verkoop van de onderneming in november 2018.

De overige verbonden partijen bevatten transacties afgesloten met Publigas (financiering), FPIM (financiering) en aandeelhouders in FluxSwiss evenals de relaties met de bestuurders en de leden van het management team, waarbij dat laatste onder meer instaat voor het ondernemingsbeleid en de investeringsbeslissingen.

31-12-2018

	Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	Gezamenlijke overeen- komsten	Geassocieerde ondernemingen	Overige verbonden partijen	Totaal
I. Activa met verbonden partijen	75	0	9.594	0	9.669
1. Overige financiële activa	0	0	9.175	0	9.175
1.1 Effecten andere dan aandelen	0	0	0	0	0
1.2 Overige vorderingen	0	0	9.175	0	9.175
2. Overige vaste activa	0	0	0	0	0
2.1. Financiële leaseovereenkomsten	0	0	0	0	0
2.2. Overige langlopende vorderingen	0	0	0	0	0
3. Handels- en overige vorderingen	75	0	419	0	494
3.1. Klanten	0	0	419	0	419
3.2. Financiële lease-overeenkomsten	0	0	0	0	0
3.3. Overige vorderingen	75	0	0	0	75
4. Geldmiddelen en kasequivalenten	0	0	0	0	0
5. Overige vlottende activa	0	0	0	0	0
II. Passiva met verbonden partijen	45.000	45.789	0	33.528	124.589
1. Kort- en langlopende rentedragende passiva	45.000	45.789	0	33.528	124.317
1.1. Leningen bij banken	0	0	0	0	0
1.2. Financiële leaseovereenkomsten	0	0	0	0	0
1.3. Bankvoorschotten in rekening-courant	0	0	0	0	0
1.4. Overige leningen	45.000	45.789	0	33.528	124.317
2. Handels- en overige schulden	0	0	272	0	272
2.1. Handelsschulden	0	0	272	0	272
2.2. Overige schulden	0	0	0	0	0
3. Overige kortlopende verplichtingen	0	0	0	0	0

Verbonden partijen

In duizenden euro's

31-12-2017

	Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	Gezamenlijke overeen- komsten	Geassocieerde ondernemingen	Overige verbonden partijen	Totaal
I. Activa met verbonden partijen	44	564	358.118	0	358.726
1. Overige financiële activa	0	0	357.586	0	357.586
1.1 Effecten andere dan aandelen	0	0	0	0	0
1.2 Overige vorderingen	0	0	357.586	0	357.586
2. Overige vaste activa	0	0	0	0	0
2.1. Financiële leaseovereenkomsten	0	0	0	0	0
2.2. Overige langlopende vorderingen	0	0	0	0	0
3. Handels- en overige vorderingen	44	564	532	0	1.140
3.1. Klanten	0	564	532	0	1.096
3.2. Financiële lease-overeenkomsten	0	0	0	0	0
3.3. Overige vorderingen	44	0	0	0	44
4. Geldmiddelen en kasequivalenten	0	0	0	0	0
5. Overige vlottende activa	0	0	0	0	0
II. Passiva met verbonden partijen	45.000	56.088	7.655	32.287	141.030
1. Kort- en langlopende rentedragende passiva	45.000	55.461	0	32.287	132.748
1.1. Leningen bij banken	0	0	0	0	0
1.2. Financiële leaseovereenkomsten	0	0	0	0	0
1.3. Bankvoorschotten in rekening-courant	0	0	0	0	0
1.4. Overige leningen	45.000	55.461	0	32.287	132.748
2. Handels- en overige schulden	0	627	7.655	0	8.282
2.1. Handelsschulden	0	627	0	0	627
2.2. Overige schulden	0	0	7.655	0	7.655
3. Overige kortlopende verplichtingen	0	0	0	0	0

Verbonden partijen

In duizenden euro's

31-12-2018

	Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	Gezamenlijke overeenkomsten	Geassocieerde ondernemingen	Overige verbonden partijen	Totaal
III. Transacties tussen verbonden partijen					
1. Verkopen van vaste activa	0	0	0	0	0
2. Aankopen van vaste activa (-)	0	0	0	0	0
3. Dienstprestaties en levering van goederen	0	0	2.641	0	2.641
4. Ontvangen dienstprestaties (-)	0	0	0	0	0
5. Financiële resultaten	-800	-1.601	6.065	-1.826	1.838
6. Vergoeding aan management en bestuurders				2.892	2.892
waarvan vergoedingen op korte termijn				2.492	2.492
waarvan vergoedingen na uitdiensttreding				400	400

Verbonden partijen

In duizenden euro's

31-12-2017

	Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	Gezamenlijke overeenkomsten	Geassocieerde ondernemingen	Overige verbonden partijen	Totaal
III. Transacties tussen verbonden partijen					
1. Verkopen van vaste activa	0	0	0	0	0
2. Aankopen van vaste activa (-)	0	0	0	0	0
3. Dienstprestaties en levering van goederen	0	700	1.845	0	2.545
4. Ontvangen dienstprestaties (-)	0	0	0	0	0
5. Financiële resultaten	-441	-1.260	5.053	-1.900	1.452
6. Vergoeding aan management en bestuurders				2.765	2.765
waarvan vergoedingen op korte termijn				2.383	2.383
waarvan vergoedingen na uitdiensttreding				382	382

Toelichting 9. Vergoeding aan de bestuurders en de managers

In overeenstemming met artikel 14 van de statuten, bestaat de raad van bestuur van Fluxys NV maximaal uit 12 leden, fysieke personen of rechtspersonen, al dan niet aandeelhouders, benoemd door de algemene vergadering der aandeelhouders voor een periode van ten hoogste 6 jaar.

De groep Fluxys heeft geen enkele lening toegekend aan de bestuurders; bovendien hebben de bestuurders geen enkele ongewone transactie met de groep uitgevoerd.

Voor meer informatie verwijzen we de lezer naar Toelichting 8.

Toelichting 10. Gebeurtenissen na balansdatum

Geen enkele gebeurtenis die zich na balansdatum heeft voorgedaan, heeft gevolgen van wezenlijke betekenis op de financiële staten van de groep.

13. VERSLAG VAN DE COMMISSARIS EN VERKLARING VAN DE VERANTWOORDELIJKE PERSONEN

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Fluxys NV over de geconsolideerde financiële staten afgesloten op 31 december 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten van Fluxys NV (de “vennootschap”) en haar filialen (samen “de groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde financiële staten alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 10 mei 2016, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de financiële staten afgesloten op 31 december 2018. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten van Fluxys NV uitgevoerd gedurende 9 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde financiële staten

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde financiële staten van de groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2018 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van het geconsolideerd balanstotaal 8 591 732 (000) EUR bedraagt en waarvan de geconsolideerde winst- en verliesrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 447 217 (000) EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde financiële staten een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2018 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde financiële staten" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde financiële staten in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragrafen ter benadrukking van een bepaalde aangelegenheid

We vestigen de aandacht op *Toelichting 1C Oordeelsvorming en gebruik van inschattingen* en *Toelichting 4.3.5.1 Afschrijvingen* in de geconsolideerde financiële staten waarin de oordeelsvormingen en onzekerheden in verband met de waardering en het afschrijvingsprofiel van de Interconnector (UK) pijpleiding worden toegelicht.

Volgens IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*, moet Fluxys NV de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen bij de verwerving van Dunkerque LNG op 30 oktober 2018 opnemen, inclusief de uitgestelde belastingen daarop. Zoals vermeld in *Toelichting 3.1.1. Verwervingen* van de financiële staten, vestigen we de aandacht op het feit dat de

eerste administratieve verwerking van de bedrijfscombinatie niet voltooid is vóór het einde van de verslagperiode. Zoals voorzien in IFRS 3.45, heeft Fluxys NV daarom in haar financiële staten voorlopige bedragen gerapporteerd voor de posten waarvoor de verwerking nog niet is afgerond.

Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheden.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde financiële staten

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde financiële staten die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde financiële staten die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde financiële staten is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde financiële staten

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde financiële staten als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat

zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde financiële staten, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde financiële staten in België.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde financiële staten een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde financiële staten, of, indien

deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde financiële staten, en van de vraag of de geconsolideerde financiële staten de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde financiële staten. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde financiële staten voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde financiële staten, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde financiële staten.

Antwerpen, 23 april 2019

De commissaris

Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA

Vertegenwoordigd door Jurgen Kesselaers

Verklaring van de verantwoordelijke personen

Verklaring over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Ik, Pascal De Buck, gedelegeerd bestuurder en CEO, verklaar dat voor zover mij bekend:

- de financiële staten van Fluxys, opgesteld conform de geldende boekhoudnormen, een getrouw beeld geven van het patrimonium, de financiële situatie en de resultaten van de onderneming en de ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen;
- het jaarverslag een getrouwe uiteenzetting bevat over de evolutie van de zaken, de resultaten en de situatie van de onderneming en de ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen, evenals een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waaraan ze worden blootgesteld.

Brussel, 27 maart 2019

Pascal De Buck

Gedelegeerd bestuurder en CEO

14. STATUTAIRE JAARREKENING VAN FLUXYS NV VOLGENS DE BELGISCHE NORMEN

Aangezien Fluxys NV in hoofdzaak een holding-onderneming is, waarin de deelnemingen worden opgenomen tegen boekwaarde, geven de niet-geconsolideerde jaarrekeningen slechts een beperkt beeld van de financiële situatie van de onderneming. Daarom heeft de raad van bestuur het opportuun geacht om, in uitvoering van artikel 105 van het Wetboek van Vennootschappen, slechts een verkorte versie van de niet-geconsolideerde jaarrekeningen op 31 december 2018 te publiceren.

De Commissaris heeft een verslag zonder voorbehoud uitgebracht over de statutaire jaarrekening van Fluxys NV.

De statutaire jaarrekening van Fluxys NV en het verslag van de Commissaris werden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Ze zijn kosteloos verkrijgbaar op het volgende adres:

Fluxys NV
Departement Communication
Kunstlaan 31 - 1040 Brussel

1. Balans

Activa	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Oprichtingskosten	1.311	1.218
Vaste activa	1.691.177	1.691.255
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	368	459
Financiële vaste activa	1.690.809	1.690.796
Vlottende activa	1.790.909	1.863.884
Vorderingen op meer dan één jaar	1.087.819	1.242.753
Vorraden en bestellingen in uitvoering	0	0
Vorderingen op ten hoogste één jaar	381.685	358.753
Geldbeleggingen	213.391	170.382
Liquide middelen	92.290	77.539
Overlopende rekeningen	15.724	14.457
Totaal	3.483.397	3.556.357

Passiva	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Eigen vermogen	1.875.738	1.867.176
Kapitaal	1.704.019	1.701.617
Uitgiftepremies	81.452	81.164
Herwaarderingsmeerwaarden	0	0
Reserves	61.420	54.179
Overgedragen winst	28.754	30.106
Kapitaalsubsidies	93	110
Vorzieningen en uitgestelde belastingen	88	144
Vorzieningen voor risico's en kosten	55	105
Uitgestelde belastingen	33	39
Schulden	1.607.571	1.689.037
Schulden op meer dan één jaar	623.519	770.948
Schulden op ten hoogste één jaar	961.489	902.854
Overlopende rekeningen	22.563	15.235
Totaal	3.483.397	3.556.357

2. Winst- en verliesrekening

Winst- en verliesrekening	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten	18.266	12.613
Bedrijfskosten	30.852	17.578
Bedrijfsresultaat	-12.586	-4.965
Financiële opbrengsten	177.216	113.533
Financiële kosten	17.615	22.107
Financieel resultaat	159.601	91.426
Winst van het boekjaar vóór belasting	147.015	86.461
Terugname van uitgestelde belastingen	6	9
Belastingen op het resultaat	2.203	3.242
Winst van het boekjaar	144.818	83.228
Onttrekking aan de belastingvrije reserves	0	0
Te bestemmen winst van het boekjaar	144.818	83.228

Fluxys NV en Fluxys Finance zijn in 2017 gefuseerd. Die fusie heeft geleid tot de boeking van een winst (fusiebadwill) ten belope van 4.679 k€ opgenomen in de rubriek 'Bedrijfsopbrengsten'.

Het nettoresultaat van Fluxys bedraagt 144.818 k€, tegenover 83.228 k€ vorig jaar. Het resultaat van het boekjaar bestaat voornamelijk uit dividenden uitgekeerd door Fluxys Belgium en Fluxys Europe. Laatsgenoemde had in 2017 geen dividenden uitgekeerd, wat het lagere resultaat van Fluxys in 2017 verklaart.

3. Resultaatverwerking

Resultaatverwerking	In duizenden euro's	
	31-12-2018	31-12-2017
Te bestemmen winstsaldo	174.924	173.107
Te bestemmen winst van het boekjaar	144.818	83.228
Overgedragen winst van het vorige boekjaar	30.106	89.879
Onttrekking aan het eigen vermogen	0	0
Aan de reserves	0	0
Toevoeging aan het eigen vermogen	7.241	4.162
Aan de wettelijke reserve	7.241	4.162
Aan de overige reserves	0	0
Over te dragen resultaat	28.754	30.106
Over te dragen winst	28.754	30.106
Uit te keren winst	138.929	138.839
Vergoeding van het kapitaal	138.929	138.839

4. Overzicht van het kapitaal per einde boekjaar

Overzicht van het kapitaal per einde boekjaar		In duizenden euro's	
		31-12-2018	
Geplaatst kapitaal			
Per einde van het vorige boekjaar		1.736.339	
Per einde van het boekjaar		1.738.741	
Samenstelling van het kapitaal			
Aandelen op naam		86.937.066	
Gedematerialiseerde aandelen		0	
Aandelen aan toonder		0	
Aandeelhoudersstructuur			
Aandehouder	Type	Aangegeven stemrechten	%
Publigas	Aandelen zonder nominale waarde	67.417.670	77,54 %
Caisse de dépôt et placement du Québec	Aandelen zonder nominale waarde	17.305.412	19,91 %
Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij	Aandelen zonder nominale waarde	1.851.852	2,13 %
Personeelsleden en management	Aandelen zonder nominale waarde	362.132	0,42 %

5. Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat	In duizenden euro's
	31-12-2018
Detail van de rubriek 670/3	
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	2.699
Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	3.502
Geraamde belastingoverschotten	-803
Geraamde belastingssupplementen	0
Belastingen op het resultaat van voorgaande boekjaren	0
Verschuldigde of betaalde belastingssupplementen	0
Belastingssupplementen (geraamd of waarvoor voorzieningen zijn aangelegd)	0
Verschil tussen winst vóór belastingen en geraamde belastbare winst	
Winst vóór belastingen	147.015
Fiscale elementen:	-137.890
Definitief belaste inkomsten	-138.096
Verworpen uitgaven	200
Notionele interest	0
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	6
Totaal	9.125

6. Sociale balans

6.1. Staat van de tewerkgestelde personen

A. Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

1a. Tijdens het boekjaar			
	Totaal	Mannen	Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers			
Voltijds	43,4	30,1	13,3
Deeltijds	10,8	6,8	4,0
Totaal in voltijds equivalenten (VTE)	47,4	32,4	15,0
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren			
Voltijds	67.460	47.637	19.823
Deeltijds	6.672	3.697	2.975
Totaal	74.132	51.334	22.798
Personeelskosten			
Voltijds	6.465.415 €	4.859.364 €	1.606.051 €
Deeltijds	1.424.320 €	997.186 €	427.134 €
Totaal	7.889.735 €	5.856.550 €	2.033.185 €
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	37.812€	28.068€	9.744€

1b. Tijdens het vorige boekjaar			
	Totaal	Mannen	Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	41,6	28,0	13,6
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	65.640	45.298	20.342
Personeelskosten	6.798.426 €	5.049.191 €	1.749.235 €
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	22.731 €	15.421 €	7.310 €

2. Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

	Voltijds	Deeltijds	Totaal VTE *
a. Aantal werknemers ingeschreven in het personeelsregister	46	12	51,1
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	45	12	50,1
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	1	0	1,0
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	0	0	0,0
c. Volgens het geslacht en het studieniveau			
Mannen	32	8	35,3
Lager onderwijs	0	0	0,0
Secundair onderwijs	1	0	1,0
Hoger niet-universitair onderwijs	3	0	3,0
Universitair onderwijs	28	8	31,3
Vrouwen	14	4	15,8
Lager onderwijs	0	0	0,0
Secundair onderwijs	0	0	0,0
Hoger niet-universitair onderwijs	3	3	4,5
Universitair onderwijs	11	1	11,3
d. Volgens de beroeps categorie			
Directiepersoneel	38	10	41,8
Bedienden	8	2	9,3
Arbeiders	0	0	0,0
Andere	0	0	0,0

*Voltijdse equivalenten

B. Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen

Tijdens het boekjaar	Uitzendkrachten	Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen	1,2	0,0
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	2.431	0,0
Kosten voor de onderneming	109.272 €	0,0 €

6.2. Tabel van het personeelsverloop tijdens het boekjaar

	Voltijds	Deeltijds	Totaal VTE *
Ingetreden			
a. Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven	10	2	11,4
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	10	2	11,4
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	0	0	0,0
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	0	0	0,0
Uitgetreden			
a. Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	5	0	5,0
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	5	0	5,0
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	0	0	0,0
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	0	0	0,0
c. Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst			
Pensioen	0	0	0,0
Brugpensioen	0	0	0,0
Afdanking	0	0	0,0
Andere reden	5	0	5,0
Waarvan: het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de onderneming	0	0	0,0

*Voltijdse equivalenten

6.3. Inlichtingen over de opleidingen voor de werknemers tijdens het boekjaar

	Mannen	Vrouwen
Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	18	16
Aantal gevolgde opleidingsuren	305	305
Nettokosten voor de onderneming	97.225 €	89.139 €
Waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	97.225 €	89.139 €
Waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	0 €	0 €
Waarvan ontvangen tegemoetkomingen (in mindering)	0 €	0 €
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	35	14
Aantal gevolgde opleidingsuren	1.151	131
Nettokosten voor de onderneming	130.137 €	12.143 €
Totaal van de initiële beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	0	0
Aantal gevolgde opleidingsuren	0	0
Nettokosten voor de onderneming	0 €	0 €

15. VERKLARENDE WOORDENLIJST

Relevantie van de gepubliceerde financiële ratio's (zie punt 4 van het jaarverslag)

De Fluxys groep beoordeelt voortdurend zijn financiële sterkte, in het bijzonder aan de hand van de volgende financiële ratio's:

- Solvabiliteit: de verhouding tussen de netto financiële schuld en de som van het eigen vermogen en de netto financiële schuld, laat toe de sterkte van de financiële structuur van de Fluxys groep te benadrukken.
- Interestdekking: de verhouding tussen FFO, vóór interestlasten, en de interestlasten geeft het vermogen weer van de groep om haar interestlasten te dekken via haar operationele activiteiten.
- Netto financiële schuld / Uitgebreide RAB: het doel van deze ratio is weer te geven welk deel van de uitgebreide RAB gefinancierd wordt door externe schuld.
- FFO / Netto financiële schuld: het doel van deze ratio is het vermogen van de groep weer te geven om de schulden terug te betalen op basis van de kasstromen gegenereerd door de bedrijfsactiviteiten.
- RCF / Netto financiële schuld: het doel van deze ratio is om het vermogen van de groep weer te geven om de schulden terug te betalen op basis van de kasstromen gegenereerd door de bedrijfsactiviteiten na betaling van de dividenden.

Definitie van de indicatoren

Andere investeringen in materiële vaste activa niet in de RAB

Het gemiddelde van de gecumuleerde investeringen in de uitbreidingen van de LNG-terminal van Zeebrugge en in de niet aan de regulering onderworpen activiteiten.

Netto financieringskosten

Interestlasten na aftrek van financiële opbrengsten uit leasingovereenkomsten, rente op geldbeleggingen en kasequivalenten en andere ontvangen interesten, uitgezonderd interesten op regulatoire activa.

Interestlasten

Rentekosten op schulden na aftrek van de interesten op regulatoire verplichtingen.

EBIT

Earnings Before Interests and Taxes of winst/verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten, waaraan het resultaat van ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode en de dividenden ontvangen van niet-geconsolideerde ondernemingen zijn toegevoegd.

EBITDA

Earnings Before Interests, taxes, depreciation and amortization of winst/verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten, vóór afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen, waaraan het resultaat van ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode en de dividenden ontvangen van niet-geconsolideerde ondernemingen zijn toegevoegd.

Netto financiële schuld

Rentedragende verplichtingen en verleende garanties na aftrek van de regulatoire verplichtingen, de langlopende leningen verbonden aan schulden, de thesaurie ten gevolge van transacties voor de vervroegde herfinanciering, 75% van de geldmiddelen, de kasequivalenten en de geldbeleggingen op lange en korte termijn.

FFO

Funds from Operations of winst/verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten, buiten bewegingen van de regulatoire activa en verplichtingen, vóór afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen, waaraan de dividenden ontvangen van ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode en van niet-geconsolideerde ondernemingen zijn toegevoegd, na aftrek van netto financieringskosten en verschuldigde belastingen.

RAB

Average Regulated Asset Base of gemiddelde van het jaar van de waarde van de gereguleerde activa.

Uitgebreide RAB

Totaal van de RAB en andere investeringen in materiële vaste activa niet in de RAB.

RCF

Retained Cash-Flow of FFO na aftrek van betaalde dividenden.

WACC

Weighted Average Cost of Capital of gewogen gemiddelde kost van kapitaal.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	237.564	240.295	4
Netto toevoegingen aan de afschrijvingen	381.567	419.367	4.3.5
Netto toevoegingen aan de voorzieningen	-7.960	-6.400	4.3.5
Waardeverminderingen	448	-831	4.3.5
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	16.587	15.294	4.6
Dividenden van niet-geconsolideerde ondernemingen	0	9	4.4
EBITDA in duizenden euro's	628.206	667.734	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	237.564	240.295	4
Resultaat van ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	16.587	15.294	4.6
Dividenden van niet-geconsolideerde ondernemingen	0	9	4.4
EBIT in duizenden euro's	254.151	255.598	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Financiële opbrengsten uit leasingovereenkomsten	0	0	4.4
Rente op geldbeleggingen en kasequivalenten aan de reële waarde via de winst- en verliesrekening	6.973	7.801	4.4
Andere interesten	8.190	6.652	4.4.1
Rentekosten op schulden	-67.246	-81.069	4.5.1
Interesten op regulatoire activa en passiva	1.433	862	
Netto financieringskosten in duizenden euro's	-50.650	-65.754	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Rentekosten op schulden	-67.246	-81.069	4.5.1
Interesten op regulatoire passiva	1.433	1.907	
Interestlasten in duizenden euro's	-65.813	-79.162	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Winst (verlies) uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	237.564	240.295	4
Bedrijfsopbrengsten – Bewegingen van de regulatoire activa en passiva	49.928	58.302	
Netto toevoegingen aan de afschrijvingen	381.567	419.367	4.3.5
Netto toevoegingen aan de voorzieningen	-7.960	-6.400	4.3.5
Waardeverminderingen	448	-831	4.3.5
Ontvangsten met betrekking tot ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	13.952	148	
Dividenden van niet-geconsolideerde ondernemingen	0	9	4.4
Netto financieringskosten	-50.650	-65.754	
Verschuldigde belastingen	-94.388	-113.262	4.7.1
FFO in duizenden euro's	530.461	531.874	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
FFO	530.461	531.874	
Betaalde dividenden	-174.838	-199.385	
RCF	355.623	332.489	

Geconsolideerde balans Fluxys NV in duizenden euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Langlopende rentedragende verplichtingen	3.330.377	2.723.882	5.12
Kortlopende rentedragende verplichtingen	370.643	637.257	5.12
Verleende garanties	537.450	0	7.8
Overige financieringen (kortlopende)	-30.097	-20.361	5.12
Overige financieringen (langlopende)	-95.343	-157.538	5.12
Overige schulden (kortlopende)	-95.367	-57.918	5.12
Overige schulden (langlopende)	-407.319	-352.055	5.12
Langlopende leningen	-99.957	-110.673	5.6.1
Termijnbeleggingen (75%)	-202.661	-122.022	5.9
Geldmiddelen en kasequivalenten (75%)	-222.419	-199.251	5.9
Overige financiële activa (75%)	-56.735	-60.819	5.5.2
Netto financiële schuld in duizenden euro's	3.028.572	2.280.502	

Geconsolideerde balans Fluxys NV in miljoenen euro's	31.12.2018	31.12.2017	Toelichting
Vervoer	2.874,1	2.802,4	
Vervoer - Fluxys Belgium	2.194,2	2.257,9	
Vervoer - Fluxys TENP	14,1	11,9	
Vervoer - TENP	248,1	255,5	
Vervoer - Fluxys Deutschland	417,8	277,1	
Opslag	246,1	253,3	
LNG-terminalling	324,6	328,0	
Andere investeringen in materiële vaste activa niet in de RAB	3.111,9	1.647,7	
Uitgebreide RAB (in miljoenen euro's)	6.556,7	5.031,4	

In België wordt de Regulated Asset Base (RAB) bepaald op basis van de gemiddelde boekhoudkundige waarde van de vaste activa van de periode aan dewelke hoofdzakelijk de gecumuleerde afschrijving op de herwaarderingsmeerwaarde worden toegevoegd. De berekening is in overeenstemming met de tarifaire methodologie gepubliceerd door de CREG.

Vragen over financiële of boekhoudkundige gegevens

José Ghekière

Tel. +32 2 282 73 39

jose.ghekiere@fluxys.com

Perscontacten

Rudy Van Beurden

Tel. +32 2 282 72 30

rudy.vanbeurden@fluxys.com

Fotografie

©Fluxys Belgium - Patrick Henderyckx, Jean-Marie Cailleau | ©Trans Adriatic Pipeline AG, alle rechten voorbehouden (cover, p. 8 en 54) | ©Dunkerque LNG – Happy Days (p. 47) | ©Desfa (p. 49) | ©Port of Rostock - Nordlicht (p. 63)

Deze publicatie is ook verkrijgbaar in het Frans en het Engels. Wilt u een exemplaar ontvangen, neem dan contact op met het departement Communicatie:

Tel. +32 2 282 77 32

communication@fluxys.com

Zetel van de vennootschap – Kunstlaan 31 – B-1040 Brussel
Tel 32 2 282 72 11 – **Fax** 32 2 230 02 39 – www.fluxys.com
BTW BE 0827.783.746 **RPR** Brussel – D/2019/12.604/1

Gedrukt op papier dat voldoet aan de normen FSC, PEFC en Europees Ecolabel